

การจำแนกกลุ่มปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดอุดรธานี

วิทยานิพนธ์
ของ
นราพร อาชนะชัย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

สิงหาคม 2561

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การจำแนกกลุ่มปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดอุดรธานี

วิทยานิพนธ์
ของ
นราพร อาชนะชัย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

สิงหาคม 2561

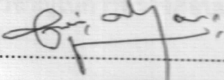
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

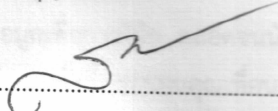

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวนราพร อาชนะชัย
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

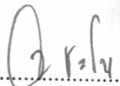
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(รศ.ดร.บุญชม ศรีสะอาด)

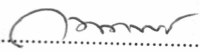
ประธานกรรมการ
(อาจารย์บัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

.....
(รศ.สมนึก ภัททิยธนี)

กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก)

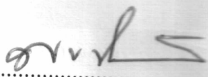

.....
(ผศ.ดร.จิระพร ชะโน)

กรรมการ
(อาจารย์บัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

.....
(ผศ.ดร.กนกพร ทองสอดแสง)

กรรมการ
(ผู้ทรงคุณวุฒิ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....
(รศ.ดร.พรวิทย์ จันทรศิริ)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

.....
(ผศ.ดร.กริสน์ ชัยมุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่...31...เดือน ...ค.ค.... พ.ศ. 2561

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาช่วยเหลืออย่างดีจาก รองศาสตราจารย์สมนึก ภัททิยธนี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด ประธานกรรมการ สอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระพร ชะโน กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกพร ทองสอดแสง กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่กรุณา ให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทุกขั้นตอน จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ ชมพูวิเศษ อาจารย์สุนิสา ทรงอยู่ อาจารย์ไพรรอด ศิริจันทร์ และอาจารย์วนาพร วังคำแหง ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งเป็นส่วนสำคัญให้งานวิจัย สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณ ผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดอุดรธานีที่ให้ความอนุเคราะห์ และความสะดวก ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ตลอดจนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่ให้ความร่วมมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ปริญญาโท สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม รุ่น พ. 26 ศูนย์อุดรธานีทุกท่านที่ให้คำแนะนำ สนับสนุน พร้อมทั้งส่งเสริมและให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ บิดา - มารดา ตลอดจนญาติพี่น้อง ที่สนับสนุนช่วยเหลือ และให้กำลังใจมาโดยตลอด ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดา มารดา ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน รวมถึงบูรพาจารย์ที่เคยอบรมสั่งสอนและมีส่วนสำคัญ ในการวางรากฐานชีวิตและการศึกษาที่มีคุณภาพแก่ผู้วิจัยตลอดมา

นราพร อาชนะชัย

ชื่อเรื่อง	การจำแนกกลุ่มปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดอุดรธานี
ผู้วิจัย	นางสาวนราพร อาชนะชัย
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์สมนึก ภัททิยธนี
ปริญญา	กศ.ม. สาขาวิชา วิจัยและประเมินผลการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2561

บทคัดย่อ

จิตสาธารณะเป็นลักษณะสำคัญของการเป็นพลเมืองดีของประเทศ เพราะเป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงการเห็นคุณค่าการเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมของประชาชน การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบตัวแปรที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดอุดรธานี และเพื่อวิเคราะห์จำแนกประเภทปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดอุดรธานีที่มีจิตสาธารณะสูงและจิตสาธารณะต่ำ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2558 ในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 383 คน จากโรงเรียน 5 โรงเรียน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบวัดปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะจำนวน 6 ด้าน รวม 48 ข้อ คือ แบบวัดคุณธรรมจริยธรรม แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู แบบวัดอัตมโนทัศน์ แบบวัดเจตคติต่อจิตสาธารณะ แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต และ ตอนที่ 2 เป็นแบบวัดจิตสาธารณะ จำนวน 30 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม (Discriminant Analysis)

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรในกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มสูงกับกลุ่มต่ำซึ่งมีตัวแปร ทั้ง 6 ตัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ผลการวิเคราะห์จำแนกตัวแปรที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนที่มีจิตสาธารณะในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาในสมการจำแนก 5 ตัว จากตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด 6 ตัว โดยเรียงลำดับตามค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในการจำแนก จากมากไปน้อย ได้แก่ ตัวแปรคุณธรรมจริยธรรม ตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคต ตัวแปรเจตคติต่อจิตสาธารณะ ตัวแปรอัตมโนทัศน์ และตัวแปรความฉลาดทางอารมณ์ ได้ถูกต้องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถจำแนกกลุ่มที่มีจิตสาธารณะกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ ถูกต้อง 89.0 กลุ่มที่มีจิตสาธารณะ

กลุ่มต่ำถูกต้อง ร้อยละ 88.0 และสามารถจำแนกทั้งสองกลุ่มได้ถูกต้องร้อยละ 88.5 ซึ่งได้สมการจำแนกประเภท (Discriminant Analysis) ของนักเรียนที่มีจิตสาธารณะกลุ่มสูงกับนักเรียนที่มีจิตสาธารณะกลุ่มต่ำ ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

สมการจำแนกกลุ่มในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = -11.915 + .125X_1 + .087X_5 + .079X_6 + .057X_4 + .052X_2$$

สมการจำแนกกลุ่มในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z'_Y = .400X_1 + .355X_6 + .321X_5 + .231X_4 + .184X_2$$

โดยสรุป ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำตัวแปรทั้ง 5 ตัว ไปใช้ในการจำแนกนักเรียนเป็นผู้มีจิตสาธารณะสูงและต่ำได้ ซึ่งจะเป็นข้อมูลสารสนเทศที่จะพัฒนา ส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสาธารณะต่อไป

TITLE Discriminant Analysis of Factors Affecting Public Mind of
Secondary School Students in Udonthani

AUTHOR Miss Naraporn Archanachai

ADVISOR Assoc. Prof. Somnuek Pattiyathani

DEGREE M.Ed. **MAJOR** Research and Educational Assessment

UNIVERSITY Mahasarakham University **DATE** 2018

ABSTRACT

Public mind is a crucial attribute in a person as it reflects a value of civic participation in common responsibility paying towards society as a citizen of a nation. This research aims to compare factors affecting the public mind and to discriminating analyse factors influencing the public mind of the secondary school students in Udonthani province, among those with high and low public mind. Samples in this survey include 383 students enrolling in the academic year of 2015 from five schools in Udonthani province; they were retrieved by using a multi-stage sampling technique. A research instrument is a five-rating scale survey containing two parts; part one consists of 48 items measuring factors affecting the public mind in 6 aspects of ethics, emotional intelligence, rearing practice, self-concepts, attitudes towards public mind and future orientation; and part two contains 30 items of public mind measurement. This research employed discriminant analysis.

The results of the research are as follows;

1. The comparison revealed that all six factors of the high and low public mind groups are different at a statistical significance level of .01.
2. The analysis of the factors affecting the student high and low public mind presented five factors selected into discriminant equation ranging from low to high as ethics, future orientation, attitude towards the public mind, self-concepts and emotional intelligence correctly at a statistical significance level of .01. The discriminant function could be able to predict correctly the groups of high and low public mind about 89.0 per cent, the low about 88.0 per cent and both groups of high and low about 85 per cent.

The discriminant function of the students with high and low public mind can be constructed in raw scores and in a standard scores as follows;

Raw score function

$$Y' = -11.915 + .125X_1 + .087X_5 + .079X_6 + .057X_4 + .052X_2$$

Standard score function

$$Z'_y = .400X_1 + .355X_6 + .321X_5 + .231X_4 + .184X_2$$

In conclusion this research can apply 5 factors to predict high and low public mind level in which benefit in developing the public mind of the secondary school students.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
สมมติฐานของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	8
จิตสาธารณะ	11
ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะ	16
คุณธรรมจริยธรรม	16
ความฉลาดทางอารมณ์	21
การอบรมเลี้ยงดู	31
อัตมโนทัศน์	38
เจตคติต่อจิตสาธารณะ	41
ลักษณะมุ่งอนาคต	42
การวิเคราะห์จำแนกประเภท	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	50
งานวิจัยในประเทศ	50
งานวิจัยต่างประเทศ	56
3 วิธีดำเนินการวิจัย	60
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	60
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	62
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	63

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล	65
การวิเคราะห์และการจัดกระทำข้อมูล	65
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	67
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	71
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	71
ลำดับชั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	72
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	72
ตอนที่ 1 วิเคราะห์เพื่อศึกษาปัจจัยจำแนกประเภทนักเรียนที่มีจิตสาธารณะ	
กลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	
ในจังหวัดอุดรธานี	72
ตอนที่ 2 วิเคราะห์เพื่อสร้างสมการจำแนกประเภทนักเรียนที่มีจิตสาธารณะ	
กลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	
ในจังหวัดอุดรธานี	75
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	80
ความมุ่งหมายของการวิจัย	80
สรุปผล	80
อภิปรายผล	81
ข้อเสนอแนะ	84
บรรณานุกรม	86
ภาคผนวก	95
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	96
ภาคผนวก ข คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	108
ประวัติย่อของผู้วิจัย	113

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ผลการวิเคราะห์ตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ	59
2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้ในการวิจัย	62
3 การจัดกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ	66
4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนนเต็มของแต่ละปัจจัย ของกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ	73
5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่จำแนก	74
6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ของตัวแปรจำแนกระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะกลุ่มสูง และจิตสาธารณะกลุ่มต่ำ	75
7 ตัวแปรปัจจัยที่สามารถจำแนกกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยวิธีแบบขั้นตอน	76
8 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรที่จำแนกกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ	77
9 ค่าสถิติที่ใช้ในการประเมินสมการจำแนกกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะสูงและต่ำ	78
10 ประสิทธิภาพของสมการในการจำแนกกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ	78
11 ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับนิยามศัพท์เฉพาะ ค่าอำนาจจำแนก ที่เข้าเกณฑ์และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด	109

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

จิตสาธารณะเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของการเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม เพราะเป็นตัวสะท้อนถึงจิตสำนึกการเป็นส่วนหนึ่งของการรับผิดชอบต่อสังคมหรือมีส่วนคำนึงถึงผู้อื่นที่อยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งการอยู่ร่วมกันในสังคมต้องรู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง มีน้ำใจ แบ่งปัน ต้องรู้จักการเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ เคารพในสิทธิไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ดูแลทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม และปรารถนาจะมีส่วนร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นทำให้ปัญหาความรุนแรงในสังคมลดน้อยลง ยกย่องคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ทำให้ทุกคนเรียนรู้ที่จะดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และมีระเบียบแบบแผน อันส่งประโยชน์ที่ดีต่อสังคม ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2556)

ความสำคัญเกี่ยวกับจิตสาธารณะเป็นคุณลักษณะของมนุษย์หรือพลเมืองดี ที่ประเทศกำลังต้องการ โดยกล่าวไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) เกี่ยวกับการกำหนดแนวทางการพัฒนาศักยภาพประชาชนให้มีบทบาทสำคัญในกระบวนการพัฒนาสามารถรักษาและ ใช้สิทธิหน้าที่ความเป็นพลเมืองอย่างถูกต้องและเหมาะสม เป็นพลเมืองดีของสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรม ในการดำเนินชีวิต ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติด้วยความรับผิดชอบต่ออย่างเต็มที่ ตามบทบาททางสังคมที่ตนดำรงอยู่ ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณี และรัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้ เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น มีจิตสาธารณะ และกระตือรือร้น ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของชุมชนและสังคม โดยผลักดันให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ทั้งใน และนอกระบบการศึกษาที่สร้างประชาชนไทยให้มีความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง เป็นกำลังสำคัญที่จะสร้างชาติไทย ให้เจริญก้าวหน้าและสังคมสันติสุข (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554 : 135) รวมถึงนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรทางการศึกษา จะต้องให้ความสำคัญกับการยกระดับความรู้ ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ควบคู่ไปกับการส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และปลูกฝังคุณธรรม การสร้างวินัย ปลูกฝังอุดมการณ์ ความยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ การมีจิตสาธารณะ ความตระหนักถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในหลักการประชาธิปไตย เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางความคิด อุดมการณ์ และความเชื่อ รวมทั้งรู้คุณค่าและสืบสานวัฒนธรรม และขนบประเพณีอันดีงามของไทย

(กระทรวงศึกษาธิการ. 2557 : 1) รวมถึงคณะกรรมการนโยบาย ในการปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - พ.ศ. 2561) ได้กำหนดเป้าหมายในการปฏิรูปการศึกษาโดยมุ่งเน้น คุณภาพผู้เรียนใน 3 ด้าน คือ การมุ่งให้เกิดจิตสำนึกสาธารณะ เกิดปัญญาในการพัฒนา และการแก้ปัญหาและเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (วิวัฒน์ วัฒนานิมิตกุล. 2553 : 26) สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะ เป็นพลเมืองไทย และพลโลก คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างเพียงพอ มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ ประกอบกับการที่รัฐบาลได้ประกาศค่านิยมหลัก ของคนไทย 12 ประการ พ.ศ. 2557 ตามนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่มีความ เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ เช่น ความเสียสละ รักษาความสัตย์ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ห่วงดีต่อผู้อื่น การคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ของตนเอง แสดงให้เห็นว่าเรื่องจิตสาธารณะเป็น ค่านิยมของชาติที่ควรปลูกฝัง แก่คนไทยรุ่นใหม่ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ, 2557) นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 24) ได้กำหนดให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา มีจิตสาธารณะช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวัง ผลตอบแทนและเข้าร่วมกิจกรรม ที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนชุมชน และสังคมทั้งดูแลรักษาอารณะ สมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ รวมถึงนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นกลุ่มที่กำลังจะเข้าสู่ วัยรุ่นในตอนต้น กำลังมีความสนใจสิ่งต่าง ๆ รอบตัวอยากรู้อยากลอง ขณะที่วุฒิภาวะทางอารมณ์ ในการแยกแยะสิ่งถูกผิดยังพัฒนาไม่เต็มที่ (กรมสุขภาพจิต. 2541 : 1)

ในขณะที่ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดำเนินไปอย่างไม่หยุดยั้ง ซึ่งกระแสความเจริญนี้ ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมไทย ทำให้เกิดการปรับตัว มีการแข่งขัน เอาจริงเอาจัง แข่งกันและกัน มีค่านิยมทางวัตถุสูงขึ้น เกิดการขาดคุณธรรมจริยธรรม ขาดสมดุลทางด้านจิตใจ และวัตถุ โดยมีความโน้มเอียงไปนิยมวัตถุมากกว่าจิตใจมากขึ้นทุกขณะ และยังมีแสวงหา ผลประโยชน์ ให้กับตนเองมากกว่าส่วนรวม ซึ่งเป็นสัญญาณถึงการขาดจิตสาธารณะที่สูงส่ง (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 2553 : คำนำ) ทั้งนี้คนไทยยังมีภูมิคุ้มกันในการรับมือกับกระแสของการเปลี่ยนแปลง ต่าง ๆ ได้น้อย เนื่องจากวัฒนธรรมบางอย่างกำลังเลือนหาย และระบบคุณค่าที่ติงามในอดีตเริ่ม เสื่อมถอย โดยเฉพาะ ในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่หันไป ชื่นชอบวัฒนธรรมแบบใหม่ รับวัฒนธรรม ที่ไม่พึงประสงค์มากขึ้น ขณะที่วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่นถูกละเลย และมีการถ่ายทอดสู่คนรุ่น ใหม่น้อย ขาดการสืบสานอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับระบบคุณค่าที่ติงามของไทยที่เสื่อมถอยลง ทั้งเรื่องจิตสาธารณะ ความ เอื้ออาทร การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และปฏิสัมพันธ์ ระบบคุณค่า ที่ติงามที่ลดน้อยลงนี้หากไม่สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของคนในสังคมไทยให้สามารถปรับตัวและรู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมแล้ว จะมีผลต่อการเสื่อมถอยทางจริยธรรม และวัฒนธรรม

ซึ่งนำไปสู่ประเด็นปัญหาสังคมต่าง ๆ ตามมา (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549 : 5) การมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองโดยไม่คำนึงถึงผู้อื่น ทำให้การมีสำนึกต่อส่วนรวมลดน้อยถอยลง ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ เช่น การเอารัดเอาเปรียบ และเบียดเบียนซึ่งกันและกัน การไม่ช่วยรักษาสมบัติที่เป็นเป็นทรัพย์สินสาธารณะ หรือแม้กระทั่งการไม่สนใจรวมกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาส่วนรวม เฉยชากับเหตุการณ์ที่ไม่กระทบถึงตน พฤติกรรมดังกล่าวแสดงถึงการขาดจิตสาธารณะ (สื่อพลัง. 2542 : 3 - 4) ความเสื่อมของจิตใจคนที่กำลังเกิดขึ้นกับสังคมไทยในภาวะที่ต้องเผชิญกับปัญหารอบด้าน ดังที่ นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2552 : 50-59) มีความเห็นว่า กระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ดำเนินมา โดยต่อเนื่องทำให้คนไทยส่วนใหญ่มีความเป็นปัจเจกบุคคลสูง ไม่ใส่ใจต่อเรื่องของส่วนรวมมากเหมือนกับคนไทยสมัยก่อน ดังจะเห็นพฤติกรรมที่สื่อถึงการยึดถือตนเองเป็นศูนย์กลาง มองข้ามความสัมพันธ์และความเกี่ยวโยงถึงกันของธรรมชาติและสิ่งรอบตัว ทำให้เกิดการรับรู้และมีความคิดว่าสิ่งของที่เป็นของสาธารณะนั้นเป็นทรัพย์สินของภาครัฐ หรือของราชการที่คนทั่วไปสามารถใช้ประโยชน์ได้ เป็นสิ่งที่ตนเองสามารถจะนำมาใช้ประโยชน์หรือร่วมใช้ประโยชน์โดยไม่ต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบดูแล หากแต่เป็นหน้าที่ของภาครัฐและข้าราชการที่พึงจักต้องดูแลรักษาให้คงสภาพอยู่จิงละเอียดหรือ ไม่สนใจที่จะดูแลรักษาหรือช่วยกันจัดการเพื่อให้ทรัพย์สินส่วนกลางคงสภาพอยู่ได้นานมากกว่าสภาพที่เป็นอยู่ในช่วงปัจจุบัน ทศนคติ ความเชื่อ และพฤติกรรมขาดจิตสำนึกสาธารณะที่ดีเหล่านี้ฝังลึก ในจิตใจคนมาโดยตลอดและจะทวีความรุนแรงของปัญหามากขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่การที่ไม่เอาใจใส่ในสมบัติส่วนรวม จนกระทั่งถึงการทำลาย การไม่รู้สึกรู้สียงถึงความเป็นเจ้าของที่จะช่วยดูแลรักษา

ในปัจจุบันมีการดำเนินงานขององค์กรไม่แสวงหากำไรในประเทศไทยได้มีการพัฒนาและขยายตัวต่อเนื่อง จากทิศทางการขยายตัวของจำนวนพนักงาน และจำนวนองค์กร โดย องค์กรไม่แสวงหากำไรในปี พ.ศ. 2555 มีจำนวนทั้งสิ้น 76,685 แห่ง เพิ่มขึ้นจาก ปี พ.ศ. 2549 ที่มีจำนวน 66,305 แห่ง ส่วนในด้านของอาสาสมัคร มีจำนวนทั้งสิ้น 803,621 คน ในปี พ.ศ. 2555 พบว่าเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับในปี พ.ศ. 2549 ที่มีอาสาสมัคร 792,400 คน สำหรับความสำคัญของการดำเนินงานขององค์กรไม่แสวงหากำไรในเชิงเศรษฐกิจ โดยการเปรียบเทียบขนาด GDP ขององค์กรไม่แสวงหากำไรต่อ GDP รวมของประเทศ พบว่ามีสัดส่วนเฉลี่ยต่อปีร้อยละ 0.8 หรือมีมูลค่าโดยรวม 75,677 ล้านบาทต่อปี การดำเนินงานขององค์กรไม่แสวงหากำไรด้าน บริการสังคมสงเคราะห์ มีบทบาทมากที่สุด โดยมี สัดส่วนต่อ GDP ร้อยละ 30.6 เฉลี่ยต่อปี ทั้งนี้เมื่อรวมการประมาณค่า การทำงานของอาสาสมัคร GDP ของภาคองค์กรไม่แสวงหากำไรมีสัดส่วนต่อ GDP ประเทศเพิ่มขึ้น เป็นร้อยละ 1.6 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2558, หน้า 143) นอกจากนี้ยังมีกลุ่มเยาวชนที่มีจิตสาธารณะ รวมกลุ่มกันทำเรื่องดี ๆ กระจายอยู่ในสังคมทั่วประเทศไทย บางกลุ่มสละเวลาช่วยเหลือเด็กอื่นที่ด้อยโอกาส บางกลุ่มทำงานด้านพัฒนาสังคม บางกลุ่มอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม บางกลุ่มก็ร่วมกับผู้ใหญ่พัฒนาอาชีพ สะท้อนให้เห็น

ว่าในสังคมไทยนั้น มีทั้งกลุ่มคนที่มีจิตสาธารณะสูง และกลุ่มที่มีจิตสาธารณะต่ำ ดังที่ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้ศึกษาถึงปัจจัยที่หลากหลายที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะ ทั้งนี้เทคนิคการวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant Analysis) ซึ่งเป็นวิธีทางสถิติที่ใช้จำแนกกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป และมีตัวแปรตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไปเพื่อตอบคำถามการวิจัยว่ากลุ่มที่แตกต่างกันนั้นแตกต่างกันที่ตัวแปรใดหรือตัวแปรใดบ้างที่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ซึ่งนอกจากจะสามารถจำแนกกลุ่มได้แล้ว ยังสามารถบอกธรรมชาติบางอย่างของการจำแนกนั้นได้ด้วย (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. 2556 : 295)

จากการศึกษาเอกสารข้างต้น ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย คุณธรรมจริยธรรม ความฉลาดทางอารมณ์ การอบรมเลี้ยงดู อัตมโนทัศน์ เจตคติต่อจิตสาธารณะ และลักษณะมุ่งอนาคต ว่าสามารถจำแนกกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะ ออกเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ได้หรือไม่ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant Analysis) ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งผลจากการศึกษาจะเป็นสารสนเทศ ในการใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน อันจะส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จทั้งในด้านการเรียน การประกอบอาชีพ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่าง มีความสุข

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์จำแนกประเภทปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดอุดรธานี ที่มีจิตสาธารณะสูงและจิตสาธารณะต่ำ
2. เพื่อเปรียบเทียบตัวแปรที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดอุดรธานี

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีจิตสาธารณะสูงหรือต่ำ
2. ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบตัวแปรที่ส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อันจะเป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร ครู และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนกำหนดนโยบายส่งเสริม และปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนเพื่อการสร้างจิตสาธารณะ

สมมติฐานของการวิจัย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อย่างน้อย 1 ปัจจัย สามารถจำแนกกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะสูง กับกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะต่ำได้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2558 ในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 28,791 คน จากโรงเรียน 62 โรงเรียน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2558 ในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 383 คน จากโรงเรียน 5 โรงเรียน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - stage Random Sampling Technique)
3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
 - 3.1 ตัวแปรปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์จำแนกประเภทแบ่งเป็น 6 ตัว คือ
 - 3.1.1 คุณธรรมจริยธรรม
 - 3.1.2 ความฉลาดทางอารมณ์
 - 3.1.3 การอบรมเลี้ยงดู
 - 3.1.4 อัตมโนทัศน์
 - 3.1.5 เจตคติต่อจิตสาธารณะ
 - 3.1.6 ลักษณะมุ่งอนาคต
 - 3.2 ตัวแปรจัดประเภท โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ
 - 3.2.1 กลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะสูง
 - 3.2.2 กลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะต่ำ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. จิตสาธารณะ หมายถึง ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ด้วยการวิเคราะห์วิจารณ์ถึงสาเหตุและกระบวนการที่ทำให้เกิดปัญหา การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมร่วมกันมีความรักความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ และสิ่งแวดล้อม รับผิดชอบต่อความสามารถของตนเองในการแก้ไขปัญหาและร่วมแก้ไขปัญหาทั้งในสังคมโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

2. การวิเคราะห์จำแนกประเภท หมายถึง วิธีทางสถิติที่หาตัวแปร เพื่อนำมาจำแนกกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะ แตกต่างกันเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

2.1 นักเรียนที่มีจิตสาธารณะสูง หมายถึง นักเรียนที่ได้คะแนน ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทม์ ที่ 75 (P₇₅) ขึ้นไป

2.2 นักเรียนที่มีจิตสาธารณะต่ำ หมายถึง นักเรียนที่ได้คะแนน น้อยกว่าเปอร์เซ็นต์ไทม์ ที่ 25 (P₂₅) ลงไป

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะ หมายถึงลักษณะที่ส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรค ต่อจิตสาธารณะของนักเรียน ประกอบด้วยปัจจัย 6 ด้าน

3.1 คุณธรรมจริยธรรม หมายถึง กิริยา มารยาท การประพฤติปฏิบัติ ที่สังคม ปรารถนา อันก่อให้เกิดแนวทางเพื่อบรรลุและสร้างสภาพชีวิตที่ดั่งงามทั้งทางกาย วาจา ใจ อันก่อให้เกิดการกระทำ การพูด การคิด ที่เป็นไปในทางที่ดี และละเว้นสิ่งที่ไม่ดีต่อปทัสถานของสังคม (Social Norm)

3.2 ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะตระหนักรู้คิด ในความคิด ความรู้สึก และภาวะอารมณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนและผู้อื่น สามารถควบคุมอารมณ์ ตนเอง นำความคิดและการกระทำได้อย่างสมเหตุสมผลสอดคล้องกับการทำงานและการดำเนินชีวิต และสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อทุก ๆ คน

3.3 การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่ผู้ใหญ่ในครอบครัวซึ่งประกอบด้วย บิดามารดา และบุคคลอื่น ๆ ปฏิบัติต่อเด็ก ให้สนองความต้องการของเด็กทั้งทางร่างกายและจิตใจ และเพื่อให้ เด็กมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี และฝึกอบรมให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม จำแนกออกเป็น 3 แบบ คือ

3.3.1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่เด็กรู้สึกว่าได้ ได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ไม่ตามใจ และเข้มงวดจนเกินไปเหตุผลรู้จักยอมรับความสามารถ และความคิดเห็น และให้ความร่วมมือตามโอกาสอันเหมาะสม

3.3.2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่เด็กรู้สึกว่าบิดา มารดาหรือผู้ปกครองก้าวท้าวเรื่องส่วนตัวของตน ไม่ฟังความคิดเห็น มีความรู้สึกว่าถูกบังคับให้ทำตาม ความต้องการของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง

3.3.3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บิดา มารดาหรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็ก ด้วยการไม่ยอมรับ ทอดทิ้งหรือปล่อยปละละเลยให้ทำอะไรต่าง ๆ ได้ตามใจชอบ โดยไม่หาคำแนะนำช่วยเหลือ ไม่ให้ความอบอุ่นใจเท่าที่ควร

3.4 อัตมโนทัศน์ หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง ในด้านความสามารถของตนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ การแก้ปัญหาการทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์ ส่วนรวม การใช้เหตุผล การคิด การมีมนุษยสัมพันธ์กับคนอื่น การคบเพื่อน การมองโลกในแง่ดี การทำงานร่วมกับผู้อื่น และด้านการปรับตัวทางอารมณ์ในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม

3.5 เจตคติต่อจิตสาธารณะ หมายถึง ความรู้สึกหรืออารมณ์ของนักเรียนเกี่ยวกับจิตสาธารณะอย่างมีทิศทางว่าชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจต่อจิตสาธารณะ ซึ่งความรู้สึกนี้เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติเป็นความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจในจิตสาธารณะ

3.6 ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง การมองการณ์ไกล รู้จักการวางแผนอนาคต ตระหนักถึงความสำคัญที่จะเกิดขึ้นในอนาคต รู้จักอดได้รอได้ในผลของการปฏิบัตินั้น มองเห็นผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต มีความเพียรพยายามปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ อนาคตของตนเองได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. จิตสาธารณะ
3. ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะ
 - 3.1 คุณธรรมจริยธรรม
 - 3.2 ความฉลาดทางอารมณ์
 - 3.3 การอบรมเลี้ยงดู
 - 3.4 อ้อมโนทัศน์
 - 3.5 เจตคติต่อจิตสาธารณะ
 - 3.6 ลักษณะมุ่งอนาคต
4. การวิเคราะห์จำแนกประเภท
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 2 - 7) ได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ให้เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ โดย มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาคือ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรม บนพื้นฐาน ของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษา อย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และ มีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ

5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิด อย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทย และพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต

3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

จิตสาธารณะ

1. ความหมายของจิตสาธารณะ

กนิษฐา นิทัศน์พัฒนา และคณะ (2541 : 8) ได้ให้ความหมายว่าจิตสำนึกสาธารณะว่าเป็นคำเดียวกับคำว่าจิตสำนึกทางสังคม หมายถึง การตระหนักรู้ และคำนึงถึงส่วนรวมร่วมกัน หรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกับตน

มัลลิกา มัติโก (2541 : 5) ให้ความหมายของจิตสำนึกทางสังคมว่า เป็นการตระหนักรู้และคำนึงถึงส่วนรวมร่วมกัน หรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกับตน

ศักดิ์ชัย นิรัฐทวี (2541 : 57) ได้ให้ความหมายว่าจิตสำนึกสาธารณะ คือ จิตใจที่คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม คำนึงถึงความสำคัญของสิ่งอันเป็นของที่ต้องใช้ หรือมีผลกระทบร่วมกันในชุมชน

คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2542 : 14) ได้ให้ความหมายของจิตสาธารณะว่า เป็นการรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อชาติ

สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (2542 : 14) ได้ให้ความหมายว่าจิตสาธารณะ หมายถึง การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2544 : 17) ได้ให้ความหมายของคำว่าจิตสาธารณะว่า หมายถึง ความคิดที่ไม่เห็นแก่ตัว มีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่นหรือสังคม พยายามฉวยโอกาสที่จะช่วยเหลืออย่างจริงจัง และมองโลกในแง่ดีบนพื้นฐานของความเป็นจริง

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 46) ให้ความหมายของจิตสาธารณะว่า จิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือ สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชนและสังคมด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้นโดยไม่หวังผลตอบแทน โดยผู้ที่มีจิตสาธารณะจะเป็นผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม

เข้าใจ เห็นใจผู้อื่นที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยร่างกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชนโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552 : 17) ให้ความหมายของจิตสาธารณะ ว่าจิตสาธารณะ หมายถึง การกระทำด้วยจิตวิญญาณที่มีความรัก ความห่วงใย ความเอื้ออาทรต่อคนอื่นและสังคม โดยรวม การมีคุณธรรมจริยธรรมและการไม่กระทำที่เสื่อมเสียและปัญหาต่อสังคม ประเทศชาติ การที่มีจิตคิดสร้างสรรค์เป็นกุศล และมุ่งทำแต่กรรมดีที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม คิดในทางที่ดี ไม่ทำลายเบียดเบียนบุคคล สังคม วัฒนธรรม ประเทศชาติและสิ่งแวดล้อม การกระทำ และคำพูด ที่มาจากความคิดที่ดีการลดความขัดแย้งและการให้ขวัญและกำลังใจต่อกันเพื่อให้สังคมโดยรวม มีความสุข

จากความหมายของจิตสาธารณะข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า จิตสาธารณะ หมายถึง ความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ด้วยการวิเคราะห์วิจารณ์ถึงสาเหตุและกระบวนการที่ทำให้เกิดปัญหา การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมร่วมกันมีความรัก ความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ และสิ่งแวดล้อม รับผิดชอบต่อความสามารถของตนเองในการแก้ไขปัญหาและร่วมแก้ไขปัญหาทั้งในสังคม โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

2. แนวคิดเกี่ยวกับจิตสาธารณะ

การศึกษาเกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะมีการศึกษามาเป็นระยะเวลายาวนานโดยมีการศึกษา ทั้งในเชิงปรัชญาจิตวิทยาและสังคมศาสตร์ทางด้านจิตวิทยามีการกล่าวถึงจิตสำนึกในช่วงปี ค.ศ. 1950 (हत्यय आजप्रु. 2544 : 31 ; อ้างอิงมาจาก Kalat. 1996 : 182) นักทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ได้กล่าวถึงจิตสำนึกในด้านเกี่ยวกับการแบ่งภาคของจิต (Regions of Mind) กล่าวถึงหน้าที่ของจิต ในการก่อให้เกิดพฤติกรรมทั้งที่รู้ตัวและไม่รู้ตัวในด้านสังคมศาสตร์เริ่มมีการกล่าวถึงในช่วงศตวรรษที่ 17 (ชัยวัฒน์ ธิรพันธุ์. 2542 : 24) ใช้กลุ่มทฤษฎีแนวของ Maxis และ Fugo กล่าวถึงจิตสำนึก สาธารณะด้านการเมือง ซึ่งกล่าวว่าสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมทั้งหมดคือการเมืองประเทศไทยเริ่มต้น มีการกล่าวถึงจิตสำนึกสาธารณะช่วงหลังพุทธศักราช 2500 (ธีรยุทธ บุญมี. 2536 : 192) คือ ช่วงเริ่มมีการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแต่เริ่มเห็นเป็นรูปธรรมมากขึ้นหลังจาก 14 ตุลาคม 2516 ก่อนหน้านั้นกิจกรรมการช่วยเหลือสังคมซึ่งเสริมงานบำบัดทุกข์บำรุงสุขของรัฐ กระทำโดยสถาบันทางศาสนามูลนิธิซึ่งจัดโดยเอกชนจัดตั้งช่วยเหลือคนในเชื้อชาติหรือจากภูมิภาคเดียวกันเป็นลักษณะผู้ให้กับผู้รับแต่หลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ประชาชนเริ่มมีฐานะยากจนเริ่ม ตระหนักถึงพลังของตนเองและสำนึกต่อสังคมของชนชั้นกลางถูกยกระดับสูงขึ้น (हत्यय आजप्रु. 2544 : 32 ; อ้างอิงมาจาก วิภาพันธุ์ ก่อเกียรติจักร. 2547 : 32) และต่อมาการพัฒนาคน เป็นศูนย์กลางในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) และเริ่มส่งเสริม ประชาคมในจังหวัดให้เกิดขึ้นในทุกจังหวัดควบคู่กับการเตรียมขยายประชาคมตำบล (ศรีประภา

เพ็ชรศรี. 2540 : 208) เพราะผลจากการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ผ่านมา พบว่าการพัฒนาเศรษฐกิจเพียงด้านเดียวไม่สามารถนำพาประเทศไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้ การพัฒนาต้องควบคู่ไปด้วยกันทุกด้าน ซึ่งไม่สามารถเกิดขึ้นได้ถ้าปราศจากฝีมือของคนในชาติจิตสำนึก สาธารณะเป็นเรื่องที่กำลังตื่นตัวสำหรับสังคมไทย (ศรีประภา เพ็ชรศรี. 2540 : 208) เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดประชาสังคม จึงเป็นส่วนหนึ่งของทฤษฎีประชาสังคม (Civil Society) ซึ่งแตกต่างจากซีกโลกตะวันตกที่มีการกล่าวเรื่องนี้มานาน ทั้งนี้เนื่องจากความแตกต่างของระบบสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ประเพณีวัฒนธรรม โลกตะวันตกมีพื้นฐานการปกครองประเทศจากประชาชน เน้นบทบาทของกลุ่มคนองค์กรนอกภาครัฐ แต่ในประเทศไทยเริ่มจากการปกครองในระบอบ สมบูรณาญาสิทธิราชย์เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองอย่างกะทันหัน โดยไม่มีการเตรียมความพร้อมให้แก่ประชาชนทำให้ประชาชนยึดติดระบอบเดิม คือ ต้องการผู้ปกครอง ประกอบกับในหลักสูตรการศึกษามักกล่าวถึงแต่หน้าที่พลเมือง แต่ไม่ได้สอนสิทธิของพลเมืองทำให้นิสิตนักศึกษาไม่รู้สิทธิของตนซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาประเทศ

3. องค์ประกอบของจิตสาธารณะ

มีการแบ่งองค์ประกอบของจิตสาธารณะที่แตกต่างกันไปตามระดับอายุของกลุ่มตัวอย่าง ที่ศึกษา สมพงษ์ สิงหะพล (2542 : 15 - 16) อธิบายถึงจิตสำนึกว่า มีอยู่ 3 ด้านหลัก ๆ คือ

1. จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง (Self Consciousness) เป็นจิตสำนึกเพื่อพัฒนาตนเอง ทำให้ตนเองเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จิตสำนึกด้านนี้การศึกษาไทยมุ่งมั่นปลูกฝังมานาน เกิดบ้าง ไม่เกิดบ้างไปตามสภาพการณ์ เป็นจิตสำนึกแบบคลาสสิกที่ทุกสังคมพยายามเหมือนกันที่จะสร้างให้เกิดขึ้นให้ได้ เช่น ความขยัน ความรับผิดชอบ ความมานะอดทน เป็นต้น

2. จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น (Others Oriented Consciousness) เป็นจิตสำนึกของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของคนในกลุ่มชนหนึ่ง สังคมหนึ่ง เช่น ความเห็นอกเห็นใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความสามัคคี เป็นต้น เป็นจิตสำนึกที่คนไทยส่วนใหญ่ถูกหล่อหลอมมาจากพื้นฐานดั้งเดิมของวัฒนธรรมไทยอยู่แล้วสร้างกันได้ไม่ยากนัก

3. จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม หรือจิตสำนึกสาธารณะ (Social or Public Consciousness) เป็นจิตสำนึกที่ตระหนักถึงความสำคัญในการอยู่ร่วมกัน หรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกัน เป็นจิตสำนึกที่คนไทยยังไม่ค่อยมีและขาดกันอยู่มากเพราะพื้นฐานความเป็นมาของสังคมไทย สมควรที่จะรีบพัฒนาขึ้นโดยเร็ว เช่น จิตสำนึกด้านเศรษฐกิจ จิตสำนึกด้านการเมือง จิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม จิตสำนึกด้านสุขภาพ เป็นต้น

ยุทธนา วรณปิติ (2542 : 181 - 183) ได้สรุปบุคคลที่มีจิตสาธารณะว่าต้องมีลักษณะ ดังนี้

1. การทุ่มเทและอุทิศตน สิทธิพลเมืองต้องสอดคล้องกับความรับผิดชอบทางสังคม บุคคลไม่เพียงแต่ปฏิบัติตามสิทธิเท่านั้น แต่ต้องปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือให้บริการแก่บุคคลอื่น เพื่อพัฒนา

สังคมด้วย อาทิ ถ้าต้องการให้ผู้แทนราษฎรมีความรับผิดชอบต่อความต้องการและประโยชน์ของประชาชน ประชาชนก็ต้องให้ความใส่ใจและติดตาม ไม่เพียงแต่ทำการหย่อนบัตรเลือกตั้งเท่านั้น ต้องเสียสละเวลาให้ในการเข้าไปมีส่วนร่วมกับการเมืองระดับท้องถิ่น และในสถาบันต่าง ๆ

2. เคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล ไว้วางใจผู้อื่น มีความอดทน ตระหนักถึงการมีส่วนร่วม เคารพยอมรับความแตกต่างที่หลากหลาย หาวิธีการอยู่ร่วมกับความขัดแย้งโดยการแสวงหาทางออกร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดและหาข้อยุติ สร้างการรับรู้ร่วมกัน ตัดสินใจและฉันทกกำลังเพื่อให้เกิดการยอมรับจากทุกฝ่าย

3. คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตน และส่วนรวม คนในสังคมต้องคิดถึงการเมืองในฐานะกิจการเพื่อส่วนรวมและเพื่อคุณธรรมมากขึ้น

4. การลงมือกระทำ การวิพากษ์วิจารณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นเพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้สถานการณ์ดีขึ้น ต้องลงมือกระทำ โดยเริ่มจากครอบครัว ในการวางพื้นฐานให้การอบรมด้านจริยธรรมของพลเมือง สถาบันการศึกษา ไม่เพียงเป็นสถานที่ฝึกหัดและให้ความรู้ ต้องรับช่วงต่อในการสร้างค่านิยมที่เหมาะสมต่อจากครอบครัว รวมทั้งเครือข่ายสังคมที่เกิดขึ้นระหว่างเพื่อนบ้าน ที่ทำงาน สโมสร สมาคมต่าง ๆ เชื่อมโยงบุคคลที่น่าสนใจเรื่องของตนเข้าเป็นกลุ่มที่ใส่ใจผู้อื่น ช่วยดำรงรักษาประชาคม สังคม และกฎจริยธรรม รวมทั้งสถาบันที่มีอิทธิพลสูงต่อสังคม คือ สถาบันศาสนาและสื่อมวลชน นับว่ามีบทบาทสำคัญในการร่วมสร้างให้สังคมเข้มแข็ง

อนุชาติ พวงสำลี และวีรบุรณ วิสารทสกุล (2540 : 183) ได้กล่าวถึงการมีจิตสำนึกสาธารณะ หรือจิตสำนึกต่อส่วนรวม ว่าเป็นคุณลักษณะที่สำคัญและมีความหมายอย่างยิ่งในสังคมมีองค์ประกอบดังนี้

1. มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน คนในชุมชนต้องมองอนาคตร่วมกัน เรียนรู้และทำความเข้าใจร่วมกันโดยอาศัยการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ให้เห็นถึงสถานการณ์ แนวโน้มความเปลี่ยนแปลง พร้อมควบคู่ไปกับการปฏิบัติ

2. ประชาชนสำนึกถึงพลังของตนเองว่าจะสามารถร่วมแก้ไขเปลี่ยนแปลงสังคมได้ คือ การทำให้เกิดกลุ่มที่ให้ความสนใจต่อสาธารณะจำนวนมาก ทำให้เกิดความเข้มแข็งเป็นพลังทางสังคม ไม่รอคอยให้ผู้อื่นแก้ปัญหาให้กับตนเอง ซึ่งการที่บุคคลจะสำนึกถึงพลังของตน ต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของสังคม (Civic Education)

3. ความรัก เอื้ออาทร สามัคคี การรวมกลุ่มของบุคคลในสังคมมีความหลากหลาย จึงจำเป็นต้องสร้างขึ้นบนฐานแห่งความรัก ความเมตตา ความเอื้ออาทร และสามัคคี ความแตกต่างระหว่างบุคคลย่อมเกิดขึ้นได้ ซึ่งความแตกต่างนี้เป็นสิ่งดีและไม่จำเป็นต้องนำไปสู่ความแตกแยกเสมอไป ดังนั้นเงื่อนไขแห่งความรักสมานฉันท์จะเป็น ส่วนเชื่อมโยงให้เกิดความร่วมมืออย่างมีพลัง

4. การเรียนรู้ที่มีการปฏิบัติร่วมกัน (Interactive Learning Through Action) สำนักสาธารณสุขนั้นเป็นนามธรรมที่ไม่สามารถบังคับให้เกิดได้ ดังนั้นต้องสร้างเงื่อนไขกิจกรรมร่วมกันที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ตลอดจนการพัฒนาให้เกิดความต่อเนื่อง

5. การมีเครือข่ายและการติดต่อสื่อสาร การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สื่อสารและเครือข่าย เป็นส่วนที่ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นทางนำไปเกิดจิตสำนักสาธารณสุข

จากองค์ประกอบของจิตสำนักดังกล่าว สรุปได้ว่า องค์ประกอบของจิตสำนักนั้นมี 3 ด้าน คือความคิด ความรู้สึก และการลงมือปฏิบัติ และจิตสำนักในบุคคลนั้นมี 3 ด้าน คือ จิตสำนักเกี่ยวกับตนเอง จิตสำนักเกี่ยวกับผู้อื่น กิจสำนักเกี่ยวกับสังคม หรือจิตสำนักสาธารณสุข ทั้งนี้ควรต้องเคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล มีความรักความสามัคคีต่อกัน

4. การวัดจิตสาธารณสุข

สมพร สุทัศน์ีย์ (2544 : 56) อธิบายถึงการวัดทางจิตวิทยาว่าการวัดทางจิตวิทยา เป็นการกำหนดค่าแก่พฤติกรรมต่าง ๆ ตามเกณฑ์การกำหนดตัวเลขให้แก่พฤติกรรมซึ่งการวัดทางจิตวิทยาสามารถบอกระดับความมากน้อยของพฤติกรรมเพื่อประโยชน์ในการเปรียบเทียบระหว่างคนหรือระหว่างกลุ่มสามารถทราบความสามารถด้านต่าง ๆ รวมทั้งความรู้สึกนึกคิด ความจำเป็น ความต้องการ ความสนใจ ค่านิยม บุคลิกภาพ ซึ่งการวัดพฤติกรรมยังสามารถทำให้อธิบายได้ว่า พฤติกรรมเกิดขึ้นได้อย่างไร หากกล่าวถึงประโยชน์กว้าง ๆ ของการวัดทางจิตวิทยาคือ ทำให้รู้จักและเข้าใจความแตกต่างของพฤติกรรมของบุคคล เพื่อประโยชน์ในด้านการจัดการเรียนการสอน จัดวางตัวบุคคลให้เหมาะสมกับความสามารถ ความสนใจ ทำให้รู้จักบุคลิกภาพของบุคคลให้เด่นชัดยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาบุคคลได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และทำให้ช่วยในการตัดสินใจต่าง ๆ

วิจิตพาดิ เจริญขวัญ (2543 : 98) อธิบายถึงการทดสอบทางจิตวิทยาว่า คือ การวัดความแตกต่างระหว่างบุคคล หรือวัดปฏิกริยาของคนคนเดียวกัน แต่ในกรณีหรือสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ซึ่งมีแบบทดสอบชนิดต่าง ๆ เช่น แบบทดสอบสติปัญญาแบบเป็นกลุ่ม แบบทดสอบความถนัดความสามารถพิเศษ แบบทดสอบความสัมฤทธิ์ผล และแบบทดสอบบุคลิกภาพ ซึ่งเป็นเรื่องของอารมณ์ หรือพฤติกรรมที่แสดงออกมาโดยไม่เกี่ยวข้องกับสติปัญญา เรียกว่า การรายงานด้วยตนเอง (Self Report) เป็นการถามเรื่องเกี่ยวกับตนเองโดยบุคคลนั้นเป็นผู้ตอบตามความเป็นจริง

สงบ ลักษณะ (2529 : 55 - 57) เสนอการวัดคุณลักษณะทางด้านความรู้สึกว่า คุณลักษณะทางด้านความรู้สึกเป็นความโน้มเอียงทางอารมณ์ของบุคคลที่ชักจูงให้พอใจที่จะทำพฤติกรรมเข้าใกล้หรือหนีห่างจากเป้าหมาย ซึ่งพฤติกรรมทางด้านความรู้สึกจะประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 ส่วน คือ ความรู้ความเข้าใจในสิ่งนั้น ความรู้สึกพอใจชื่นชอบในสิ่งนั้นและการแสดงพฤติกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งนั้น ซึ่งองค์ประกอบทั้งสามส่วนจะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเสมอ องค์ประกอบหนึ่ง อาจนำไปสู่การเกิดคุณสมบัติในอีกองค์ประกอบหนึ่งได้ การกำหนดพฤติกรรม

เพื่อวัดผลจึงควรระบุให้ครบทั้ง 3 ส่วน โดยเน้นเป็นพิเศษในองค์ประกอบที่สอง คือความรู้สึกชื่นชอบในสิ่งนั้น ซึ่งองค์ประกอบของจิตสำนึกสามารถแบ่งได้เป็น 3 ระดับคือ

1. องค์ประกอบทางด้านความคิด หรือด้านพุทธิพิสัย (Cognition) คือการที่ได้รับรู้หรือมีประสบการณ์ตรงกับสิ่งเร้าต่าง ๆ ทำให้บุคคลมีความเข้าใจ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้
2. องค์ประกอบทางด้านท่าทีความรู้สึก หรือด้านจิตพิสัย (Affection) คือ ส่วนประกอบด้านอารมณ์ ความรู้สึก ที่มีปฏิกิริยาตอบสนองต่อการเห็น หรือการให้คุณค่า
3. องค์ประกอบทางการปฏิบัติ หรือด้านทักษะพิสัย (Psycho - motor) คือ การเกิดแนวโน้มในทางปฏิบัติเมื่อมีสิ่งเร้าที่เหมาะสม

ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะ

1. คุณธรรมจริยธรรม

1.1 ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ในลักษณะต่างกัันดังนี้
กรมวิชาการ (2523 : 131) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่า คุณธรรมเป็นพื้นฐานของการแสดงออกเป็นการกระทำพฤติกรรม หรือกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น สภาพจิตที่เป็นกุศลที่เรียกว่าคุณธรรม คุณธรรมนี้เกิดขึ้นได้เพราะจิตรู้จักความจริง (Truth) ความดี (Goodness) และความงาม (Beauty)

วัลลภ ปิยะมโนธรรม (2532 : 92) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่า คุณธรรมหมายถึง สิ่งที่สังคมยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม เช่น ความกตัญญูรู้คุณต่อผู้มีบุญคุณ ความซื่อสัตย์ต่อผู้เป็นนายการบริจาคนช่วยเหลือให้แก่ผู้ที่ทุกข์ยากกว่า การทำหน้าที่ให้ดีที่สุดตามตำแหน่งที่ได้รับมอบหมายการอยู่ร่วมกันอย่างสามัคคีปรองดองกัน

ส่วนความหมายของคำว่า จริยธรรม ซึ่งตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Morality ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ก่อ สวัสดิพานิชย์ (2522 : 18) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า จริยธรรมคือประมวลความประพฤติและความนึกคิดในสิ่งที่ดีงามและเหมาะสม

ดวงเดือน พันธุมาวิน (2524 : 2) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า จริยธรรมหมายถึง ลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์และมีขอบเขตรวมถึงพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่าง ๆ ด้วย ลักษณะและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม จะมีคุณสมบัติประเภทใดประเภทหนึ่งในสองประเภท คือ เป็นลักษณะที่ต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกของสังคมนั้น คือพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ ให้การสนับสนุน และลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกในสังคม เป็นการกระทำที่สังคมลงโทษหรือพยายามกำจัด และผู้กระทำพฤติกรรมนั้นส่วนมากรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

และไม่สมควร ฉะนั้นผู้ที่มีจริยธรรมสูง คือ ผู้ที่มีลักษณะและพฤติกรรมประเภทแรกมาก และประเภทหลังน้อย

สงบ ลักษณะ (2524 : 24) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า จริยธรรม เป็นความคิดรวบยอดที่ยอมรับกันในหมู่นักจิตวิทยาและนักปฏิบัติธรรมมีสองส่วน คือ ส่วนที่เป็น ค่านิยม (Value) ที่เป็นคุณลักษณะภายในจิต อันจะคอยชักจูงกระตุ้นให้บุคคลเกิดความโน้มเอียง สรุปลได้ว่าคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง กิริยา มารยาท การประพฤติปฏิบัติ ที่สังคมปรารถนา อันก่อให้เกิดแนวทางเพื่อบรรลุและสร้างสภาพชีวิตที่ดั่งามทั้งทางกาย วาจา ใจ อันก่อให้เกิดการกระทำ การพูด การคิด ที่เป็นไปในทางที่ดี และละเว้นสิ่งที่ไม่ดีต่อปทัสถานของสังคม (Social Norm)

1.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับจริยธรรม

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์

เพียเจต์ ได้ศึกษาจริยธรรมของเด็กในระดับอายุต่าง ๆ และได้อธิบายว่า จริยธรรมแฝงอยู่ตามกฎเกณฑ์ ระเบียบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเล่นต่าง ๆ ของเด็ก ซึ่งก็จะมีกฎเกณฑ์ ที่เป็นข้อบังคับเป็นระบบซับซ้อนแฝงอยู่ในการเล่นนั้น ๆ ดังนั้น เขาจึงได้ข้อสังเกตในการเล่นของเด็ก ว่ากฎเกณฑ์การเล่นนั้นมีปรากฏการณ์ที่ควรศึกษา 2 ประการ คือ

1. การฝึกหัดตามกฎเกณฑ์ หรือระยะเวลาที่เด็กยึดถือปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ จากภายนอก (Heteronomous) อยู่ในช่วงอายุ 8 ปี ซึ่งเป็นระยะที่พ่อแม่ ผู้ใหญ่มีอิทธิพล ต่อจริยธรรมของเด็กอย่างเด่นชัด เด็กจะยึดถือกฎเกณฑ์ตายตัว ผิดเป็นผิด ถ้าทำผิดก็ต้องได้รับโทษ โดยไม่ต้องคำนึงถึงแรงจูงใจหรือเหตุแห่งการกระทำนั้น

2. ความสำนึกในกฎเกณฑ์ หรือระยะที่เด็กมีกฎเกณฑ์ของตนเอง (Autonomous) ระยะนี้เป็นระยะที่จริยธรรมของเด็กพัฒนาขึ้นสู่ระดับที่มีความคิดความเห็นเป็นของตนเองเด็กจะมีจริยธรรมในลักษณะที่คำนึงถึงความยุติธรรมและพิจารณาถึงเหตุผลของการกระทำนั้นด้วยนอกจากนี้ เพียเจต์ ยังได้เสนอแนวคิดที่ว่า การที่เด็กเปลี่ยนการรับรู้กฎเกณฑ์ ที่ตายตัวจากอิทธิพลภายนอก มาเป็นกฎเกณฑ์ของตนเองที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้อื่น เนื่องจาก พัฒนาการทางสติปัญญา อายุ และการมีสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนเมื่อพัฒนาการขึ้นอยู่กับพัฒนาการ ทางสติปัญญาได้ถึงขั้นสูงสุด (Formal Operation) เมื่อประมาณ 8 - 10 ปี ฉะนั้น พัฒนาการ ทางด้านจริยธรรมของเด็กจึงบรรลุขั้นสูงสุดเมื่ออายุประมาณ 8 - 10 ปีเช่นเดียวกัน

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

ลอว์เรนซ์ โคลเบอร์ก เชื่อว่า การบรรลุนิติภาวะเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้น จะแสดงออกในทางการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมได้อย่างเด่นชัดที่สุด เนื่องจากเหตุผลเชิงจริยธรรม ไม่ขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ของสังคมใดสังคมหนึ่งโดยเฉพาะ เพราะเหตุผลเชิงจริยธรรมมิใช่การประเมินค่า การกระทำไปในทำนองที่ว่า “ดี” หรือ “เลว” แต่จะเป็นการใช้เหตุผลที่ลึกซึ้งยากแก่การเข้าใจ

ยิ่งขึ้นไปตามลำดับ เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นสูงสุดคือ ขั้นที่หกของโคลเบอร์กตรงกับสิ่งที่นักปราชญ์ยอมรับว่าเป็นเหตุผลเชิงจริยธรรมที่บริสุทธิ์ มิได้เจือเหตุผลประเภทอื่น ๆ เลย ฉะนั้น เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นสูงสุดจึงมีลักษณะเป็นเหตุผลสากลกว้างขวาง ไม่ขัดแย้งกัน และมีรากฐานจากความมีหลักการไม่เข้าข้างตนเองและเป็นอุดมคติโคลเบอร์กได้จำแนกพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ มี 6 ขั้น มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน ดังนี้ (สมาพร ภัทรพงษ์กิจ. 2551 : 9 ; อ้างอิงมาจาก Kohlberg. 1969 : 405)

ระดับที่ 1 ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Pre - Conventional Level) หมายถึง การตัดสินใจเลือกกระทำในสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ไม่คำนึงถึงผู้อื่น ในระดับนี้บุคคลจะขึ้นอยู่กับผู้ที่มีอำนาจเหนือตน ระดับนี้จะพบในเด็ก 2 - 10 ปี โดยแบ่งเป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นหลักการหลบหลีกมิให้ตนเองถูกลงโทษ บุคคลจะเลือกกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดเพื่อหลีกเลี่ยงมิให้ตนเองถูกลงโทษทางกาย จะยอมทำตามคำสั่งผู้ที่มีอำนาจเหนือตน โดยไม่มีเงื่อนไข ไม่พิจารณาถึงความหมายในคุณค่าของมนุษย์ เช่น ไม่กล้ายกยอกทรัพย์เพราะกลัวถูกตำรวจจับ หรือไม่กล้าหนีเรียนเพราะกลัวถูกครูตัดคะแนน เป็นต้น ในขั้นนี้พบในเด็กอายุ 2 - 7 ปี

ขั้นที่ 2 ในหลักการแสวงหารางวัล เป็นขั้นที่บุคคลเลือกกระทำในสิ่งที่จะนำความพอใจมาให้ตนเองเท่านั้น ต้องการแลกเปลี่ยนจากสิ่งที่ดีที่ตนกระทำโดยมุ่งการตอบแทนทางกาย และวัตถุมากกว่านามธรรม และไม่คำนึงถึงความถูกต้องของสังคม พบในเด็กที่มีอายุ 7 - 10 ปี

ระดับที่ 2 ระดับตามกฎเกณฑ์ (Conventional Level) ในระดับนี้บุคคลจะกระทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อย ๆ ของตน เช่น ทำตามความคาดหวังของครอบครัวกลุ่มเชื้อชาติ หรือทำตามกฎหมายศาสนา บุคคลจะเลียนแบบหรือคล้อยตามบุคคลในกลุ่มเพื่อปรับตัวให้เข้ากับความต้องการของสังคม แต่ไม่คำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นในขณะนั้น และผลที่ตามมาภายหลังในระดับนี้บุคคลยังต้องการความควบคุมจากภายนอกอยู่ แต่ยังมีจิตใจของผู้อื่นด้วย รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา พบในผู้ที่มีอายุ 10 - 16 ปี ระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 3 ขั้นใช้หลักการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ บุคคลยังไม่เห็นตัวของตัวเองชอบทำตามคำแนะนำของผู้อื่นเพื่อคงไว้ซึ่งสัมพันธภาพอันดี พบในวัยรุ่นตอนต้น 10 - 13 ปี

ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ของสังคม ในขั้นนี้บุคคลมีความรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตน ในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งของสังคม จึงถือว่าหน้าที่ที่ทำตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมของตนกำหนดหรือคาดหวังอย่างเคร่งครัด พบในผู้ที่มีอายุ 13 - 16 ปี

ระดับที่ 3 ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Post Conventional Level) เป็นระดับที่ต้องตัดสินใจขัดแย้งต่าง ๆ ด้วยการนำมาพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบด้วยตนเอง เพื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าสิ่งใดสำคัญมากกว่ากันก็จะนำมาปฏิบัติตามนั้น มีหลักการของตนเองที่ถูกต้องและหลุดพ้นจากกฎเกณฑ์ของสังคม ระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 5 ขั้นใช้หลักการทำตามข้อตกลงของสังคมและค่านิยมสัญญา บุคคล จะเห็นความสำคัญของชนหมู่มาก ไม่ทำตนให้ละเมิดผู้อื่น สามารถควบคุมตนเองได้ เคารพตนเอง สามารถให้รางวัลและเคารพตนเองได้ เช่น เกิดความละอายใจหรือภาคภูมิใจในการกระทำของตนเอง โดยไม่เกี่ยวข้องจากการควบคุมภายนอกหรือบุคคลอื่นมีพฤติกรรมที่ถูกต้องเป็นไปตามค่านิยมส่วนตัว ผสมผสานมาตรฐานการยอมรับจากสังคม ถือว่ากฎเกณฑ์ต่าง ๆ อาจเปลี่ยนแปลงได้โดยพิจารณาถึง ประโยชน์ส่วนรวมเป็นส่วนใหญ่ พบในบุคคลที่มีอายุ 16 ปีขึ้นไป ได้แก่วัยรุ่นตอนต้นและผู้ใหญ่

ขั้นที่ 6 ขั้นยึดหลักอุดมคติสากล เป็นจริยธรรมขั้นสูงสุด แสดงถึงการมี ความรู้สากลนอกเหนือจากกฎเกณฑ์ในสังคมของตน และมีความยืดหยุ่นทางจริยธรรมเพื่อจุมุ่งหมาย ในนั้นปลาย อันเป็นอุดมคติที่ยิ่งใหญ่ เคารพในความเป็นมนุษย์ของแต่ละคน และความเกรงกลัว ต่อบาปเป็นคติประจำใจโคลเบอร์กเชื่อว่าการพัฒนาทางจริยธรรมนั้น ไม่ใช่การรับรู้จากการพร่ำสอน ของผู้อื่นโดยตรง แต่เป็นการผสมผสานระหว่างความรู้เกี่ยวกับบทบาทของตนเองต่อผู้อื่นและบทบาท ของผู้อื่นด้วย รวมทั้งข้อเรียกร้องและกฎเกณฑ์ของกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งอาจจะขัดแย้งกันไม่ว่าบุคคลจะอยู่ใน กลุ่มใดหรือสังคมใดก็ตาม การพัฒนาทางด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้นเป็นไปตามขั้นที่หนึ่งผ่านไป แต่ละขั้นจนถึงขั้นที่หก บุคคลจะพัฒนาข้ามขั้นไม่ได้ เพราะการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมจะพัฒนาจาก ขั้นที่ต่ำอยู่ก่อนแล้ว ต่อมา บุคคลได้รับประสบการณ์ทางสังคมใหม่ ๆ หรือสามารถเข้าใจความหมาย ของประสบการณ์เก่า ๆ ได้ดีขึ้น จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและเหตุผล ทำให้การใช้เหตุผล เชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นสูงขึ้นไปอีกส่วนเหตุผลในขั้นที่ต่ำกว่าก็จะใช้น้อยลงทุกที และถูกละทิ้งไปในที่สุด

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory)

ทฤษฎีของของนักจิตวิทยาที่ควรกล่าวคือ ฟรอยด์ (พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. 2530 : 231 - 234 ; อ้างอิงมาจาก Freud. 1944 : 358) เขาเชื่อว่าจริยธรรมของคนนั้นอยู่ใน ส่วนตนที่เรียกว่า ตนในคุณธรรม (Super - ego) ซึ่งเป็ตนที่ได้รับการขัดเกลาจากสังคม โดยฟรอยด์ แบ่งตนของมนุษย์เป็น 3 ระดับได้แก่

1. Id (Primitive Self) ได้แก่ ตนที่อยู่ในจิตใต้สำนึกของมนุษย์เป็นตน ที่มนุษย์มีมาพร้อมกำเนิด และเป็นตนที่เป็นแหล่งกำเนิดของแรงขับดันทั้งหมด
2. Ego (Present Self) ได้แก่ตนในจิตใต้สำนึกและจิตใต้สำนึกบางส่วน ที่เราอาจรับรู้หรือได้รับบางส่วนในขณะปัจจุบัน
3. Superego (Self with Ethics) ได้แก่ ตนในจิตใต้สำนึกเป็นส่วนมาก อาจมีจิตใต้สำนึกแฝงอยู่บ้าง เป็นตนที่ได้รับการขัดเกลาจากกฎเกณฑ์ของสังคมแล้วจากพื้นฐาน ของจริยธรรมของฟรอยด์ คือ ความละอายใจในพฤติกรรมอันเกิดจากแรงขับ 2 ตัว ได้แก่
 - 3.1 แรงขับทางเพศ (Sex Drive)
 - 3.2 แรงขับความก้าวร้าว (Aggressive Drive)

โดยทั้ง 2 แรงขั้วนั้น จะผสมผสานมากับการเลียนแบบเอกลักษณ์ของบิดาหรือมารดา (Identification) โดย فروยด์อธิบายว่าการเลียนแบบคือ กระบวนการรับเอาบุคลิกภาพของบุคคลอื่นมาผนวกเข้าเป็นส่วนของบุคลิกภาพของเด็กเอง ซึ่งหมายถึงการที่เด็กจะเลียนแบบบุคลิกภาพของบิดาหรือมารดา ตามอิทธิพลทางบวกหรือลบ จากปมออดิปัส (Oedipus Complex) ซึ่งจะเกิดกับเด็กในตอนต้นชีวิต ซึ่ง فروยด์เชื่อว่าการเลียนแบบนั้นมีกระบวนการดังนี้

1. กระบวนการสร้างจิตในสำนึก (Conscious) ของเด็กนั้น
2. กระบวนการข้ามวัย (Generation) ซึ่งเกิดจากการถ่ายทอดค่านิยม

ต่าง ๆ จากบิดาหรือมารดาของเขาโดยวิธีเลียนแบบ

3. เด็กจะสร้างค่านิยม ความพึงพอใจหรือบทบาททางเพศต่าง ๆ

นอกจากนี้ فروยด์ยังเชื่อว่า ตนในคุณธรรม (Superego) สร้างมาจากพัฒนาการของมนุษย์ในการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา ในสภาพการณ์และบุคคลแวดล้อมในสังคมที่เขาเป็นสมาชิก

1.3 ขอบข่ายของคุณธรรมจริยธรรม

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรมของบุคลการ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประมวลคุณลักษณะของจริยธรรมไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2523 : 146 - 157)

1. ความความมีวินัย
2. ความรับผิดชอบ
3. ความซื่อสัตย์
4. ความมีเหตุผล
5. ความกตัญญูกตเวที
6. การรักษาระเบียบวินัย
7. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
8. ความสามัคคี
9. การประหยัด
10. ความยุติธรรม
11. ความอดสาหะ
12. ความเมตตา - กรุณา

1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรม

สมาพร ภัทรพงศ์กิจ (2551 : 63) ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้เรียน ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความมีวินัยในตนเอง ความรับผิดชอบ และปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีความสัมพันธ์กับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .607 ซึ่งแสดงว่าตัวแปรปัจจัย ทั้ง 6 ตัวร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ได้ ร้อยละ 36.80

พิไลลักษณ์ ทองรอด (2547 : 85) สหสัมพันธ์คาโนนิคระหว่างชุดตัวแปรอิสระ ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย สัมพันธภาพภายในครอบครัว ความเชื่อมั่นในตนเอง กับชุดตัวแปรตามคุณธรรม จริยธรรม มีค่าสหสัมพันธ์ของชุดที่ 1 - 3 เท่ากับ .594 .404 .201 ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 และชุดที่ 4 มีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ .169 ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

2. ความฉลาดทางอารมณ์

2.1 ความหมายและแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์เป้าหมาย ที่สำคัญของการศึกษาก็ คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสังคมให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพตามที่สังคม ปรารถนา ระบบการศึกษาที่ดีจะต้องสร้างให้บุคคลประสบความสำเร็จซึ่งรวมไปถึงความสำเร็จ ในการเรียน การประกอบอาชีพ และความสำเร็จในชีวิต อาจจะสรุปโดยรวมได้ว่า “ต้องการ ความสำเร็จและความสุข” ความสำเร็จและความสุขนี้จะแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล บางคนเป็นคน เก่งมีความสามารถทางสมองดี มีความคิดอ่านที่ปราดเปรื่องมีไหวพริบปัญญาสูง หรือโอเคิวิสูงเรียนเก่ง จนประสบความสำเร็จในการเรียนสามารถสอบผ่านการคัดเลือกเข้าทำงานในตำแหน่งดี ๆ ใน หน่วยงานต่าง ๆ แต่เมื่อทำงานบางคนมีปัญหา โอเคิวิสูง ๆ ไม่สามารถประสบความสำเร็จในการทำงาน ไม่สามารถร่วมงานกับผู้อื่นได้ มีปัญหาในการควบคุมอารมณ์และมนุษย์สัมพันธ์ ทำให้บุคคลเหล่านี้ ไม่สามารถใช้ศักยภาพหรือความเก่งที่มีอยู่ได้อย่างเต็มที่ เพราะไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากบุคคลอื่น ในการทำงาน (ทศพร ประเสริฐสุข. 2543 : 8 - 9) และสำหรับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จะต้องพัฒนาใน 3 ด้าน คือความรู้ ความคิด (Cognitive) ด้านอารมณ์และความรู้สึก (Affective) และด้านพฤติกรรมการแสดงออก (Behavior) เนื่องจากทั้ง 3 ด้าน เป็นการผสมผสานกัน ในชีวิตประจำวัน แต่ในความจริงเราเน้นในเรื่องการพัฒนาความรู้ ความคิด และด้านทักษะมากกว่า การพัฒนาอารมณ์ ซึ่งในแต่ละวันเราจะใช้อารมณ์กันมาก แต่ไม่ได้พัฒนาหรือสนใจด้านอารมณ์กัน อย่างจริงจัง ความสำเร็จและความสุขในชีวิตนอกจากความสามารถด้านความคิด สติปัญญา และความชำนาญด้านต่าง ๆ แล้ว การรู้จักใช้อารมณ์อย่างเฉียวฉลาด รู้ลดมีวิธีการใช้อารมณ์ไม่ให้เกิดความเครียดจัดการกับอารมณ์ได้อารมณ์จะดีขึ้นความเครียดลดลง ทำให้การใช้ชีวิตประจำวัน และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้น (นันทนา วงศ์อินทร์. 2543 : 20)

ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) เป็นแนวคิดที่มีความสำคัญ ต่อการพัฒนาบุคคล ในยุคที่ภาวะโลกปัจจุบันต้องมีการแข่งขันกันสูง การสื่อสารแบบไร้พรมแดน

ในปัจจุบันการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงเข้ามากำหนดบทบาทให้กับชีวิตของบุคคลและสังคมมากขึ้น ความฉลาดทางอารมณ์ มีแนวคิดที่สำคัญอยู่ 3 กลุ่ม คือ

1. แนวคิดทางด้านจิตวิทยา เป็นแนวคิดเชิงทฤษฎีที่มีลักษณะเป็นโครงสร้างทางจิตวิทยา (Psychological Contracts) มีนักจิตวิทยาได้ให้ความหมายของคำว่า ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) ที่น่าสนใจมี บาร์ออน (ทศพร ประเสริฐสุข. 2543 : 9 - 10 ; อ้างอิงมาจาก Bar - On. 1992) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นองค์ประกอบของความสามารถด้านส่วนตัวอารมณ์ และสังคมของบุคคลที่จะปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างประสบความสำเร็จคูเปอร์และซาวาฟ (ทศพร ประเสริฐสุข. 2543 : 9 - 10 ; อ้างอิงมาจาก Cooper and Sawaf. 1997) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นความสามารถของบุคคลที่จะตระหนักรู้คิดในความคิด ความรู้สึกและภาวะอารมณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนและผู้อื่น สามารถควบคุมอารมณ์ตนเอง นำความคิดและการกระทำได้อย่างสมเหตุสมผลสอดคล้องกับการทำงานและการดำเนินชีวิต และสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อทุก ๆ คน โกลแมน (ทศพร ประเสริฐสุข. 2543 : 9 - 10 ; อ้างอิงมาจาก Goleman. 1998) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นความสามารถในการตระหนักถึงความรู้สึกของตนเองและความรู้สึกของผู้อื่น จนสามารถบริหารหรือจัดการกับอารมณ์ ของตน เพื่อเป็นแรงจูงใจในการสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นได้อย่างประสบความสำเร็จ แนวคิดทางจิตวิทยาจึงเป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นศึกษา พฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์ของมนุษย์ ทำให้สามารถเข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น

2. แนวคิดทางศาสนาพุทธ ซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติไทยเราที่มีผู้นับถือมากที่สุด พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) ได้ให้ความหมายความฉลาดทางอารมณ์ตามคำตะวันตกว่า Emotional Intelligence ซึ่งแปลว่า ความสามารถทางอารมณ์หรือปรีชาเชิงอารมณ์หรือเจตโกศล หรือเจตโกวิท ว่าการใช้ปัญญาเป็นปัจจัยสำคัญในการปรับ แก้ ปลดปล่อยจิตใจ หรือที่เรียกว่า อารมณ์ให้เป็นอิสระพ้นจากการถูกบีบคั้นจากสภาพแวดล้อม มีอารมณ์และความรู้สึกที่เกื้อกูลเป็นคุณต่อตนเองและผู้อื่น มีการปรับตัวและพัฒนาความสามารถหรือปรีชาเชิงอารมณ์ให้มีดุลยภาพทางจิตใจ โดยมีเมตตา ไมตรี เสียสละ น้ำใจเอื้อเฟื้อ ทำให้อารมณ์มีกิเลสน้อยลง และจะตอบสนองอารมณ์เชิงสร้างสรรค์มากขึ้นเรื่อย ๆ

พระราชวรมนี (ปิยวรรณ เลิศพานิช. 2547 : 11 ; อ้างอิงมาจาก พระราชวรมนี. 2542) ได้ให้ความหมายความฉลาดทางอารมณ์ว่า การใช้ปัญญากำกับการแสดงอารมณ์ที่ออกมาให้มีเหตุผล เป็นการแสดงความรู้สึกออกมาในแต่ละสถานการณ์ โดยถือว่าอารมณ์หรือความรู้สึกนั้นเป็นพลังให้เกิดพฤติกรรม ซึ่งถ้าขาดปัญญากำกับก็จะเป็นพลังตาบอด ปัญญาจึงเป็นตัวที่จะมากำกับชีวิตของเราให้กับการแสดงออกเป็นไปในทางที่ถูกต้อง แนวคิดทางศาสนาจึงเป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นที่การขัดเกลาลำดับจิตใจที่ดีของมนุษย์ ทำให้สามารถเข้าใจตนเองและสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้โดยมีความอดกลั้น รู้จักข่มใจตนเอง อยู่ในกรอบแห่งความดี มีความสงบสุข

3. แนวคิดทางสังคมวิทยา มองการกระทำของบุคคลว่ามีสาเหตุมาจากสังคมที่เป็นปัจจัยภายนอก ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตทั่ว ๆ ไปของมนุษย์ รวมทั้งปัญหาทั้งหลายที่เกิดขึ้นและปรากฏออกมาจากการที่มนุษย์มีความสัมพันธ์กันและมีการกระทำระหว่างกัน เป็นการกระทำของมนุษย์โดยมนุษย์ และเพื่อมนุษย์ โดยผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) เป็นกระบวนการที่สังคมหรือกลุ่มยอมรับ สั่งสอน หรือขัดเกลาให้ผู้ที่เป็สมาชิกของกลุ่มได้ทราบถึงแนวทางปฏิบัติ รวมทั้งคุณค่าต่าง ๆ ที่สังคมกำหนด เพื่อสมาชิกของสังคมจะได้ดำรงชีวิตร่วมกันได้อย่างมีความสุข เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ รวมทั้งยอมรับเสียไปในทางที่ดีตามที่สังคมต้องการละชั่ว ทำดี ตั้งมั่น อยู่ในศีลธรรม ช่วยตนเองและบำเพ็ญประโยชน์แก่ผู้อื่น เป็นคนดีของมวลมนุษยชาติและเป็นสมาชิกที่ดีต่อสังคม (ปิยวรรณ เลิศพานิช. 2547 : 29) ซึ่งแนวคิดทางสังคมวิทยาจะมุ่งเน้นการอยู่ร่วมกันในสังคมโดยอาศัยระเบียบวินัยไม่ให้กระทำตามความพึงพอใจของตนเองมีความยึดหยุ่นอย่างมีเหตุผล และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

สรุปได้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะตระหนักรู้คิดในความคิด ความรู้สึก และภาวะอารมณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนและผู้อื่น สามารถควบคุมอารมณ์ตนเอง นำความคิดและการกระทำได้อย่างสมเหตุสมผลสอดคล้องกับการทำงานและการดำเนินชีวิต และสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อทุก ๆ คน

2.2 โครงสร้างและองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์แนวคิดของสโลเวย์ และเมเยอร์ (อัจฉรา สุขารมณ และอรพินทร์ ชูชม. 2548 : 12 - 16 ; อ้างอิงมาจาก Salovey และ Mayer. 1990) ได้แบ่งรูปแบบของความฉลาดทางอารมณ์เป็น 2 รูปแบบ คือ

1. รูปแบบความสามารถ (Ability Models) ที่เน้นบทบาททางอารมณ์ และสติปัญญาที่มีปฏิสัมพันธ์กันซึ่งกันและกัน และรูปแบบผสม (Mixed Models) ซึ่งรวมทั้งความสามารถทางสมองและคุณลักษณะ แนวคิดระยะแรกของสโลเวย์และเมเยอร์ เป็นเรื่องของความสามารถในการปรับตัว (Adaptive Abilities) ประกอบด้วย

1.1 การประเมินค่าและการแสดงออกทางอารมณ์ (Appraisal and Expression of Emotion) เป็นองค์ประกอบการประเมินค่าและการแสดงออกทางอารมณ์ของตนเอง และ องค์ประกอบการประเมินค่าอารมณ์ของผู้อื่น

1.2 การควบคุมอารมณ์ (Regulation of Emotion) ประกอบด้วย องค์ประกอบการจัดระบบอารมณ์ตนเองและการจัดระบบอารมณ์ของผู้อื่น

1.3 การใช้ประโยชน์ของอารมณ์ (Utilization of Emotion) ประกอบด้วย องค์ประกอบการวางแผนที่ยืดหยุ่น การคิดอย่างสร้างสรรค์ ความเอาใจใส่ และการจูงใจต่อมาในปี 1997 สโลเวย์และเมเยอร์ได้ปรับปรุงรูปแบบของความฉลาดทางอารมณ์ที่เน้นองค์ประกอบทางการรู้คิดของความฉลาดทางอารมณ์ โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนเรียงจากความฉลาดทางอารมณ์จากง่ายไปหายาก คือ

1. การรับรู้ (Perception) การประเมิน (Appraisal) และการแสดงออก (Expression) ของอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งทั้งหมดเป็นความสามารถในการระบุอารมณ์ตนเองได้ว่า โกรธ น้อยใจหรือโมโหเพราะเหตุใด

2. การเกื้อหนุนการคิดของอารมณ์ เป็นการจัดลำดับความสำคัญของความคิด มีอารมณ์ที่ชัดเจนจดจำสิ่งต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีพร้อมต่อการตัดสินใจ มีความคิดที่หลากหลายทั้งในแง่บวกและแง่ลบ สามารถนำอารมณ์ตนเองให้แก้ปัญหาได้ เปิดใจกว้าง รับฟังเหตุผล มีความคิดสร้างสรรค์

3. การเข้าใจ การวิเคราะห์ และการใช้ความรู้สึกเกี่ยวกับอารมณ์ เป็นความรู้สึกของอารมณ์ที่เชื่อมโยงกับคำพูดต่าง ๆ ได้ สามารถตีความหมายของอารมณ์ มีความเข้าใจอารมณ์ที่ซับซ้อนหรือความแปรผันของภาวะอารมณ์ต่าง ๆ

4. อารมณ์ส่งเสริมความงอกงามทางสติปัญญา สามารถเปิดใจรับความรู้สึกที่เป็นบวกและลบได้ มีการไตร่ตรองความคิดใช้ความคิดให้เป็นประโยชน์ วิเคราะห์ภาวะอารมณ์อย่างมีเหตุผล บริหารจัดการกับภาวะตนเองได้

แนวคิดของ บาร์ - ออน (อัจฉรา สุขารมณ์ และอังคินันท์ อินทรกำแหง. 2548 ; อ้างอิงมาจาก Bar - on. 1997 : 20 - 25) ได้แบ่งโครงสร้างความฉลาดทางอารมณ์เป็น 5องค์ประกอบหลัก 15 องค์ประกอบย่อยดังนี้

1. องค์ประกอบความสามารถภายในตนเอง (Emotional Self - awareness) ประกอบด้วย

1.1 การตระหนักในอารมณ์ตนเอง เป็นความสามารถในการเข้าใจและรู้ถึงความรู้สึกและภาวะอารมณ์ตนเอง

1.2 ความสามารถที่จะแสดงออกถึงความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ ปกป้องสิทธิของตนเอง แสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมา

1.3 การนับถือตนเอง เคารพและยอมรับตนเองว่ามีพื้นฐานที่ดี ยอมรับในความสามารถของตน มั่นใจในตนเอง

1.4 ความเป็นสัจการแห่งตน เป็นความเข้าใจศักยภาพของตนเอง เพื่อความสุขของชีวิต และเกี่ยวข้องในระยะยาวในการดำรงชีวิตที่เป็นพลังในการเพิ่มความสามารถของตนปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ

1.5 ความเป็นอิสระ สามารถที่จะชี้นำตนเองและควบคุมในการคิดและการกระทำของบุคคล มีความเป็นอิสระที่จะวางแผนและตัดสินใจ ด้วยความมั่นใจโดยไม่คาดหวังจากสิ่งรอบ ๆ ตัว

2. องค์ประกอบความสามารถระหว่างบุคคล (Interpersonal Component) ประกอบด้วย

2.1 การเอาใจเขามาใส่ใจเรา เป็นความสามารถในการตระหนัก เข้าใจ และชื่นชมกับความรู้สึกของผู้อื่น สามารถอ่านอารมณ์ของผู้อื่นได้ ห่วงใยผู้อื่นและมีความสนใจที่จะไปเกี่ยวข้องกับผู้อื่น

2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็นความสามารถที่จะสร้างและรักษา ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การให้และรับถึงความรู้สึกที่อบอุ่นและถ่ายทอด ความสนิทสนมใกล้ชิดกัน

2.3 การรับผิดชอบต่อสังคม เป็นความสามารถที่จะแสดงตนในการให้ ความร่วมมือ สนับสนุน และสร้างสรรค์สมาชิกของกลุ่มสังคมของบุคคลนั้น เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ ต่อสังคม มีจิตสำนึกและสนับสนุนกฎเกณฑ์ทางสังคม

3. องค์ประกอบความสามารถในการปรับตัว (Adaptability Component) ประกอบด้วย

3.1 การแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการอธิบายถึงปัญหาที่เกิดขึ้น มีแนวทางในการแก้ปัญหาซึ่งจะทำให้การแก้ปัญหานั้นประสบผลสำเร็จ

3.2 การทดสอบตามสภาพจริง เป็นความสามารถในการประเมิน ความสอดคล้องระหว่างสิ่งที่เคยประสบมากับสิ่งที่ปรากฏอยู่จริง สามารถประเมินและจัดการ กับสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตัวเอง

3.3 การรู้จักยืดหยุ่น เป็นความสามารถในการปรับอารมณ์ ความคิด และพฤติกรรมของบุคคล ให้เข้ากับสิ่งที่ไม่คุ้นเคย ทำนายไม่ได้ และสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

4. องค์ประกอบการจัดการกับความเครียด (Stress management) ประกอบด้วย

4.1 การอดทนต่อความเครียด เป็นความสามารถในการเผชิญกับเหตุการณ์ ร้าย ๆ และสถานการณ์ที่ตึงเครียด มีประสิทธิภาพในการเลือกวิธีจัดการกับความเครียด มีความรู้สึก ทางบวกต่อประสบการณ์ใหม่ ๆ และการเปลี่ยนแปลง สามารถควบคุมความรู้สึกอยู่เหนือสถานการณ์ ตึงเครียดได้

4.2 การควบคุมแรงกระตุ้น เป็นความสามารถที่จะอดกลั้นและชะลอ แรงกระตุ้นแรงขับ มีสมรรถภาพในการยอมรับแรงกระตุ้นที่รุนแรงเข้ามา สามารถตั้งสติและควบคุม พฤติกรรมก้าวร้าว คัดค้าน และการกระทำที่ไร้ซึ่งความรับผิดชอบ

5. องค์ประกอบด้านอารมณ์ชั่วขณะโดยทั่วไป (General Mood) ประกอบด้วย

5.1 การมีความสุข เป็นความสามารถที่จะรู้สึกพึงพอใจกับชีวิตของตนเอง มีความสนุกสนานกับตัวเองและผู้อื่น ความสุขที่ประกอบไปด้วยความพึงพอใจในตนเองและสิ่งทั่วไป

5.2 การมองโลกในแง่ดี เป็นความสามารถมองในด้านที่ดีของชีวิต มีทัศนคติ ในทางบวก มีความหวังในชีวิต

แนวคิดของคูเปอร์และสว๊ฟ (อัจฉรา สุขารมณ และอรพินทร์ ชูชม. 2548 : 21 - 22 ; อ้างอิงมาจาก Cooper and Sawaf. 1997) ได้เสนอรูปแบบของความฉลาดทางอารมณ์เป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย

1. ความรอบรู้ทางอารมณ์ (Emotional Literacy) เป็นความสามารถในการรู้จักอารมณ์ของตนเอง รู้เท่าทันอารมณ์ตนเอง มีพลังอำนาจทางอารมณ์ มีความรับผิดชอบต่ออารมณ์ตนเอง และสามารถเชื่อมโยงอารมณ์ไปในทางสร้างสรรค์

2. ความสมบูรณ์ทางอารมณ์ (Emotional Fitness) เป็นผู้ที่เชื่อในความสามารถของตนเองที่มีอยู่ตามจริง มีความไว้วางใจเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น แสดงอารมณ์ไม่พอใจในเชิงสร้างสรรค์และมีความยืดหยุ่น สามารถจัดการกับความขัดแย้งได้

3. ความลึกซึ้งในอารมณ์ (Emotion Depth) เป็นอารมณ์ที่มีความลึกซึ้งที่เอื้อต่อการพัฒนา มีเป้าหมายเป็นแนวทางชีวิต และมีศักยภาพในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายสำรวจตัวเองเพื่อเป็นแนวทางพอใจในชีวิต

4. ความเป็นไปได้ทางอารมณ์ (Emotional Alchemy) เป็นความสามารถในการใช้อารมณ์เพื่อความคิดสร้างสรรค์ เข้าถึงปัญหาและความกดดัน

โกลแมน (ปรีชา โยธี. 2551 : 21 ; อ้างอิงมาจาก Goleman. 1995 : 43-44) ได้อ้างถึงสิ่งที่สโลเวย์ (Salovey) รวบรวมไว้จากการ์ดเนอร์ (Gardner) ว่าความฉลาดส่วนบุคคลนั้นเป็นพื้นฐานและรายละเอียด ของความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งสามารถอธิบายทักษะความฉลาดทางอารมณ์ ได้ 5 องค์ประกอบ คือ

1. การรู้จักอารมณ์ (Knowing one's Emotions) เป็นการรับรู้ความรู้สึกส่วนตัวเป็นการยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้นกับอารมณ์ความรู้สึก มีความเข้าใจในตนเองสามารถในการตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้อง

2. การจัดการเกี่ยวกับอารมณ์ (Managing emotions) เป็นการบริหารจัดการความรู้สึกของตนเอง โดยใช้ทักษะในการจัดสรรและสร้างบนความรู้สึกส่วนตัว

3. แรงจูงใจในตนเอง (Motivating Oneself) มีอารมณ์ในการควบคุมตนเอง ความพึงพอใจที่เกิดขึ้น ทำให้เกิดแรงจูงใจส่วนบุคคลที่เกิดขึ้นมาตามธรรมชาติ โดยการรับรู้สิ่งต่าง ๆ ทำให้มีความต้องการที่จะสร้างสิ่งต่าง ๆ ที่สร้างสรรค์ได้

4. อารมณ์ที่สามารถแยกแยะสิ่งต่าง ๆ ได้ (Recognizing Emotions in others) เป็นความรู้สึกหรือความสามารถที่เป็นทักษะ ในการรับรู้ส่วนบุคคล จัดเป็นความสามารถในการบริหารส่วนบุคคล สามารถแยกแยะสิ่งต่าง ๆ ในสังคมได้

5. การจัดการเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ (Handling Relationships) ใช้ศิลปะแห่งการปฏิสัมพันธ์ หรือการสร้างมิตรต่อผู้อื่น ต้องอาศัยทักษะการจัดการอารมณ์ตนเองกับผู้อื่น

โกลแมน (ปรีชา โยธี. 2551 : 21 ; อ้างอิงมาจาก Goleman. 1998 : 26–28) ได้เสนอกรอบแนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ไว้โดยแบ่งเป็น 2 องค์ประกอบคือ

1. องค์ประกอบด้านความสามารถส่วนบุคคล (Personal Competence)

ซึ่งเป็นความสามารถในการตัดสินใจและบริหารจัดการตนเองประกอบด้วย

1.1 การตระหนักรู้ตนเอง (Self - Awareness) เป็นความสามารถภายในของตนเองรู้ถึงความเป็นไปได้และความพร้อมของตนเอง รู้เท่าทันและสาเหตุการเกิดอารมณ์ ประเมินจุดด้อยจุดแข็งอารมณ์ตนเองได้และมีความมั่นใจในคุณค่าและความสามารถของตนเอง

1.2 ความสามารถในการควบคุมตนเอง (Self - Regulation)

เป็นความสามารถในการควบคุมตนเอง ควบคุมอารมณ์ที่แปรปรวนได้ เป็นคนที่รักษาความสัตย์ซื่อ เชื่อถือได้รับผิดชอบในการกระทำของตนเอง ประพฤติตนอย่างมีจริยธรรม ปรับตัวได้ต่อการเปลี่ยนแปลงและสามารถในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ยอมรับแนวคิดใหม่ ๆ สิ่งใหม่ ๆ ได้เป็นอย่างดี

1.3 การสร้างแรงจูงใจในตน (Motivation) เป็นการนำอารมณ์ตนเองไปสู่สิ่งที่มีหวัง ประกอบด้วย แรงจูงใจที่จะขับเคลื่อนให้ไปสู่ความสำเร็จ ยึดมั่นในข้อตกลงของกลุ่มมีความคิดริเริ่มมีความพร้อมที่จะปฏิบัติเมื่อมีโอกาสที่เหมาะสม และมองโลกในแง่ดีมีความเพียรพยายาม แม้จะพบอุปสรรคมากมาย

2. องค์ประกอบด้านความสามารถทางสังคม (Social Competence)

เป็นความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ประกอบด้วย

2.1 รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy) รู้และตระหนักถึงความรู้สึกของคนอื่นมีความเห็นอกเห็นใจ เข้าใจผู้อื่นเข้าใจการมองในมุมต่าง ๆ ของผู้อื่น มีส่วนช่วยสนับสนุนส่งเสริมในความสามารถของพวกเขา

2.2 ทักษะทางสังคม (Social Skills) เป็นความสามารถในการรับมือกับอารมณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในความสัมพันธ์ได้ดี สามารถเข้าใจสถานการณ์และเครือข่ายทางสังคมได้อย่างถูกต้องสามารถใช้ทักษะในการโน้มน้าวชักนำได้และต่อรอง จัดการโต้ตอบในการร่วมมือและทำงานกับผู้อื่นได้

2.3 การวัดความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน

การวัดเขาวรรณปัญญาทางอารมณ์ได้แบ่งออกเป็นกลุ่มตามแนวคิดของนักทฤษฎีแต่ละกลุ่ม โดยเสนอแนวคิดการวัดเขาวรรณปัญญาทางอารมณ์ตามกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้ (อรพินทร์ ชูชม. 2542 : 71 - 76) การวัดเขาวรรณปัญญาทางอารมณ์ตามแนวการวัดความสามารถของกลุ่มสโรวีย์และคณะ (ปรีญาณี ดีพรหม. 2551 : 15 ; อ้างอิงมาจาก Salovey and others. 1995) ได้สำรวจเขาวรรณปัญญาทางอารมณ์ โดยใช้มาตราวัดอารมณ์ (Trait Meta-Mood Scale : TMMS) โดยมาตรานี้เป็นการวัดความแตกต่างระหว่างบุคคลในความสามารถที่จะสะท้อนอารมณ์และการจัดการกับอารมณ์ มีดัชนีชี้บ่งระดับความเอาใจใส่ที่บุคคลมีต่ออารมณ์ความรู้สึก ความชัดเจน

ของประสบการณ์ความรู้สึก และความเชื่อการยุติสภาวะอารมณ์ที่ไม่ดีหรือคงอารมณ์ที่ดี ซึ่งดัชนีชี้บ่งจากมาตรานี้ สโลเวย์และคณะ (Salovey and others. 1995) อธิบายว่าเป็นความสามารถ (Competencies) หลายอย่างที่มีอยู่ภายในโครงสร้างเขาวนปัญญาทางอารมณ์ และเชื่อว่ามาตรานี้วัดอารมณ์เป็นการนิยมเชิงปฏิบัติการของเขาวนปัญญาทางอารมณ์ นั่นคือความใส่ใจความชัดเจน และการปรับอารมณ์ความรู้สึก เป็นพื้นฐานของมิติการจัดระบบตัวเองทางเขาวนปัญญาทางอารมณ์ มาตรานี้วัดอารมณ์เป็นมาตราให้ผู้ตอบรายงานตนเอง เป็นมาตราประเมินค่า 5 ระดับ จาก 1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จนถึง 5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบคือ องค์ประกอบแรก คือ ความเอาใจใส่ต่ออารมณ์ความรู้สึก (Attention to Feeling) ตัวอย่าง ข้อความ คือวิธีจัดการกับอารมณ์ของข้าพเจ้าได้ดีที่สุดคือ ให้มีอารมณ์ที่หลากหลายมากที่สุด องค์ประกอบที่สอง คือ ความชัดเจนในการแยกแยะอารมณ์ความรู้สึก (Clarity of Feeling) ตัวอย่างข้อความคือ ข้าพเจ้ามักจะรู้อย่างชัดเจนว่าขณะนั้นตนเองรู้สึกอย่างไร องค์ประกอบที่สาม คือ การปรับสภาวะอารมณ์ (Mood Repair) ตัวอย่างข้อความคือเมื่อ ข้าพเจ้ารู้สึกเสียใจ ข้าพเจ้ามักคิดถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ให้ความรู้สึกเป็นสุข องค์ประกอบทั้ง 3 นี้ มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มาตรานี้วัดอารมณ์ (TMMS) มีคุณภาพด้านความเชื่อมั่น ความเที่ยงตรงเชิงสอดคล้อง และความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Convergent and Discriminant Validity) ผลจากการศึกษาพบว่า ความเอาใจใส่ต่ออารมณ์ความรู้สึกมีความสัมพันธ์กับการมีสติของตนเอง ความชัดเจนในการแยกแยะอารมณ์ความรู้สึกมีความสัมพันธ์ทางลบกับความคลุมเครือต่ออารมณ์ การแสดงออกและความเศร้าหดหู่ และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมองโลกในแง่ดี และความเชื่อการจัดระบบสภาวะอารมณ์ที่ไม่ดี สำหรับรูปแบบเขาวนปัญญาทางอารมณ์ล่าสุด เมเยอร์ สโลเวย์และคารูโซ (Mayer, Salovey and Caruso in Press) ได้เสนอการวัดเขาวนปัญญาทางอารมณ์ที่ปรับตามแนวคิดนี้ที่เน้นเรื่องความสามารถทางสมองเป็นหลัก โดยได้พัฒนามาตราวัดเขาวนปัญญาทางอารมณ์ที่ปรับตามแนวคิดนี้ที่เน้นเรื่องความสามารถทางสมองเป็นหลัก โดยได้พัฒนามาตราวัดเขาวนปัญญาทางอารมณ์หลายองค์ประกอบ (The Multifactor Emotional Intelligence Scale : MEIS) ขึ้น ซึ่งเป็นแบบวัดในรูปที่ใช้กระดาษ - ดินสอ ในการทำแบบทดสอบนี้ และแบบทดสอบมาตรานี้วัดเขาวนปัญญาทางอารมณ์หลายองค์ประกอบ (MEIS) ที่อยู่ในรูป CD - ROM โดยแบบทดสอบทั้ง 2 รูปแบบนี้เหมือนกันทุกประการในด้านเนื้อหาและโครงสร้างแต่ต่างกันที่สื่อที่นำเสนอ โดยเมเยอร์และคณะเชื่อว่าแบบทดสอบที่พัฒนาขึ้นมาตามแนวคิดโครงสร้างของเขาวนปัญญาทางอารมณ์ล่าสุดนี้เป็นการวัดเขาวนปัญญาทางอารมณ์ที่แท้จริงประกอบด้วยงานด้านความสามารถที่ให้ผู้ตอบทำทั้งหมด 12 งาน จากแบบทดสอบ 4 ประเภทดังนี้

1. แบบทดสอบการระบุอารมณ์เป็นการวัดการรับรู้ทางอารมณ์ ประกอบไปด้วยงานที่ให้ผู้ตอบระบุอารมณ์ที่ปรากฏในภาพ ในการออกแบบและในดนตรี และงานที่เสนอสถานการณ์ทางอารมณ์เพื่อให้ผู้ตอบระบุว่าบุคคลในสถานการณ์นั้นมีความรู้สึกอย่างไร

2. แบบทดสอบการใช้อารมณ์ เป็นการวัดการซึมซับอารมณ์ มีอยู่ 2 ส่วน ได้แก่ การวัดผู้ตอบสามารถสร้างความรู้สึกที่แตกต่างกันได้ดีแค่ไหน และการใช้ความรู้สึกเอื้อต่อกระบวนการคิด

3. แบบทดสอบความเข้าใจในอารมณ์ เป็นการวัดความสามารถของบุคคลที่จะทำ ให้ทราบว่ามีอารมณ์มีที่มาจากอะไร และอะไรเกิดขึ้นถ้าอารมณ์มีความเข้มข้น ตลอดจนความสามารถ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างอารมณ์ที่แตกต่างกัน

4. แบบทดสอบการจัดระบบอารมณ์ เป็นการวัดความสามารถที่จะจัดการ และการควบคุมอารมณ์ของตนเองและบุคคลอื่น ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักของเขาวนปัญญาทางอารมณ์ งานของแบบทดสอบนี้คือ ผู้ตอบต้องประเมินประโยชน์ของการกระทำที่เป็นไปได้ในสถานการณ์ ทางอารมณ์

โกลแมน (ปริญาณี ดีพรหม. 2551 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Goleman. 1999) ได้สร้างแบบทดสอบเขาวนปัญญาทางอารมณ์พิมพ์เผยแพร่ลงในนิตยสารฮัทเน่ รีดเดอร์ มาตราวัด ของโกลแมนประกอบด้วยข้อคำถาม 10 ข้อ แต่ละข้อคำถามผู้ตอบต้องระบุคำตอบที่มีต่อสถานการณ์ ที่สมมติขึ้น การวัดเขาวนปัญญาทางอารมณ์ของโกลแมน มีความสัมพันธ์สูงกับความเข้าใจผู้อื่น และการควบคุมทางอารมณ์ นอกจากนี้มาตราวัดของโกลแมนยังมีเนื้อหาที่คาบเกี่ยวกับองค์ประกอบ ที่สามของมาตราวัดเขาวนปัญญาทางอารมณ์หลายองค์ประกอบของสโลเวย์และคณะ ได้แก่ การจัดการ ทางอารมณ์ มาตราวัดเขาวนปัญญาทางอารมณ์ของโกลแมนไม่ได้ใช้มากนักในงานวิจัย

ทั้งนี้เนื่องจากเครื่องมือ มีค่าความเชื่อมั่นค่อนข้างต่ำมาก ($r=.18$) เนื่องจาก แบบทดสอบมีจำนวนข้อน้อยมาก แต่โกลแมนมีแนวคิดที่ชัดเจนเกี่ยวกับการนำเขาวนปัญญา ทางอารมณ์เข้ามาใช้ในการศึกษา

วีระวัฒน์ ปันนิตามัย (2542 : 85 - 94) ได้สรุปแนวทางในการวัดเขาวนปัญญา ทางอารมณ์ไว้ดังนี้

1. การประเมินด้านแรงจูงใจภายในบุคคล (Intrapersonal Motivation) เพื่อประเมินแรงจูงใจที่ผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเกิดความรู้สึกหรือภาวะอารมณ์นั้น แรงบันดาลใจ ให้แสดงออกโดยอาจจะมีสิ่งเร้ากระตุ้นความรู้สึกนึกคิด เช่นการให้เขียนความเรียง (Essay Test) การตอบข้อความให้สมบูรณ์ การเขียนบันทึกประจำวัน การให้เล่าเหตุการณ์ที่ฝังใจ หรือที่เคยประสบ มาโดยให้เขียนเล่าถึงสถานการณ์ต่าง ๆ การประเมินเขาวนปัญญาทางอารมณ์ด้วยแนวทางนี้จำเป็นต้อง ใช้ผู้ประเมินที่มีประสบการณ์และมีความเชี่ยวชาญด้านพฤติกรรมศาสตร์และด้านเขาวนปัญญา ทางอารมณ์เป็นอย่างสูง

2. การใช้เทคนิคเหตุการณ์สำคัญ (The Critical Incident Technique) หรือกรณีเหตุการณ์ (Incident Cases) เป็นการวิเคราะห์พฤติกรรมในเชิงคุณภาพ โดยให้ผู้เล่า บรรยายหรือเขียนเล่าถึงเหตุการณ์ที่บ่งชี้ถึงการคิด รู้สึก และการแสดงออกที่เกี่ยวกับเขาวนปัญญา ทางอารมณ์ในระดับต่าง ๆ แล้วเลือกเรียงลำดับพฤติกรรมที่ผู้ตอบเคยปฏิบัติหรือตั้งใจจะปฏิบัติ

เพื่อนำคะแนนมาประมวลสรุปอ้างอิงถึงระดับเขาวานปัญญาทางอารมณ์ของผู้ตอบ การสร้างแบบประเมินโดยใช้กรณีเหตุการณ์ที่ถือเป็นตัวแทนที่ดีของเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันหรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ เมื่อเล่าสถานการณ์นำแล้ว โจทย์ก็จะตั้งคำถามผู้ตอบว่าในสถานการณ์นั้นผู้ตอบจะอย่างไร โดยมีตัวเลือกในระดับความเป็นไปได้ต่างกัน ข้อดีของวิธีนี้คือ มุ่งให้กรอบที่เป็นแนวทางเดียวกับผู้ตอบทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน สามารถใช้ได้กับหลายเป้าหมายไม่ว่าจะเป็นเพื่อการคัดเลือกการจัดวางบุคคลให้เหมาะสมกับตำแหน่ง เพื่อการสอน การพัฒนาบุคคล ข้อเสียคือยังเป็นการประเมินเขาวานปัญญาทางอารมณ์ จากการรายงานผลตัวเองว่าตั้งใจจะทำอะไร อาจมีการบิดเบือนสร้างภาพตนเองขึ้นมาขาดความสมจริงเชิงสถานการณ์ ประจำวันที่แสดงออกมาในบางกรณีเหตุการณ์ที่สร้างขึ้นอาจมีความลำเอียง เนื่องด้วยมาตรฐานทางวัฒนธรรมเฉพาะวัยสภาพสังคมก็เป็นได้ และเกณฑ์การให้คะแนนค่าเฉลี่ยของตัวเลือกแต่ละข้ออาจไม่เป็นที่ยอมรับ

3. สถานการณ์จำลอง (Simulation) เป็นการกำหนดเหตุการณ์ขึ้นให้มีความสมจริงใกล้เคียงกับเหตุการณ์ที่เป็นสิ่งเร้า เพื่อกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สะท้อนถึงความรู้สึกและภาวะอารมณ์ต่าง ๆ ของตนเองออกมา โดยมีอาจเสแสร้งหรือแกล้งปฏิบัติได้ สถานการณ์จำลองนี้อาจมีการกำหนดระดับความยากหรือบทบาทให้แก่ผู้ปฏิบัติด้วย ข้อดีของสถานการณ์จำลองคือ เป็นการกระตุ้นหรือดึงพฤติกรรมภาวะอารมณ์ของผู้รับการทดสอบ ขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้เขาได้แสดงความเป็นตนตามธรรมชาติออกมา ส่วนข้อเสียคือ ใช้เวลาในการศึกษา สร้างนานและค่าใช้จ่ายสูงต้องอาศัยผู้สร้างที่มีความรอบรู้ทางการวัดการประเมินพฤติกรรมและการตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของเฉลย และสามารถให้ทดสอบในกลุ่มเล็กที่ละ 3 - 5 คน หรือเป็นรายบุคคลเท่านั้น

4. การสัมภาษณ์ในเชิงลึก (In - depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่มีความยืดหยุ่น ให้อิสระแก่ผู้เข้ารับการสัมภาษณ์ เป็นฝ่ายเริ่มการสนทนาในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวเอง ทั้งในด้านความสำเร็จและความล้มเหลว ความเสียใจเป้าหมายของการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงพฤติกรรมในแง่มุมต่าง ๆ ของผู้เข้ารับการสัมภาษณ์ว่าในสถานการณ์ต่าง ๆ เขาได้แสดงพฤติกรรม อารมณ์และมีความรู้สึกใดบ้าง สาเหตุใดที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียน การทำงานและในชีวิตของเขา

5. การให้รายงานตนเอง (Self - Report) การวัดเขาวานปัญญาทางอารมณ์ด้วยวิธีนี้เป็นวิธีที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก เนื่องจากสร้างง่าย มีฐานของการเปรียบเทียบ ศึกษาพัฒนาในแนวทางที่มีการทำกันอยู่แล้ว และใช้ได้กับผู้เข้ารับการทดสอบเป็นจำนวนมาก ง่ายต่อการดำเนินการและแปลผล การทดสอบเหล่านี้พึงกระทำด้วยความระมัดระวังเป็นอย่างยิ่ง ทั้งในส่วนของผู้ใช้และผู้เข้ารับการทดสอบ

กล่าวโดยสรุป เขาวานปัญญาทางอารมณ์เป็นสิ่งที่สามารถฝึกฝนได้ตั้งแต่วัยเด็ก และพัฒนาการให้ดีขึ้นได้ในวัยรุ่น โดยเฉพาะนิสิต นักศึกษา ซึ่งเป็นวัยที่เตรียมพร้อมสำหรับการเข้า

ทำงานเปรียบเสมือนการเริ่มต้นชีวิตผู้ใหญ่ โดยผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องฝึกฝนให้นิสิตรู้จักตนเอง มีความเข้าใจในตนเอง สามารถควบคุมและแสดงอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ตีมองโลก ในแง่ดี มีทักษะในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของโกแมน (ปรีชา โยธี. 2551 : 21 ; อ้างอิงมาจาก Goleman. 1995 : 43 - 44) ซึ่งตัวแปรความฉลาดทางอารมณ์มี 5 องค์ประกอบ คือ การรู้จักอารมณ์การจัดการเกี่ยวกับอารมณ์ แรงจูงใจในตนเอง อารมณ์ที่สามารถแยกแยะสิ่งต่าง ๆ ได้ การจัดการเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ โดยใช้แบบวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์

วชิราภรณ์ มอนต์ (2546 : 67) ศึกษาเรื่องผลของการอบรมเลี้ยงดู และบรรยากาศในครอบครัวที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กวัยรุ่นตอนต้นในกรุงเทพมหานคร พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความฉลาดทางอารมณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุและผลและการอบรมแบบควบคุม มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การอบรมเลี้ยงดู

3.1 ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539) ให้ความหมายของคำว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การสั่ง สอน ดูแล เอาใจใส่ ให้ซึมซาบเข้าไปจนติดเป็นนิสัย แนะนำ ชี้แจงให้เข้าใจในเรื่องที่ต้องการ

เชียร์ส และคณะ (วราภรณ์ สาวีสิทธิ์. 2547 : 8 ; อ้างอิงมาจาก Sears and others. 1975 : 549) ได้ให้ความหมายว่า การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง ตลอดชีวิตของเด็กและการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่จะมีผลบางประการต่อพฤติกรรมของเด็กในปัจจุบัน และศักยภาพของการกระทำในอนาคตของเขา การอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมเพียงไรนั้น พ่อแม่จำเป็นจะต้องประพฤติปฏิบัติให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก ในแต่ละวัยและในแต่ละสถานการณ์ แวดล้อมต่อเนื่องกันตั้งแต่เกิด การเรียนรู้ครั้งแรกของมนุษย์ขึ้นอยู่กับ การเลี้ยงดูของพ่อแม่โดยถือว่า พ่อแม่คือ ครูคนแรกของลูก นักจิตวิทยากล่าวไว้ว่าเด็กมีความแตกต่างกันเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดู ที่ต่างกัน โดยเฉพาะวัยเด็ก

เครก (สมคิด อิศระวัฒน์. 2541 : 20 ; อ้างอิงมาจาก Craig Grace J. 1979 : 91) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู คือ กระบวนการที่บุคคลได้เรียนรู้ในการพัฒนา ทักษะ ความเชื่อ ค่านิยม ความรู้ และความหวังของสังคมตลอดจนการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบทบาท ของคนในสังคมนั้น ๆ ด้วย

สมศรี ประเสริฐวงษ์ (2541 : 233 - 234) ให้ความหมาย การอบรมเลี้ยงดู คือ การที่พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กต้องกระทำต่อเด็ก และเรียกร้องหรือต้องการให้เด็กได้ตอบสนอง

หรือบุคคลอื่น ผู้อบรมเลี้ยงดูสามารถลงโทษให้รางวัลในการกระทำของเด็กได้ และมีโอกาสได้สังเกต การแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็ก ในทำนองเดียวกันเด็กก็เฝ้ามองพฤติกรรมท่าทีของผู้อบรม เพื่อเป็นตัวแทนในการใช้เลียนแบบได้ หรือกล่าวโดยทั่วไป ผู้เลี้ยงดูจะถ่ายทอดพฤติกรรม ลักษณะ ต่าง ๆ ให้แก่เด็ก การอบรมเลี้ยงดูจะแตกต่างกันตามความเชื่อ ลักษณะนิสัย ความเคยชิน ฐานะ ความเป็นอยู่การศึกษา และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

สรุป การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่ผู้ใหญ่ในครอบครัวซึ่งประกอบด้วย บิดา มารดา และบุคคลอื่น ๆ ปฏิบัติต่อเด็ก ให้สนองความต้องการของเด็กทั้งทางร่างกายและจิตใจ และเพื่อให้เด็ก มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี และมีอบรมให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม จำแนก ออกเป็น 3 แบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่เด็กรู้สึกว่าได้ ได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ไม่ตามใจ และเข้มงวดจนเกินไปมีเหตุผลรู้จักยอมรับความสามารถ และความคิดเห็น และให้ความร่วมมือตามโอกาสอันเหมาะสม
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่เด็กรู้สึกว่าเป็น บิดา มารดาหรือผู้ปกครองก้าวร้าวเรื่องส่วนตัวของตน ไม่ฟังความคิดเห็น มีความรู้สึกว่าถูกบังคับให้ทำตาม ความต้องการของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บิดา มารดาหรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็ก ด้วยการไม่ยอมรับ ทอดทิ้งหรือปล่อยปละละเลยให้ทำอะไร ต่าง ๆ ได้ตามใจชอบ โดยไม่ให้คำแนะนำช่วยเหลือ ไม่ให้ความอบอุ่นใจเท่าที่ควร

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู

ประเภทและลักษณะการอบรมเลี้ยงดู

กวิน ธรรมบุตร (2522 : 27 - 30) แบ่งการอบรมเลี้ยงดูเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่ พ่อแม่ร่วมกัน รับผิดชอบเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การตัดสินใจใด ๆ ภายในครอบครัว เกิดขึ้นจากการเห็นชอบ ของสมาชิกทุกคนในครอบครัว โดยถือเอาความสุขของส่วนรวมเป็นใหญ่ ลูกมีโอกาสใช้ความสามารถ เต็มที่ และรับผิดชอบต่อกิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัว มีโอกาสหัดริเริ่มสร้างสรรค์และตัดสินใจ จากสิ่งเล็กๆ ไปสู่งานที่ใหญ่ พ่อแม่สนองความต้องการพื้นฐานของลูก ให้ความรักความเอาใจใส่ และให้โอกาสที่จะคบหาสมาคมกับเพื่อน ก็เปิดโอกาสให้ทุกคนได้ใช้เหตุผลในการโต้แย้งกัน
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด ครอบครัวแบบนี้ส่วนใหญ่พ่อจะเป็นหัวหน้า ครอบครัว มีอำนาจเด็ดขาดในครอบครัว ตั้งกฎเกณฑ์ให้ลูกปฏิบัติตาม มีสิทธิ์ที่จะปฏิบัติจัดการกับ สมาชิกในครอบครัว ตามที่ตนเองปรารถนา การตัดสินใจใด ๆ ในครอบครัว ลูกไม่มีสิทธิ์ออกเสียงด้วย ความต้องการของลูกไม่ได้รับการตอบสนองเสมอไป พ่อแม่ไม่ได้แสดงความรักใคร่ต่อลูกความเอาใจใส่ ต่อกันมีน้อย ทุกคนปฏิบัติภารกิจของครอบครัวตามหน้าที่ ลูกไม่ได้รับอนุญาตให้ออกไปไหนไกลบ้าน

ผลการเลี้ยงดูลูกแบบนี้ลูกมักขาดความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับพ่อแม่ทำให้ขาดความคิดริเริ่ม ขาดความเชื่อมั่น ขาดความอบอุ่นมั่นคง ไม่มีความคิดเพื่อแผ่ผู้ใดเพราะไม่เคยได้รับการอบรมปลูกฝังมาก่อน

3. การอบรมแบบเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูลักษณะนี้ พ่อแม่มีความคิดเห็นไปคนละทางตามความเห็นชอบของตนเอง พ่อแม่ไม่สนใจซึ่งกันและกัน และไม่สนใจลูกเท่าที่ควร พ่อแม่มักจะเชื่อว่า เด็กจะดีก็ตัวเอง จะช่วยก็ตัวเอง ทำให้ไม่สนใจในการรับผิดชอบอบรมสั่งสอนลูกเกี่ยวกับความประพฤติ เมื่อเกิดปัญหาเฉพาะหน้าขึ้นก็ไม่ช่วยเหลือแนะนำ พ่อแม่มักใช้อำนาจรุนแรงกับลูก ทำโทษโดยใช้อารมณ์ปราศจากเหตุผล เด็กที่เกิดมาในบรรยากาศเช่นนี้ จะรู้สึกขาดความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่ มองโลกในแง่ร้าย ไม่ไว้วางใจคนอื่นไม่มีโอกาสได้เรียนรู้ หรือฝึกฝนให้มีคุณธรรม ขาดความมีระเบียบวินัย และความซื่อสัตย์ มีการเรียนรู้จากกฎเกณฑ์จากผู้ใหญ่มากขึ้น เด็กจะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ดื้อดึงและช่างปฏิเสธ

สมาคมเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย (2548 : 35) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูว่าการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ มีอิทธิพลยิ่งต่อชีวิตของเด็ก พ่อแม่จะเป็นตัวแทนที่ดีทางสังคมในการช่วยเหลือเด็ก ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่มีความสำคัญมาก ในทางที่จะเสริมพัฒนาการและปั้นแต่งให้ลูก เจริญเติบโตขึ้นมา ในลักษณะเช่นใด ซึ่งจะขึ้นอยู่กับวิธีการที่พ่อแม่ใช้อบรมเลี้ยงดู เช่นเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดบุคลิกลักษณะแนวคิดจะเป็นอีกแบบหนึ่ง ทักษะคติของพ่อแม่ ตลอดจนการปฏิบัติของพ่อแม่ต่อลูก รวมกันขึ้นเป็นพื้นฐานบรรยากาศของครอบครัวในการอบรมเลี้ยงดูแก่ลูกแบ่งเป็น 3 ลักษณะคือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เป็นการที่พ่อแม่ร่วมกันรับผิดชอบ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันการตัดสินใจภายในครอบครัว เกิดขึ้นจากการเห็นชอบของสมาชิกในครอบครัว โดยถือเอาความสุข ของส่วนรวมเป็นส่วนใหญ่ ลูกมีโอกาสใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ และรับผิดชอบต่อกิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัว มีโอกาสหัดคิดริเริ่ม จากสิ่งเล็กๆไปสู่งานที่ใหญ่พ่อแม่สนองความต้องการของลูก ให้ความรักความเอาใจใส่ ให้โอกาสคบหาสมาคมกับเพื่อน เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นทุกคนมีส่วนร่วมออกเสียงและให้ความเห็น ถ้าเกิดความขัดแย้งก็เปิดโอกาสให้ทุกคนได้ใช้เหตุผลในการโต้แย้ง

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด ครอบครัวแบบนี้ส่วนใหญ่พ่อจะเป็นหัวหน้าครอบครัว มีอำนาจเด็ดขาดในครอบครัว ตั้งกฎเกณฑ์ให้ลูกปฏิบัติตาม มีสิทธิ์ที่จะปฏิบัติจัดการกับสมาชิกในครอบครัว ตามที่ตนเองปรารถนา การตัดสินใจใด ๆ ในครอบครัว ลูกไม่มีสิทธิ์ออกเสียงด้วยความต้องการของลูกไม่ได้รับการตอบสนองเสมอไป พ่อแม่ไม่ได้แสดงความรักใคร่ต่อลูกความเอาใจใส่ต่อกันมีน้อย ทุกคนปฏิบัติภารกิจของครอบครัวตามหน้าที่ ลูกไม่ได้รับอนุญาตให้ออกไปไหนไกลบ้าน ผลการเลี้ยงดูแบบนี้ลูกมักขาดความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับพ่อแม่ทำให้ขาดความคิดริเริ่ม ขาดความเชื่อมั่น ขาดความอบอุ่นมั่นคง ไม่มีความคิดเพื่อแผ่ผู้ใดเพราะไม่เคยได้รับการอบรมปลูกฝังมาก่อน

3. การอบรมแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูลักษณะนี้ พ่อแม่มีความคิดเห็นไปคนละทางตามความเห็นชอบของตนเอง พ่อแม่ไม่สนใจซึ่งกันและกัน และไม่สนใจลูกเท่าที่ควรพ่อแม่มักจะเชื่อว่า เด็กจะดีก็ตัวเอง จะซักรักตัวเอง ทำให้ไม่สนใจในการรับผิดชอบอบรมสั่งสอนลูกเกี่ยวกับความประพฤติ เมื่อเกิดปัญหาเฉพาะหน้าขึ้นก็ไม่ช่วยเหลือแนะนำ พ่อแม่มักใช้อำนาจรุนแรงกับลูก ทำโทษโดยใช้อารมณ์ปราศจากเหตุผล เด็กที่เกิดมาในบรรยากาศเช่นนี้ จะรู้สึกขาดความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่ มองโลกในแง่ร้าย ไม่ไว้วางใจคนอื่น ไม่มีโอกาสได้เรียนรู้ หรือฝึกฝนให้มีคุณธรรม ขาดความมีระเบียบวินัย และความซื่อสัตย์

ดวงเดือน พันธุมาวิน (2524 : 4 - 16) ได้กล่าวถึงวิธีการเลี้ยงดูไว้ 5 แบบ คือ

1. การเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึง ในการปฏิบัติต่อบุตร ตนได้แสดงความรักความเอาใจใส่ต่อบุตรของตน มากน้อยเพียงใด นอกจากนั้นยังเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์สนม การสนับสนุนช่วยเหลือและการให้ความสำคัญกับบุตร

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การที่บิดามารดา ได้อธิบายเหตุผลให้แก่บุตร ในขณะที่มีการส่งเสริม หรือขัดขวางการกระทำของบุตร หรือลงโทษบุตร นอกจากนั้นบิดามารดา ที่ใช้วิธีนี้ยังให้รางวัลและลงโทษแก่บุตรได้อย่างเหมาะสม กับการกระทำของบุตร มากกว่าจะปฏิบัติตามอารมณ์ ของตนเอง

3. การอบรมแบบลงโทษทางจิต มากกว่าทางกาย หมายถึง การลงโทษที่บิดามารดาปฏิบัติต่อเด็กโดยการดูดำ การริบวัตถุสิ่งของ การงดแสดงความรัก และตัดสิทธิ์ต่าง ๆ มากกว่าการลงโทษและเขียนตี

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายถึง การออกคำสั่งให้เด็กทำตาม แล้วผู้ใหญ่คอยตรวจตราใกล้ชิดว่าเด็กทำตามหรือไม่ ถ้าเด็กไม่ทำตามก็จะลงโทษเด็ก

5. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเอง หมายถึง การเปิดโอกาสให้เด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ด้วยตนเอง ภายใต้การแนะนำและการฝึกฝนจากบิดามารดา หรือผู้เลี้ยงดูอื่น ๆ ซึ่งจะช่วยให้เด็กช่วย ตัวเองได้เร็ว ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นมาก และนานเกินไป

ดุซุฎ โยเหลา (2535 : 15 - 16) ได้รวบรวมและวิเคราะห์การอบรมเลี้ยงดูเด็กภายในประเทศไทยโดยวิธีเมตตา ได้ 11 แบบดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูโดยวิธีรักแบบสนับสนุน การที่ผู้ปกครองให้ความรัก ความชื่นชมสนับสนุนใกล้ชิดให้ความสนใจกับเด็ก

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล คือการที่ผู้ปกครองให้คำอธิบาย ประกอบการสนับสนุน และ ห้ามปรามเด็กในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ มีความสม่ำเสมอ และเหมาะสมในการให้รางวัลหรือลงโทษ

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบไม่ใช้เหตุผล คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ตรงกันข้ามกับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตใจมากกว่าทางกาย คือการอบรมที่พ่อแม่ไม่เขี่ยน หรือทุบตี แต่แสดงอาการไม่สนใจ หรือตัดสิทธิ์บางอย่าง

5. การเลี้ยงดูแบบควบคุม คือการที่ผู้ปกครองออกคำสั่งให้ปฏิบัติตาม และคอยควบคุมพฤติกรรมของเด็ก โดยไม่ปล่อยให้เป็นอิสระ

6. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย พฤติกรรมที่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็ก โดยมีความรู้สึกว่าได้รับการปฏิบัติ ด้วยความยุติธรรม ผู้ปกครองให้ความรักความอบอุ่น มีเหตุผล ยอมรับนับถือความสามารถ และความคิดเห็นของเด็ก ให้ความร่วมมือในโอกาสอันควร

7. การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย คือพฤติกรรมของผู้ปกครอง ที่ปฏิบัติต่อเด็กเด็กมีความรู้สึกที่ตนเองไม่ได้รับการเอาใจใส่ การสนับสนุน หรือคำแนะนำจากพ่อแม่ มักถูกปล่อยให้ทำอะไรตามใจชอบพ่อแม่ไม่ให้ความอบอุ่นเท่าที่ควร

8. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด หมายถึงวิธีการอบรมที่ บุตรมีความรู้สึกที่ตนเองไม่ได้รับอิสระเท่าที่ ควรต้องอยู่ในระเบียบวินัยที่พ่อแม่กำหนดให้ หรือถูกควบคุม ไม่ให้ได้รับความสะดวกในการกระทำตามความต้องการ

9. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก คือการรับรู้เด็ก ที่มีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ในลักษณะที่เป็นผู้แนะนำ สนับสนุน ช่วยเหลือ ยินดีที่จะอยู่กับบุตร ปกป้อง ค้ำครองบุตร และทำให้บุตรมีความเชื่อมั่นในตนเอง

10. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ คือการรับรู้เด็ก ที่มีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองในลักษณะที่เป็นการลงโทษทั้งทางร่างกายและจิตใจ เช่นการเขี่ยนตี ดุด่า การไม่พิจารณาถึงความต้องการของเด็กการตัดสิทธิ์ เป็นต้น

11. การอบรมเลี้ยงดูแบบเรียกร้องจากเด็ก คือการรับรู้เด็ก ที่มีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองในลักษณะที่เป็นการควบคุม เช่น พ่อแม่จะรู้สึกไม่พอใจเมื่อลูกทำไม่สำเร็จ ตามเป้าหมายของตนจากการเลี้ยงดูทั้ง 11 วิธี ดุษฎี โยเหลา (2535 : 20 - 21) ได้แบ่งประเภทของการอบรมเลี้ยงดูไว้ 2 แบบ คือ

11.1 การอบรมเลี้ยงดูทางบวก หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้ปกครอง ปฏิบัติต่อเด็กโดยการให้ความรักสนับสนุน มีเหตุผล ยอมรับนับถือความสามารถ และความคิดเห็นของเด็ก มีความสม่ำเสมอ และเหมาะสมในการให้รางวัลหรือลงโทษ

11.2 การอบรมเลี้ยงดูทางลบ พฤติกรรมที่ผู้ปกครอง ปฏิบัติต่อเด็ก โดยการออกคำสั่งให้เด็กปฏิบัติตาม ควบคุมไม่ยอมรับความคิดเห็นของเด็ก หรือการที่ผู้ปกครอง ปล่อยให้ทำอะไรตามใจชอบ ไม่ให้ความอบอุ่นเท่าที่ควร

แนวคิดของโรเจอร์ส (ชัชวาล พรธาดาวิทย์. 2526 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Rogers. 1972 : 19) ได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูเป็น 3 รูปแบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย โดยมีความรู้สึกว่าได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรมมีความอดกลั้นไม่ตามใจเกินไป และไม่เข้มงวดกวดขันจนเกินไป ยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของบุตร ให้ความร่วมมือแก่บุตรตามโอกาสอันควร
2. การเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูบุตร ที่รู้สึกว่าเป็นบิดามารดาก้าว่ำเรื่องส่วนตัวยังยั้งการก้าวร้าว ทำให้ตนเองรู้สึกผิดเมื่อแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมถูกบังคับให้ทำตามความต้องการของบิดามารดา บิดามารดาใช้คำพูดที่ทำให้ตนเองรู้สึกผิด และอาย
3. การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง การเลี้ยงดูที่ทำให้รู้สึกว่าเป็นตนเอง ได้รับการตามใจและไม่ได้รับการเอาใจใส่ ตลอดจนไม่ได้รับคำแนะนำช่วยเหลือเอาใจใส่เท่าที่ควรเพาและเบลคิน (ชัชวาล พรธาดาวิทย์. 2526 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Faw and Belkin. 1989 : 1989 : 346) สรุปรูปแบบและวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กได้ 3 แบบ คือ

3.1 วิธีการอบรมเลี้ยงดูผู้ปกครองแบบใช้อำนาจแบบมีเหตุผล วิธีนี้ผู้ปกครองจะดูแลให้ความรักอบรม โดยกำหนดมาตรฐานของพฤติกรรมต่าง ๆ ได้ถูกทำตามโดยพิจารณา ความต้องการของลูก ความต้องการของผู้ปกครอง และความต้องการของสังคมไปพร้อม ๆ กัน ผู้ปกครองจะอธิบายเหตุผลควบคู่ไปกับการอบรมสั่งสอน การลงโทษไม่ใช่การลงโทษทางกาย เมื่อทำดีก็ได้รับการชมเชยการอบรมสั่งสอนจะให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง และปฏิบัติตามแนวทางของสังคม

3.2 วิธีการอบรมเลี้ยงดูผู้ปกครองแบบเผด็จการ วิธีนี้ผู้ปกครองจะดูแลเด็กโดยกฎที่เข้มงวดไม่คำนึงถึงความต้องการของเด็ก ขาดเหตุผล การลงโทษมักใช้การลงโทษทางกาย และไม่มีคำอธิบายใดๆทั้งสิ้น ให้ความรัก การอบรม และคำชมเชยเด็กน้อย เด็กที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จะมีการวิธีการควบคุมตนเองสูง ฟังพาดตนเองได้บ้าง ปฏิบัติตามกฎอย่างเคร่งครัด แม้ตัวเด็กคิดว่าไม่ยุติธรรม หรือไม่ถูกต้อง มีลักษณะสันโดษ มักจะไม่พอใจ เป็นกังวลกับสิ่งที่ตนได้ทำลงไปแล้ว

3.3 วิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแบบปล่อยตามใจ วิธีนี้ผู้ปกครองจะดูแลแต่ไม่รู้ว่าควรจะทำอย่างไร ลูกจึงจะเชื่อฟังและประพฤติดี มักตามใจลูก ไม่บังคับควบคุมไม่ตั้งกฎเกณฑ์ในบ้าน ไม่ใช้อำนาจของการเป็นพ่อแม่ มักจะอบรมสั่งสอนลูกมากกว่าแบบเผด็จการแม้เมื่อถูกขัดขืนก็ตามใจเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบนี้ จะมีลักษณะไม่มั่นคง ฟังพาดตนเองได้น้อยและควบคุมตนเองได้น้อย

เบอร์ค (ชัชวาล พรธาดาวิทย์. 2526 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Berk. 1991 : 365) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู มี 4 ประเภท ใหญ่ ๆ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจอย่างมีเหตุผล (Authoritative Parenting)
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการ (Authoritarian Parenting)

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบ ปล่อยตามใจ (Permissive Parenting)

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบ ละเลยทอดทิ้ง (Uninvolved Parenting)

3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู

พรพรรณ จันทรง (2541 : 64 - 65) ได้ศึกษาการปรับตัวของสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 454 คน ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันพบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีการปรับตัวทางสังคมดีกว่านักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และแบบควบคุม มีพฤติกรรมทางสังคมไม่แตกต่างกัน

รุ่งทิภา กันหาทิพย์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยผลของการอบรมเลี้ยงดูต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 589 คน ปีการศึกษา 2542 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีพฤติกรรมความรับผิดชอบ มากกว่าการเลี้ยงดูแบบ ปล่อยปละละเลยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปาร์ค (Park. 1992 : 142 - A) ได้วิจัยความวิตกกังวล ต่อการจากพรากของเด็กวัยก่อนเรียน เป็นระยะที่เข้าเรียนครั้งแรก พบว่าวัฒนธรรมการอบรมเลี้ยงดูของชาวเกาหลี สามารถอธิบายความวิตกกังวลต่อการจากพรากของเด็กหญิง และเด็กชายซึ่งมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงนอกจากนี้ยังพบว่า เด็กชายที่เป็นลูกคนแรกมักถูกเลี้ยงด้วยความรักความเอาใจใส่มาก เข้มงวดกวดขันมาก จะมีอิทธิพลต่อการปรับตัวที่โรงเรียนทำให้เกิดพฤติกรรมจากพรากได้

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดูพอสรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การรับรู้หรือความรู้สึกของบุตรที่มีต่อการดูแลปลูกฝังพฤติกรรมของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง วัดโดยใช้แบบสอบถามการเลี้ยงดู ตามการรับรู้ของนักเรียน แบ่งเป็น 4 แบบ คือ

1. การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่บุตรมีความรู้สึกที่ตนเองไม่ได้รับการเอาใจใส่ การสนับสนุน หรือคำแนะนำจากพ่อแม่ มักถูกปล่อยให้ทำอะไรตามใจชอบ พ่อแม่ไม่ให้ความอบอุ่นเท่าที่ควร

2. การเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หมายถึงวิธีการอบรมที่ บุตรมีความรู้สึกที่ตนเองไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควรต้องอยู่ในระเบียบวินัยที่พ่อแม่กำหนดให้ หรือถูกควบคุม ไม่ให้ได้รับความสะดวกในการกระทำตามความต้องการ

3. การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง วิธีการอบรมที่ บุตรมีความรู้สึกที่ตนเองได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ผู้ปกครองให้ความรักความอบอุ่น มีเหตุผล มีการยอมรับความคิดเห็นของบุตร ให้ความร่วมมือตามโอกาสอันควร

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยตามใจ หมายถึงการให้ความรักความเอาใจใส่ห่วงใยลูกมากเกินไป ยึดความต้องการและอารมณ์ของลูกเป็นใหญ่ ตามใจทุกอย่างและช่วยเหลือแนะนำทุก ๆ พฤติกรรม เด็กจะได้รับอิสระทำตามความพอใจเป็นหลัก

มีเครื่องมือที่ใช้ในการอบรมเลี้ยงดูที่สร้างขึ้นประกอบงานวิจัยมากมาย แต่เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด ผู้วิจัยใช้แนวคิดและปรับปรุงแบบวัดจากแนวคิดของ ละมัย สุวรรณสิงห์ (2547 : 64) ข้อคำถามจะเกี่ยวข้องกับรูปแบบของการอบรม 4 ประเภท ซึ่งประกอบด้วย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบทะนุถนอมมากเกินไป เครื่องมือเป็นแบบวัดความคิดเห็น ประมาณค่า 5 ระดับ

4. อັตมโนทัศน์ (Self - concept)

4.1 ความหมายของอັตมโนทัศน์

ซูซัย สมิทธิกร (2540 : 66) อธิบายความหมายของ อັตมโนทัศน์ไว้ว่า หมายถึงความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเอง ซึ่งจะคลุมถึงด้านต่าง ๆ อันได้แก่ ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับรูปร่างหน้าตาหรือลักษณะร่างกาย ความรู้สึกนึกคิดต่อคุณค่าและความสามารถของตน

พรรณี (ซูซัย) เจนจิต (2541 : 592 - 593) อັตมโนทัศน์ หมายถึง ภาพของตนเอง ซึ่งเกิดจากความคิด ความรู้สึก เจตคติ การรับรู้ การตีความเกี่ยวกับรูปร่างลักษณะความสามารถและคุณค่าของตนเอง

สุรางค์ ไคว้ตระกูล (2544 : 424) ได้ให้ความหมายของอັตมโนทัศน์ไว้ว่าหมายถึง การรับรู้ตนเอง ซึ่งหมายถึง การรับรู้ ความรู้สึก ทัศนคติ และความรู้เกี่ยวกับตนเองในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านสติปัญญา ความสามารถ ทักษะต่าง ๆ รวมทั้งรูปร่างลักษณะทางด้านร่างกาย

ราตรี พัฒนรังสรรค์ (2544 : 64) ให้ความหมายของอັตมโนทัศน์ว่า หมายถึงตนในส่วนที่เป็นความคิดเห็นที่คนเรามีต่อตนเอง หรือมองตนเองว่าเป็นคนอย่างไร คนส่วนนี้มีอิทธิพลเป็นอย่างมากต่อความนึกคิดและการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์

สรุปได้ว่า อັตมโนทัศน์ หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเองในด้านความสามารถของตนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ การแก้ปัญหาการทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวม การใช้เหตุผล การคิด การมีมนุษยสัมพันธ์กับคนอื่น การคบเพื่อน การมองโลกในแง่ดี การทำงานร่วมกับผู้อื่น และด้านการปรับตัวทางอารมณ์ในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม

4.2 แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับอັตมโนทัศน์

แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอັตมโนทัศน์ ได้มีนักการศึกษาและนักจิตวิทยาได้เสนอแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอັตมโนทัศน์ ทั้งโดยตรงและโดยอ้อมหลายท่าน เช่น

1 ทฤษฎีอັตมโนทัศน์ของ Roger (ไพทอร์ย์ จันตะเสน. 2544 : 34 ; อ้างอิงมาจาก Bums. 1979 : 37 - 44 ; citing Roger. 1951 : 134 - 136) โรเจอร์ได้อธิบาย

แนวทางความคิดเกี่ยวกับ อัตมโนทัศน์ คือ การมองตนเองโดยการรับรู้และไตร่ตรองจากเจตคติ และจินตนาการเป็นตัวกระตุ้นที่นำไปสู่พฤติกรรม โรเจอร์ ยังกล่าวอีกว่า อัตมโนทัศน์เป็นความคิด ความรู้สึกตลอดจนการรับรู้เกี่ยวกับตนเองที่สามารถถูกประเมินได้จากการรับรู้ตนเอง 3 ด้าน คือ

1.1 ด้านสัมฤทธิ์ผล (Academic Value) ความรู้สึกต่อตนเอง

ในด้านสติปัญญา ทักษะ และความสามารถในด้านต่าง ๆ

1.2 ด้านการปรับตัวทางอารมณ์ (Emotional Adjustment) คือความรู้สึกต่อตนเองตามความกดดันทางอารมณ์ เช่นความวิตกกังวล ความเครียด ความสุข ความภาคภูมิใจ ความเศร้า ฯลฯ

1.3 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship) คือ ความรู้สึกต่อตนเองในด้านความสัมพันธ์กับคนอื่น ความสามารถในการคบเพื่อ ความสามารถในการร่วมงานกับเพื่อน

2. ทฤษฎีของ Combs และ Snygg (รัตนา ไกรสีหนาท. 2534 : 20 ; อ้างอิงมาจาก Combs and Snygg. 1959 : 171 - 173) โคมส์และสติก สรุปลงว่า อัตมโนทัศน์ เป็นความคิดและการรับรู้ในความสามารถของบุคคลและทุก ๆ สิ่งที่เกี่ยวข้องกันโดยมีความเชื่อว่าบุคคลพยายามที่จะไปสู่ความสำเร็จในการปรับอัตมโนทัศน์ จึงมีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมของบุคคลโดยบุคคล จะปฏิเสธหรือ บิดเบือนการรับรู้ที่ไม่สอดคล้องกับอัตมโนทัศน์ แต่จะเลือกรับรู้และแสดงพฤติกรรม ที่สอดคล้องกับอัตมโนทัศน์เท่านั้น

3. ทฤษฎีของ William James (พรธณี (ชูทัย) เจนจิต. 2533 : 188 ; อ้างอิงมาจาก William James. n.d.) William James ได้อธิบายเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมว่าเป็นไปเพื่อให้ได้รับการยอมรับนับถือในตนเอง (Self - Esteem) โดยที่เขาไม่อธิบายคำว่า อัตตา (Self) ประกอบด้วย ฉัน (I) และตัวฉัน (Me) ซึ่งหมายถึงผู้แสดง (Self - as Subject) หรือผู้รู้ (Knower) William James มองอัตตาในลักษณะที่สอง คือ ในลักษณะผู้ถูกทำเขาได้สร้าง “กฎของเจมส์” (James, Law) ซึ่งอธิบายว่าการแสดงพฤติกรรมของคนจะเป็นอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับแต่ละคนมองตนเองว่าเป็นอย่างไร ตนจะเป็นผู้ประเมินความสำเร็จหรือล้มเหลวของตนจากที่ได้รับ หรือไม่ได้รับความเห็นชอบจากผู้อื่น หรืออีกนัยหนึ่งคนเราจะรู้ว่าตนเองมีคุณค่า หรือมีความสามารถหรือไม่จากการที่ผู้อื่นให้การยอมรับหรือไม่ให้การยอมรับ

4. ทฤษฎีพัฒนาการของ Ericson (พรทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. 2534 : 145 ; อ้างอิงมาจาก Ericson. n.d.) Ericson ได้กล่าวว่า บุคคลที่มีอายุ 12 - 17 ปีนั้นในวันนี้จะเป็น วัยเด็กเข้าสู่วัยรุ่นแล้ว ร่างกายและสติปัญญาของเด็กพัฒนาการใกล้เคียงกับผู้ใหญ่ บางครั้ง การเปลี่ยนแปลงนั้นเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วจนเด็กไม่แน่ใจว่าจะอะไรเกิดขึ้น การรู้จักตนเองและการยอมรับ ตนจึงเป็นปัญหาที่สำคัญของวัยรุ่น สังคมเริ่มเข้ามามีบทบาทต่อการพัฒนาการทางบุคลิกภาพของเด็ก

ที่ทำให้เด็กวันนี้เกิดความว้าวุ่นไม่แน่ใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง เด็กวัยนี้ต้องทดลองปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ก่อนที่เขาจะก้าวเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ คือ

- 4.1 การรู้จักใช้เวลาให้ถูกต้องและมีประโยชน์
- 4.2 สร้างความมั่นใจในตนเอง กล้าที่จะทำตามความสามารถของตนเอง

กล้าเผชิญปัญหา และหาทางแก้ปัญหาใหม่

- 4.3 ทดลองบทบาทต่าง ๆ ที่สังคมกำหนดให้
 - 4.4 ตั้งจุดมุ่งหมายในการทำงาน ตั้งระดับความสำเร็จ
 - 4.5 สร้างบทบาททางเพศของตนเอง
 - 4.6 รู้จักเป็นผู้นำและผู้ตาม
 - 4.7 สร้างอุดมคติและแนวดำเนินชีวิตและรู้จักพัฒนาเปรียบเทียบกับผู้อื่น
- ลักษณะทั้ง 7 ได้รับการสนับสนุน และเปิดโอกาสให้เด็กทดลองปฏิบัติ

อย่างเต็มที่เด็กวัยรุ่นก็ไม่มีปัญหาและสามารถค้นหามุมบทบาทและหน้าที่ของเขาเอง เพื่อเขาจะได้รู้จักตัวเขาเองดีขึ้นแต่ถ้าเขาได้รับการขัดขวางหรือไม่ได้รับโอกาสที่เขาควรได้ เขาก็สับสนในบทบาทหน้าที่ของเขา รู้สึกว่าตัวเองไม่มีคุณค่า ไม่มีจุดหมายที่แน่นอนในชีวิต ทำให้เขาไม่รู้จักตนเองซึ่งจะทำให้การพัฒนาในขั้นต่อ ๆ ไปของเขามีแนวโน้มที่จะล้มเหลวไปด้วย

4.3 พัฒนาการของอัตมโนทัศน์

Damon และ Hart (ประสาธ อิศรปริดา. 2546 : 90 ; อ้างอิงมาจาก Damon and Hart. 1982) ได้กล่าวว่า ความเข้าใจพัฒนาการเกี่ยวกับ “ตน” จะเป็นพื้นฐานสำคัญของความเข้าใจพัฒนาการของอัตมโนทัศน์ เขาได้แยกความแตกต่างของ “ตน” ออกเป็น 2 ลักษณะ คือ “I” กับ “Me” ซึ่งเมื่อใครก็ตามคิดภาพเกี่ยวกับตนเอง เขาก็จะแยกตัวของเขาส่งออกเป็น 2 ส่วนส่วนแรก คือ ตัวเขาในฐานะผู้กระทำหรือผู้คิด (สรรพนามที่ใช้แทนตัวเองก็คือ “I”) และส่วนที่ 2 ก็คือ ตัวเขาในฐานะผู้ถูกกระทำ หรือถูกคิดถึง หรือถูกสร้างภาพขึ้นมา (สรรพนามที่ใช้แทนตัวเองก็คือ “Me”)

พัฒนาการของ “Me”

Hart (ประสาธ อิศรปริดา. 2546 : 90 - 982 ; อ้างอิงมาจาก Hart. 1988) ได้แยกองค์ประกอบของภาพตนเอง (Me) ออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

1. ภาพตัวเองที่เป็นรูปร่าง (Physical Self) เช่น ลักษณะทางกาย ชื่อ หรือ สิ่งที่เขาเป็นเจ้าของ
2. ภาพตัวเองที่เป็นการกระทำ (Active Self) เช่น พฤติกรรมต่าง ๆ และความสามารถของตน
3. ภาพตัวเองทางสังคม (Social Self) เช่น บทบาทตนเองในการเป็นสมาชิกของกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างตนกับผู้อื่น

4. ภาพตัวเองทางด้านจิตใจ (Psychological Self) เช่น ความเชื่อ ความรู้สึกความคิดหรือจิตลักษณะต่าง ๆ (ความซื่อสัตย์ ความสุภาพ ฯลฯ)

4.4 การวัดอัตมโนทัศน์

จากการศึกษาค้นคว้าและงานวิจัย พบว่าเครื่องมือที่ใช้วัดอัตมโนทัศน์ ได้แก่ แบบวัดอัตมโนทัศน์เทเนเนสซี ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบ 5 มาตรา (1 - 5) คือ ไม่ถูกทั้งหมด ไม่ถูก เป็นบางส่วน ถูกบ้างผิดบ้าง ถูกเป็นส่วนใหญ่ ถูกหมด (สุชีรา ภัทรายุทธวรรตน์. 2546 : 473) และแบบวัดที่เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด การให้คะแนนด้านนิมมาน คือ 5, 4, 3, 2, และ 1 การให้คะแนนด้านนิเสธตรงข้ามกัน (วิทย์พัฒนท สีหา. 2551 : 87 - 88)

แบบวัดอัตมโนทัศน์ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ คือ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงที่สุด” นักเรียนที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีการรับรู้ความสามารถของตนเอง ในการแสดงจิตสาธารณะ มากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

5. เจตคติต่อจิตสาธารณะ

5.1 ความหมายของเจตคติต่อจิตสาธารณะ

คำว่า “เจตคติ” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Attitude” มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน ว่า “Aptitudin” หรือ “Aptitudo” หมายถึง แนวโน้มหรือความพร้อมที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (บุญมี เต็ดตอนันต์กุล. 2539 : 7 อ้างอิงจาก Webster’s New Collegiate Dictionary. 1974 : 56) เดิมใช้ว่าทัศนคติ ต่อมาคณะกรรมการบัญญัติศัพท์ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยความเห็นชอบ ของราชบัณฑิตยสถาน ให้ใช้คำว่า เจตคติ ซึ่งความหมายตรงกับคำว่า ทัศนคติ และเจตคติ มีนักการศึกษาและนักจิตวิทยาได้ให้ความหมายคำว่า เจตคติไว้หลายท่าน ดังนี้

ศักดิ์ สุพทรเสณี (2531 : 1) เป็นพฤติกรรมกรรมเตรียมพร้อมทางสมองในการที่จะกระทำ ซึ่งจะบ่งบอกถึงหน้าที่ของสภาวะจิตใจหรือสภาวะอารมณ์ที่สลับซับซ้อน ก่อนที่คนเราจะตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งในการแก้ปัญหา โดยส่วนใหญ่แล้วจะขึ้นอยู่กับเจตคติที่จะคงไว้ซึ่งสิ่งที่ตนเองประสบการณ์มา เพื่อที่จะรักษาเจตนา ความถูกต้องหรือไม่ถูกต้องเป็นอย่างไร ตามลำดับความเชื่อถือหรือระดับความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จะเห็นได้ว่าเจตคติเป็นนามธรรมที่เป็นพฤติกรรม ภายนอกของเรา

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2538 : 106) กล่าวว่า ทัศนคติ (Attitude) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลต่าง ๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และความเป็นตัวกระตุ้น ให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งต่าง ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งซึ่งอาจเป็นไปในทางสนับสนุน หรือทางต่อต้านก็ได้

ธีรวุฒิ เอกะกุล (2549 : 1) สภาพความพร้อมของสมองและประสาทอันได้จาก ประสบการณ์และการตอบสนองทั้งทางตรงและโดยอทธิพลของแต่ละบุคคล ที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ และสถานการณ์ทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกัน

สรุปได้ว่า เจตคติต่อจิตสาธารณะ หมายถึง ความรู้สึกหรืออารมณ์ของนักเรียน เกี่ยวกับ จิตสาธารณะอย่างมีทิศทางว่าชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจต่อจิตสาธารณะ ซึ่งความรู้สึกนี้ เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติเป็นความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจในจิตสาธารณะ

5.2 แนวคิดเกี่ยวข้องกับเจตคติต่อจิตสาธารณะ

เจตคติเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อวัตถุ เรื่องราวหรือเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยอาจเป็นความรู้สึกทางบวก ทางลบหรือเป็นกลาง (สมบุญ ชิตพงษ์. 2541) มีอิทธิพลต่อ พฤติกรรมการแสดงออก ลักษณะนิสัยของนักเรียนทั้งที่อยู่ในห้องเรียน บ้าน กลุ่มเพื่อน ตลอดจน การเลือกประกอบอาชีพ (Anderson. 1994) จากแนวคิดดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเจตคติต่อการเรียน ของนักเรียนมีผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในห้องเรียนโดยตรง ดังนั้นหากนักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนดีจะทำให้มีพฤติกรรมการเรียนดี ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ ของนักเรียนและมีผลให้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นประสบความสำเร็จ จากงานวิจัยของ Wood (1993) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเกรด 8 พบว่า เจตคติต่อการเรียนของนักเรียน มีผลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kierstead (1994) สุนันทา ประไพตระกูล (2535) และอุตร กล้าขยัน (2536)

6. ลักษณะมุ่งอนาคต

6.1 ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคต มีผู้กล่าวไว้ดังนี้

เบญจวรรณ เนตรแหม (2541 : 27) สรุปว่า การมุ่งอนาคตหมายถึง ลักษณะ ที่เป็นความสามารถทางสติปัญญาของแต่ละบุคคลในการคาดการณ์ไกลในอนาคตข้างหน้า โดยการเล็งเห็นผลดีผลเสียในอนาคตที่เกิดขึ้นจากการกระทำในปัจจุบันของตนเองให้รอบคอบได้ เพื่อผลที่ดีและยิ่งใหญ่กว่า ตลอดจนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในอนาคต

พรทิพย์ เจนจริยานนท์ (2542 : 15) ให้ความหมายของลักษณะการมุ่งอนาคตว่า เป็นการมองอนาคตของบุคคล ซึ่งผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตนั้นจะเป็นผู้ที่สามารถคาดการณ์ไกลวางแผน เพื่อเป้าหมายที่ต้องการในอนาคต มีแนวทางในการแก้ปัญหา และสามารถตัดสินใจเลือกกระทำได้อย่างเหมาะสม มีความเพียรพยายามและอดได้รอได้เพื่อความสำเร็จในอนาคต

ปอแก้ว ศิริจันทร์ (2546 : 6) กล่าวว่า ลักษณะการมุ่งอนาคต หมายถึง ความสามารถทางสติปัญญาในการคิดคาดการณ์ถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างมีเหตุผล เห็นความสำคัญของการปฏิบัติตนให้เป็นไปในแนวทางที่เหมาะสมในปัจจุบัน ตลอดจนสามารถ วางแผนการปฏิบัติตนอย่างมุ่งมั่น เพื่อความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ในอนาคตแทนที่จะได้รับผลเล็กน้อย ในปัจจุบัน

พิศดี มินศิริ (2547 : 35) ให้ความหมายของลักษณะการมุ่งอนาคตว่า ความสามารถของบุคคลที่จะมองการณ์ไกลโดยคาดการณ์ และเห็นผลดีผลเสีย ของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต มีการวางแผนและอดทนที่จะรอเป้าหมายที่ต้องการในอนาคต เพื่อให้ตนเองประสบความสำเร็จ

สรุปได้ว่า ลักษณะการมุ่งอนาคตเป็นการมองการณ์ไกล รู้จักการวางแผนอนาคต ตระหนักถึงความสำคัญที่จะเกิดขึ้นในอนาคต รู้จักอดได้รอได้ในผลของการปฏิบัตินั้น มองเห็นผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต มีความเพียรพยายามปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ อนาคตของตนเองได้

6.2 ความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคต

จรรยา สุวรรณทัต (2531 : 50) กล่าวถึงความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคตว่าเป็น ลักษณะทางจิตใจที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งและเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลในตัวบุคคลและสังคม ซึ่งลักษณะนี้ยังมีความสัมพันธ์กับลักษณะทางจิตอื่น ๆ ของบุคคลด้วย ที่สำคัญคือ สติปัญญา และจริยธรรม

บุญรับ ศักดิ์มณี (2532 : 16) ให้ความหมายของการมุ่งอนาคตว่า เป็นความสามารถทางการรู้และการคิด ตลอดจนการรับรู้ถึงสิ่งที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต สามารถวางแผนการปฏิบัติได้ดีหรือสามารถแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้

จันทนา นันทิกร (2533 : 32 - 33) กล่าวว่า บุคคลที่มีเป้าหมายหรือการกำหนด สิ่งที่ต้องการไว้ล่วงหน้าชัดเจน ย่อมมีความตั้งใจและให้ความพยายามอย่างจริงจัง ในการกระทำ พฤติกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในอนาคต ซึ่งเป้าหมายจะมีหน้าที่สำคัญ 2 ประการ ที่เป็นพื้นฐานของแรงจูงใจที่มุ่งตรงไปสู่พฤติกรรม คือ

1. เป้าหมายจะกำหนดแนวทางการตัดสินใจว่า ควรจะใช้ความพยายามเท่าใดในการทำงานนั้น
2. เป้าหมายมีอิทธิพลต่อการเกิดพฤติกรรมการทำงาน โดยต้องตระหนักถึงความสำคัญ

สมดุลย์ ชาญนุวงศ์ (2533 : 51) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มุ่งอนาคต และมีการควบคุมตนเองสูงไว้ ดังนี้

1. สามารถวางแผนล่วงหน้าได้ และสามารถคาดการณ์ถึงผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้
2. สามารถที่จะอดได้รอได้ “อดเปรี้ยวไว้กินหวาน”
3. มีความเชื่อมั่นในผลของการกระทำว่า ทำดีย่อมได้ผลดีตอบแทน
4. เป็นบุคคลที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ อย่างสมเหตุสมผล
5. สามารถถ่วงน้ำหนักจากการกระทำบางชนิดที่สังคมไม่ยอมรับ หรือเป็นผลเสียต่อสุขภาพได้

สรุปได้ว่า บุคคลแต่ละคนนั้นควรมีลักษณะมุ่งอนาคต เพราะในการดำเนินชีวิตจะต้องมีเป้าหมายในการปฏิบัติ และมีการวางแผนปฏิบัติด้วย เพื่อสามารถที่จะทำให้บุคคลดังกล่าวสามารถไปถึงเป้าหมายของชีวิตได้อย่างรวดเร็วและมั่นคงขึ้น ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงจะเป็นผู้ที่มีจริยธรรมสูง สามารถคาดการณ์ไกลเพื่อวางแผนอนาคต มีความเพียรพยายามต่อสู้กับอุปสรรค มีความคิดริเริ่ม และมีลักษณะเกี่ยวข้องกับลักษณะการเป็นพลเมืองดีมีคุณภาพ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ ลักษณะมุ่งอนาคตควรจะมีอยู่ในบุคคลทุกคน ไม่ว่าจะเป็นคุณสมบัติในการทำเพื่อตนเองหรือสังคมก็ตาม ลักษณะมุ่งอนาคตจะส่งผลออกมาในรูปแบบพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการกระทำ

การวิเคราะห์จำแนกประเภท

การวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant Analysis) คำว่า Analysis หมายถึง การวิเคราะห์ และคำว่า Discriminant หมายถึง ตัวจำแนกหรือตัวแบ่งหน่วยวิเคราะห์ (ออกเป็นกลุ่มเป็นประเภท) และ Discriminant Analysis มีชื่อเรียกเป็นภาษาไทยที่แตกต่างกันไป เช่น การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. 2526 : 120) การวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม (บุญชมศรีสะอาด. 2541 : 27) การวิเคราะห์ (การ) จำแนกประเภท (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และลัดดาวัลย์ รอดมณี. 2527 : 1, สำราญ มีแจ่ม. 2543 : 159, ประศาสตร์ บุญสนอง. 2543 : 1) ซึ่งโดยสรุปแล้ว การวิเคราะห์จำแนกประเภท หมายถึง เทคนิคทางสถิติที่ใช้จำแนกกลุ่มบุคคลหรือหน่วยวิเคราะห์ออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ที่มีการกำหนดไว้ล่วงหน้า ตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไปเพื่อตอบคำถามการวิจัยที่ว่า กลุ่มที่แบ่งนั้นแตกต่างกันที่ตัวแปรใดบ้างที่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างกลุ่มซึ่งนอกจากจะสามารถจำแนกกลุ่มได้แล้วยังสามารถบอกธรรมชาติบางอย่างของการจำแนกนั้นได้ด้วย เช่น ตัวแปรที่น่ามาวิเคราะห์นั้นตัวแปรใดจำแนกได้หรือไม่ได้ และถ้าจำแนกได้ ตัวแปรใด ที่จำแนกได้ดีมากน้อยกว่ากัน นั่นคือ การบอกถึงประสิทธิภาพหรือน้ำหนักในการจำแนกของตัวแปรเหล่านั้น เช่น ต้องการจำแนกประเภทประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่ม 1 (A1) และกลุ่ม 2 (A2) โดยศึกษาตัวแปรที่น่าจะมีความสัมพันธ์กับการแบ่งกลุ่มดังกล่าว เช่น ศึกษาจากตัวแปร ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 15 ตัว (X_1 ถึง X_{15}) ในการวิเคราะห์จำแนกประเภทก็จะสามารถบอกได้ว่าตัวแปรทั้ง 15 ตัวนั้นตัวแปรใดบ้างที่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างกลุ่ม หรือสามารถแยกประชากรเป็น A1 กับ A2 ได้ และตัวแปรใดแยกกลุ่มได้ดีมากน้อยกว่ากัน คือ “ระบุความเป็นสมาชิกของแต่ละกลุ่มได้ถูกต้องสิ่งที่ได้จาก การวิเคราะห์คือ สมการจำแนก (Discriminant Function) ที่สามารถแบ่งบุคคล หรือหน่วยวิเคราะห์ออกเป็นกลุ่มได้อย่างดีที่สุด คือมีความผิดพลาดน้อยมาก

1. วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์จำแนกประเภท

การวิเคราะห์จำแนกประเภทมีวัตถุประสงค์ที่จะคัดเลือกตัวแปรกลุ่มหนึ่งหรือตัวแปรชุดหนึ่ง ที่นักวิจัยคิดว่าตัวแปรเหล่านั้นมีความสัมพันธ์กับสิ่งที่ต้องการศึกษา โดยจะชี้ให้เห็นว่าการเป็นสมาชิกของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งขึ้นอยู่กับตัวแปรใดบ้าง (ตัวแปรอิสระ) (สำราญ มีแจ้ง. 2543 : 160 - 161)

นอกจากนี้เทคนิคการวิเคราะห์จำแนกประเภทมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ การทดสอบว่าตัวแปรที่ได้เก็บรวบรวมมาสามารถที่จะจำแนกหน่วยวิเคราะห์ออกเป็นกลุ่ม ๆ ได้อย่างถูกต้องหรือไม่ โดยทั่วไปตัวแปรเหล่านี้จะเป็นตัวแปรที่ผู้วิจัยคิดว่ามีอิทธิพลต่อการเป็นสมาชิกของกลุ่มของหน่วยวิเคราะห์ จนถึงขั้นที่สามารถจะใช้ประโยชน์ในการจำแนกได้อย่างถูกต้องว่าหน่วยวิเคราะห์ใดจะตกอยู่ในกลุ่มใด

ส่วนวัตถุประสงค์ในเชิงปฏิบัติหรือการใช้ประโยชน์ของเทคนิคดังกล่าวจะเกิดขึ้นหลังจากที่ผู้วิจัยได้ค้นพบว่า ความเป็นสมาชิกของกลุ่มของหน่วยวิเคราะห์ขึ้นอยู่กับตัวแปรใด และตัวแปรเหล่านี้สามารถจำแนกหน่วยวิเคราะห์ออกเป็นประเภทหรือกลุ่มได้ตึมากน้อยเพียงใด หากจำแนกได้ดีมาก ผู้วิจัยสามารถที่จะนำเอาความรู้ที่ไปจำแนกหน่วยวิเคราะห์ใหม่ออกเป็น ประเภทหรือกลุ่มได้ว่า หน่วยวิเคราะห์นั้นควรตกในกลุ่มใดอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากกว่าการจำแนกโดยที่ไม่มีความรู้หรือข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จำแนกประเภท (สุชาติประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2540 : 261 - 262)

ในการวิเคราะห์จำแนกประเภท จะได้สมการที่ให้น้ำหนักของตัวแปรที่จะใช้ในการเป็นสมาชิกของกลุ่ม สมการนี้เรียกว่า สมการจำแนกประเภท (Discriminant Function) ซึ่งจำนวนสมการที่ได้จะน้อยกว่าจำนวนกลุ่มของประชากรที่ต้องการจำแนก 1 กลุ่มเสมอ หรือถ้ามีจำนวนกลุ่มมากกว่าตัวแปร จำนวนสมการจะเท่ากับจำนวนตัวแปรที่ใช้จำแนกประเภท (Discriminant Variable) สมการแต่ละสมการที่ได้จะพยายามแบ่งกลุ่มต่าง ๆ ที่ต่างกันให้มากที่สุด (สำราญ มีแจ้ง. 2543 : 160 - 161)

2. คุณสมบัติของเทคนิควิธีการวิเคราะห์จำแนกประเภท

การวิเคราะห์จำแนกประเภทมีคุณสมบัติหลายอย่างที่คล้ายกับการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบโลจิสและแบบมัลติโนเมียลโลจิสโดยเฉพาะในด้านตัวแปรตามและในรูปแบบของสมการ การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของตัวแปรการวิเคราะห์จำแนกประเภทอาศัยเทคนิคการวิเคราะห์การผันแปรโดยพิจารณาจากเมตริกซ์การผันแปรร่วมภายในกลุ่ม (Within Group Variance - covariance Matrix) เป็นหลัก

3. การวิเคราะห์จำแนกประเภทมีความต้องการทางด้านข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรตาม และตัวแปรอิสระ ดังนี้

3.1 ตัวแปรตามเป็นตัวแปรกลุ่มซึ่งอาจจะมี 2 กลุ่ม หรือมากกว่า 2 กลุ่มก็ได้

3.2 ตัวแปรอิสระเป็นตัวแปรเชิงปริมาณที่วัดได้ในระดับช่วงหรืออัตราส่วน

หรือ มิฉะนั้นก็เป็นตัวแปรหุ่นที่มีค่าเป็น 1 หรือ 0 (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2540 : 262)

ในการวิเคราะห์จำแนกประเภท จะมีการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระของแต่ละกลุ่มย่อยของตัวแปรตาม ว่ามีความแตกต่างกันมากเพียงพอ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ ซึ่งอาศัยการวิเคราะห์การผันแปร (Analysis of Variance) เป็นสถิติทดสอบ ถ้ามีความแตกต่างมากเพียงพอก็แสดงว่าตัวแปรตัวนั้นมีความสามารถที่จะใช้เป็นตัวแปรจำแนกกลุ่มหรือจำแนกประเภทได้ในบางครั้งจึงมีการเรียกตัวแปรอิสระว่าเป็นตัวแปรจำแนก (Discriminator variable หรือ Discriminating Variable) และเนื่องจากจะต้องมีการนำสมการจำแนกที่ได้ไปใช้คาดหรือทำนายความเป็นสมาชิกของหน่วยวิเคราะห์จึงมีการเรียกตัวแปรอิสระอีกชื่อหนึ่งว่าเป็นตัวแปรพยากรณ์ (Predictor Variable) ส่วนตัวแปรตามจะมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ตัวแปรการจำแนกประเภท (Classification Variable) หรือตัวแปรจัดกลุ่ม (Grouping Variable)

4. ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์จำแนกประเภท

ผู้วิจัยที่จะเลือกใช้การวิเคราะห์จำแนกประเภท จะต้องคำนึงถึงเงื่อนไขต่อไปนี้ (วนาพรสาชนะ 2554 100 - 101. อ้างอิงมาจาก Klecka. 1987 : 11)

- 4.1 กลุ่มตัวอย่างต้องมีตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป
- 4.2 กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มจะต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่า 2 คน
- 4.3 จำนวนตัวแปรจำแนกอย่างน้อยต้องมีน้อยกว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างลบด้วย 2
- 4.4 ตัวแปรจำแนกเป็นตัวแปรที่วัดได้ในระดับช่วงหรืออัตราส่วน
- 4.5 ตัวแปรตามอาจจะเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นกับตัวแปรจำแนกอื่น ๆ
- 4.6 เมตริกซ์ความแปรปรวนร่วมของแต่ละกลุ่มต้องเท่ากันหรือใกล้เคียงกัน
- 4.7 กลุ่มตัวอย่างได้มาจากประชากรที่มีการแจกแจงแบบปกติ

5. การสร้างสมการจำแนก

การสร้างสมการจำแนกมี 2 วิธีคือ วิธีตรง (Direct Method) และวิธีแบบขั้นตอน (Stepwise Method) วิธีตรงเป็นการวิเคราะห์ตัวแปรทุกตัวที่ต้องการศึกษาว่าสามารถจำแนกกลุ่มตามที่ต้องการได้หรือไม่ และมีลักษณะเป็นอย่างไร โดยไม่ต้องดูผลในแต่ละขั้นตอนวิธีแบบขั้นตอนเป็นวิธีการคัดเลือกตัวแปรที่ต้องการศึกษาที่จะต้องมาเข้าสมการจำแนกโดยหาตัวแปรที่ดีที่สุดในการจำแนกเข้าสมการตัวแรก จากนั้นจะหาตัวแปรที่ดีที่สุดตัวที่สองเข้ามาในสมการอีกเพื่อปรับปรุงให้สมการสามารถจำแนกได้ดีขึ้น แล้วจึงคัดเลือกตัวแปรที่เหลือเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนไม่มีตัวแปรที่จะร่วมกันจำแนกกลุ่มได้ดีขึ้นอีกแล้ว ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาก่อนอาจจะถูกคัดออกไปได้ หากพบว่าเมื่อนำไปรวมกับตัวแปรอื่นที่ถูกคัดเลือกเข้ามาแล้วไม่ทำให้สมการจำแนกได้ดีขึ้น ดังนั้นตัวแปรที่ถูกคัดเลือกเข้ามาในสมการจำแนก จะเป็นตัวแปรที่มีความสามารถในการร่วมกันจำแนกกลุ่มได้ดีกว่าตัวแปรอื่นที่ไม่ได้ถูกคัดเลือก และทำให้สมการมีอำนาจในการจำแนกสูง วิธีนี้มีหลายเทคนิควิธี ได้แก่ เทคนิคของวิลค์ (Wilk) มาฮาล (Mahal) แมกซ์มิน เอฟ (Maxmin F) มินรีซิด (Minresid) และราว (Rao) ไม่ว่าจะใช้วิธีการเลือกตัวแปรเข้าสมการจำแนกประเภทวิธีใดก็ตาม

ตัวแปรจะได้รับการคัดเลือกก็ต่อเมื่อค่าอัตราส่วน F เชิงส่วน (Partial Multivariate F Ratio) ที่ใช้วัดความสามารถในการแบ่งแยกที่เกิดจากการนำเอาตัวแปรตัวหนึ่งเข้ามาเมื่อได้พิจารณาถึงความสามารถในการแบ่งแยกที่เกิดจากตัวแปรตัวอื่น ๆ ที่ได้รับการคัดเลือกแล้วมีค่ามากกว่าที่กำหนดให้ ซึ่งการทดสอบด้วยค่า F เชิงส่วนจะกระทำขึ้นก่อนที่จะนำตัวแปรเข้าสู่ขั้นตอนของสมการวิเคราะห์จำแนก (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และลัดดาวัลย์ รอดมณี. 2527 : 88 - 89)

6. ประโยชน์ของสมการจำแนกประเภท

สมการจำแนกประเภทที่ได้มีประโยชน์ 2 ประการ คือ

6.1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม (การเป็นสมาชิกของกลุ่ม) กับตัวแปรอิสระซึ่งในด้านการวิเคราะห์ความสัมพันธ์จะมีสถิติต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวแปรแต่ละตัวในสมการที่ใช้ในการทดสอบความสำคัญของตัวแปรซึ่งช่วยในการตีความหมายของข้อมูล ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรต่าง ๆ ที่ได้ในสมการบ่งชี้ถึงน้ำหนักหรือความสัมพันธ์ของตัวแปรนั้นในสมการนั้นต่อการเป็นสมาชิกของกลุ่มนั้น ในลักษณะที่คล้ายคลึงกับค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของสมการถดถอยพหุคูณหรือการวิเคราะห์ตัวประกอบ

6.2 จำแนกประเภทโดยใช้สมการที่ได้ มาแบ่งจำแนกกลุ่ม เมื่อได้สมการมาแล้วก็สามารถที่จะระบุว่ากรณีใดจะเป็นสมาชิกของกลุ่มใดโดยอาศัยค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรที่ปรากฏอยู่ในสมการจำแนกคูณกับค่าของตัวแปรแต่ละตัวจะได้ค่าของตัวแปรตรงกับค่าหรือรหัสที่แบ่งจำแนกกลุ่ม

ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรจำแนก (Discriminant Variable) แต่ละตัวแสดงให้เห็นว่าตัวแปรใดมีน้ำหนักในการจำแนกกลุ่มได้มากกว่าตัวแปรใดในทิศทางใดซึ่งแสดงโดยเครื่องหมายบวกหรือลบการใช้ค่าสถิติดังกล่าวนี้ต้องควบคู่ไปกับค่าสถิติทดสอบ F ของตัวแปรแต่ละตัวอัตราส่วนการจำแนกประเภทได้ถูกต้องเป็นสถิติที่แสดงความสามารถของสมการในการจำแนกกว่าจำแนกได้ดีมาน้อยเพียงใดซึ่งสมการที่ดีควรจำแนกได้ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 90 ซึ่งการที่จำแนกได้ถูกต้องจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับข้อมูลหรือตัวแปรที่ผู้วิจัยนำมาใช้ว่าผู้วิจัยได้คัดเลือกมาถูกต้องดีพอหรือไม่ถ้าดีพอตัวแปรนั้น ๆ ก็จะช่วยในการจำแนกประเภทได้ถูกต้อง (สำราญ มีแจ้ง. 2543 : 163 - 164)

7. สถิติที่สำคัญในการวิเคราะห์จำแนกประเภทในการนำเทคนิคการวิเคราะห์จำแนกประเภทมาใช้มีสถิติที่จะใช้ในการตัดสินความสำคัญของสมการวิเคราะห์จำแนกประเภทสถิติที่สำคัญ ๆ มีด้วยกัน 3 ค่าคือ (สำราญ มีแจ้ง. 2544 : 163 - 164)

7.1 ค่าไอเกน (Eigenvalue) เป็นค่าที่ได้จากกระบวนการหาสมการการวิเคราะห์จำแนกประเภทเป็นค่าที่ใช้วัดความสำคัญเชิงเปรียบเทียบของสมการค่ารวมของไอเกนวัดความผันแปร (Total Variance) ทั้งหมดของตัวแปรจำแนกประเภท (ตัวแปรอิสระ) เมื่อค่าไอเกนแต่ละค่าคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละของค่ารวมของไอเกนทั้งหมดค่าที่ได้สามารถนำไปใช้อ้างอิงความสำคัญเชิงเปรียบเทียบ

ของสมการที่เกี่ยวข้องเนื่องจากสมการวิเคราะห์จำแนกประเภทที่ได้ได้ตามลำดับของความสำคัญเราจึงสามารถใช้ค่าไอเกนกำหนดจำนวนสมการที่ต้องการหาได้โดยกำหนดค่าขั้นต่ำของค่าไอเกนไว้

7.2 ค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอล (Canonical Correlation) เป็นสถิติที่สามารถใช้ในการตัดสินความสำคัญของสมการกับกลุ่มของตัวแปรซึ่งระบุการเป็นสมาชิกของกลุ่มนั้น ๆ ของตัวแปรตามโดยจะชี้ให้เห็นว่าการเป็นสมาชิกของกลุ่มมีความสัมพันธ์กับสมการที่หาได้มากน้อยเพียงใดอาจตีความหมายได้ว่าค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอลที่ต่ำหมายความว่าสมการนั้นไม่สามารถใช้ในการคาดคะเนการเป็นสมาชิกของกลุ่มนั้นได้ดี

7.3 ค่าวิลค์แลมบ์ดา (Wilks's Lamda) เป็นมาตรวัดอำนาจจำแนกของตัวแปรเดิมโดยที่ยังไม่ได้หักออกจากสมการจำแนกกล่าวคือถ้าค่าวิลค์แลมบ์ดามากเท่าใดตัวแปรหรือข้อมูลที่เหลือจะอธิบายการเป็นสมาชิกของกลุ่มโดยสมการใหม่จะน้อยลงไปเท่านั้นเราสามารถแปลงค่าของวิลค์แลมบ์ดาเป็นค่าไคสแควร์ (Chi - square) ได้ในการทดสอบความสำคัญทางสถิติถ้าค่าไคสแควร์ต่ำแสดงว่าค่าวิลค์แลมบ์ดาไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

8. สถิติที่ได้จากการวิเคราะห์จำแนกประเภท

สถิติที่ได้จากการวิเคราะห์จำแนกประเภทมีดังต่อไปนี้ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และลัดดาวัลย์ รอดมณี. 2527 : 91)

8.1 จำนวนสมาชิกของแต่ละกลุ่มว่ามีเท่าใด

8.2 ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของตัวแปรแต่ละตัวในกลุ่ม

8.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรแต่ละตัวในแต่ละกลุ่ม

8.4 เมตริกซ์ของค่าความผันแปรรวมภายในกลุ่ม (Within Group Variance Matrix)

8.5 ค่าสถิติต่าง ๆ ของสมการจำแนกประเภทซึ่ง ได้แก่ ค่าไอเกน, ค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอล, ค่าองศาอิสระ, ค่าวิลค์ แลมบ์ดา, ค่าไคสแควร์, ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

8.6 ค่าสัมประสิทธิ์สมการจำแนกประเภทมาตรฐาน (Standard Discriminant Function Coefficient)

8.7 ค่าสัมประสิทธิ์สมการจำแนกประเภทยังไม่ได้ปรับมาตรฐานหรือคะแนนดิบ

8.8 ค่าศูนย์กลางของกลุ่ม (Centroid of Group Within Reduced Space)

8.9 ผลของการนำสมการไปคาดประมาณความเป็นสมาชิกของกลุ่ม (คิดเป็นร้อยละของความถูกต้อง)

9. วิธีการวิเคราะห์จำแนกประเภท

วิเคราะห์จำแนกประเภทโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้ (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. 2556 : 298 - 301)

9.1 คำนวณค่า Eigenvalue

Eigenvalue (λ) คือความแปรปรวนของคะแนนแปลงรูป Y ที่มาจาก X_1, X_2, \dots, X_p เขียนในรูปสูตรได้เป็น

$$\lambda = \frac{SS_b(Y)}{SS_w(Y)}$$

เมื่อ $SS_b(Y)$ แทน Sum of Squares between Group จากคะแนน Y
 $SS_w(Y)$ แทน Sum of Square within Group จากคะแนน Y

ในที่นี้จะคำนวณหา λ โดยใช้สูตร

$$(W^{-1}B - \lambda I)$$

เมื่อ W^{-1} แทน อินเวอร์สเมตริกซ์ของผลรวมกำลังสองของผลคูณ (SSCP) ภายในกลุ่ม (Within Group)

B แทน เมตริกซ์ของผลรวมกำลังสองของผลคูณ (SSCP) ระหว่างกลุ่ม (between Group)

λ แทน Eigenvalue

I แทน ไอดีนติทีเมตริกซ์ (Identity Matrix)

9.2 คำนวณหาค่า V แต่ละชุด

หลังจากที่คำนวณค่า λ แต่ละค่าแล้ว นำค่าเหล่านี้ไปคำนวณหาค่า V แต่ละชุด ค่า λ_1 จะให้ค่า V_1 ค่า λ_2 จะให้ค่า V_2 และค่า λ_3 จะให้ค่า V_3 ดำเนินการจนครบ λ ทุกค่าแต่ละค่าดำเนินการดังนี้ จากสูตร

$$(W^{-1}B - \lambda I)V = 0$$

โดย ขั้นที่ 1 นำเอา λ_1 ไปแทนในค่า $(W^{-1}B - \lambda_1 I)$ และคำนวณออกมา
 ขั้นที่ 2 คำนวณ $adj(W^{-1}B - \lambda I)$

ขั้นที่ 3 นำเอาค่าในคอลัมน์ใดคอลัมน์หนึ่งของ $adj(W^{-1}B - \lambda I)$ มา ยกกำลังสองรวมกันและถอดรากที่สอง นำไปหารค่าเดิม และค่าผลที่ได้จะเป็น V ที่สอดคล้องกับ V_1 นั้น

9.3 เขียนสมการจำแนก

เขียนสมการจำแนกโดยการนำเอาค่า V แต่ละชุดมาเขียนสมการจำแนกประเภท โดยมีรูปสมการดังนี้

$$\begin{aligned} Y_1 &= V_{11}X_1 + V_{12}X_2 + \dots + V_{1p}X_p \\ Y_2 &= V_{21}X_1 + V_{22}X_2 + \dots + V_{2p}X_p \\ &\vdots \\ Y_k &= V_{k1}X_1 + V_{k2}X_2 + \dots + V_{kp}X_p \end{aligned}$$

9.4 ทดสอบนัยสำคัญของสมการจำแนก โดยวิธีของ Bartlett Test จากสูตร

$$V_m = [N - 1 - .5(p + k)] \ln(1 + \lambda_m)$$

เมื่อ V_m แทน ค่าสถิติที่เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตเพื่อทราบความมีนัยสำคัญของสมการที่ m ค่าวิกฤต (Critical Value) หาได้จากตารางเปิดตารางไคสแควร์ที่ $df = p+k-2m$

N แทน จำนวนสมาชิกในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

p แทน จำนวนตัวแปร

k แทน จำนวนกลุ่ม

λ_m แทน Eigenvalue ของสมการที่จะทดสอบ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

1.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

ชูศิลป์ นาราหนองแขง (2554 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาเครื่องมือวัดจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนในสังกัดสำ นักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 31 พบว่า 1) เครื่องมือวัดจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิดแบบมาตราประมาณ

ค่า 4 ระดับ ที่พัฒนาขึ้นมี 3 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 แบบประเมินตนเองของนักเรียน จำนวน 40 ข้อ ฉบับที่ 2 แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนโดยครู จำนวน 30 ข้อ ฉบับที่ 3 แบบประเมินนักเรียนโดยผู้ปกครอง จำนวน 25 ข้อและ 2) ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวัดจิตสาธารณะ พบว่า ฉบับที่ 1 แบบประเมินตนเองของนักเรียน มีความตรงเชิงเนื้อหาโดยค่าดัชนีความสอดคล้อง มีค่าระหว่าง .50 ถึง 1.00 มีความตรงตามโครงสร้างระหว่าง .44 ถึง .68 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความตรงตามสภาพ โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างแบบประเมินตนเองของนักเรียน กับแบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนโดยครูมีค่าเท่ากับ .75 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 8.26 ถึง 14.79 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าความเที่ยง .95 ฉบับที่ 2 แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนโดยครูมีความตรงเชิงเนื้อหาโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง .67 ถึง 1.00 มีความตรงตามโครงสร้างระหว่าง .41 ถึง .85 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 มีค่าความเที่ยง .98 และฉบับที่ 3 แบบประเมินนักเรียนโดยผู้ปกครอง มีความตรงเชิงเนื้อหาโดยค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง .50 ถึง 1.00 มีความตรงตามโครงสร้างระหว่าง .50 ถึง .90 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าความเที่ยง .96

อัญชลิกา ผิวเพชร (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ผลของการวิจัย พบว่า

1. โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีความสอดคล้องกับข้อมูลประจักษ์ (= 53.61, df =58, p = 0.639) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.995 ดัชนีความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ 0.000

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรง คือ คุณธรรมจริยธรรม ปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม คือ พฤติกรรมการสอนของครู การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อม คือ ความฉลาดทางอารมณ์

โดยสรุป ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะ ได้แก่ คุณธรรมจริยธรรม ความฉลาดทางอารมณ์ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และพฤติกรรมการสอนของครู ดังนั้น การที่จะพัฒนาพฤติกรรมให้นักเรียนมีจิตสาธารณะ ต้องได้รับความร่วมมือระหว่างบ้าน และโรงเรียน ช่วยดูแล ป้องกัน และแนะนำแนวทาง ในการพัฒนาให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จะอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

พรสุดา ศรีปัญญา (2554 : บทคัดย่อ) ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดร้อยเอ็ด : การวิเคราะห์พหุระดับ ผลการวิจัยพบว่า

1) ตัวแปรระดับนักเรียนที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะ ได้แก่ อัตมโนทัศน์ ความฉลาดทางอารมณ์

เจตคติต่อจิตสาธารณะ คุณธรรมจริยธรรมด้านความรับผิดชอบคุณธรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และคุณธรรมจริยธรรมด้านความกตัญญู สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของจิตสาธารณะได้ร้อยละ 66.80 ($R^2 = 0.668$) 2) ตัวแปรระดับชุมชนที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะ ได้แก่ การได้รับแบบอย่างจากครอบครัวและชุมชน สามารถอธิบายความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะได้ร้อยละ 60 ($R^2 = 0.600$) 3) มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรระดับชุมชนกับตัวแปรระดับนักเรียน ได้แก่ การเลี้ยงดูแบบรักตามใจ มีความสัมพันธ์กับสัมประสิทธิ์การถดถอย (Slope) ของคุณธรรมจริยธรรมด้านความกตัญญู 4) สมการพยากรณ์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดร้อยเอ็ด ปรากฏดังนี้

$$PBM = 3.907 + 0.563(MODEL) + 0.088(SELF) + 0.158(EMOT) + 0.155(ATT) + 0.100(RES) + 0.177(MUNI) + 0.205(GRA) - 0.529(GRA)(PERMIJ)$$

ชนิดา นันทะวัน (2554 : 119 - 120) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ผลการศึกษาพบว่า 1) ลักษณะมุ่งอนาคต เหตุผลเชิงจริยธรรม ค่านิยมบุคคลทางครอบครัว กับจิตสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.543 0.394 0.334 และ 0.593 ตามลำดับ 2) ผลการค้นหาค่าตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดของปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) มีค่า 0.646 มีค่าอำนาจในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 41.7 ($R^2 = .417$) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์มีค่า .17893 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 4 ตัว คือค่านิยมบุคคลทางครอบครัว (X_7) ลักษณะมุ่งอนาคต (X_2) ค่านิยมความเป็นไทย (X_4) อัตมโนทัศน์ (X_6) โดยสร้างเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานตามลำดับ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$Y = 2.397 + 2.616X_7 + 2.578X_2 + 2.440X_4 + 2.397X_6$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .303ZX_7 + .314ZX_2 + .140ZX_4 + .121ZX_6$$

พิริยา นิลมาต (2550 : 70 - 74) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า คุณธรรมจริยธรรมด้านการมีวินัยในตนเอง ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ด้านความกตัญญู

ความฉลาดทางอารมณ์พฤติกรรมการสอนของครู และการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะ

วิทย์พัฒนท สีหา (2551 : 71 - 76) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับจิตสาธารณะของนิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่า จิตสาธารณะของนิสิตปริญญาตรี สัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเอง อัตมโนทัศน์ ค่านิยมบุคคลในครอบครัว การขัดเกลาทางสังคม และเหตุผลเชิงจริยธรรม

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม

สำราญ มีแจ้ง และคณะ (2543 : 45 - 62) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ตัวแปรจำแนกโรงเรียนมัธยมศึกษาที่นักเรียนสามารถสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยได้สูงและต่ำ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตการศึกษา 7 จำนวน 168 โรงเรียน โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียน 168 คน ครูผู้สอน 504 คน นักเรียน 2,520 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวนักเรียนเป็นแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แบบสอบถามเกี่ยวกับครูผู้สอนเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนและแบบวัดการสนับสนุนงานด้านวิชาการของผู้บริหาร ในการศึกษาที่ใช้การวิเคราะห์จำแนกประเภทแบบขั้นตอน (Stepwise Method) พบว่า ตัวแปรทั้งหมดด้านโรงเรียนและผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับการเลือกเข้าสมการร่วมกันจำแนกประเภทโรงเรียนมัธยมศึกษาในการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถจำแนกความเป็นสมาชิกกลุ่มได้ถูกต้องร้อยละ 60.14 ด้านครูผู้สอนที่ได้รับการเลือกเข้าสมการร่วมกันจำแนกประเภทโรงเรียนมัธยมศึกษาในการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถจำแนกความเป็นสมาชิกกลุ่มได้ถูกต้องร้อยละ 60.19 และตัวแปรทั้งหมดในด้านนักเรียนที่ได้รับการเลือกเข้าสมการร่วมกันจำแนกประเภทโรงเรียนมัธยมศึกษาในการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถจำแนกความเป็นสมาชิกกลุ่มได้ถูกต้องร้อยละ 59.82

รัฐพล พรหมสะอาด (2547 : 174 - 176) ได้วิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่ส่งผลต่อการได้รับตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรในกลุ่มอาจารย์ที่ได้รับตำแหน่งทางวิชาการและกลุ่มอาจารย์ที่ไม่ได้รับตำแหน่งทางวิชาการ พบว่า กลุ่มอาจารย์ที่ได้รับตำแหน่งทางวิชาการและกลุ่มอาจารย์ที่ไม่ได้รับตำแหน่งทางวิชาการมี ภาระงาน ชั่วโมงในการทำผลงานทางวิชาการ ประสิทธิภาพในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน เจตคติต่อวิชาชีพครู เจตคติต่อการทำผลงานทางวิชาการ และการสนับสนุนของผู้บริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วน ชั่วโมงในการบริหารสถาบันและการพัฒนาตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 สำหรับตัวแปรอื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 2) ผลการวิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่ส่งผลต่อการได้รับตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตัวแปรที่ได้รับ

$$Y'_{\text{ป2}} = -.567 + 1.361ZSTP - .957ZTEA$$

$$Y'_{\text{ป3}} = -1.201 + 1.496ZSTP - .784ZACT$$

$$Y'_{\text{ป4}} = -7.037 + 1.809ZACT$$

$$Y'_{\text{โดยรวม}} = -1.405 + .845ZFUC + .738ZSTP - .726ZACT$$

ดารา บัวสอง (2550 : 100 - 102) ได้วิเคราะห์ตัวแปรจำแนกทักษะการคิดระดับสูงของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกสูงสุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ การฝ่าฟันปัญหาอุปสรรค (X_5) กับ อึดมีทนที่คนแห่งตน (X_6) ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันในทางลบกับทุกตัวแปรอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือความวิตกกังวล (X_4) 2) นักเรียนที่มีทักษะการคิดระดับสูงที่แตกต่างกัน ระหว่างกลุ่มสูงกับกลุ่มต่ำมีนิสัยในการเรียน (X_1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_2) เจตคติต่อการเรียน (X_3) ความวิตกกังวล (X_4) การฝ่าฟันปัญหาอุปสรรค (X_5) อึดมีทนที่คนแห่งตน (X_6) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ตัวแปรที่จำแนกทักษะการคิดระดับสูงของนักเรียนออกเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำได้แก่นิสัยในการเรียน (X_1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_2) และ เจตคติต่อการเรียน (X_3) สามารถนำมาสร้างสมการจำแนกกลุ่มนักเรียนดังนี้

$$\text{การคิดวิเคราะห์ } Y' = -.800 + .096X_3 + .045X_1$$

$$\text{การคิดสังเคราะห์ } Y' = -7.979 + .095X_3 + .047X_2$$

$$\text{และการคิดวิพากษ์ } Y' = -6.853 + .118X_3$$

วนาพร สาชนะ (2554 : 139 - 140) ได้วิเคราะห์จำแนกกลุ่มปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรในกลุ่มนักเรียนที่มีทักษะชีวิตที่แตกต่างกัน ระหว่างกลุ่มสูงกับกลุ่มต่ำ ซึ่งมีตัวแปร สุขภาพจิต อึดมีทนที่คน สัมพันธภาพในครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู สัมพันธภาพกับเพื่อน สภาพแวดล้อมทางการเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและ การรับสารนิเทศจากสื่อมวลชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการวิเคราะห์จำแนกตัวแปรที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนที่มีทักษะชีวิตในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาในสมการจำแนกจากตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด 5 ตัวแปร โดยเรียงลำดับตามค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในการจำแนกจากมากไปน้อย ได้แก่ ตัวแปร สัมพันธภาพกับเพื่อน ตัวแปรสภาพแวดล้อมทางการเรียน ตัวแปรอึดมีทนที่คน ตัวแปรสุขภาพจิต และตัวแปรการรับสารนิเทศจากสื่อมวลชน ซึ่งได้สมการจำแนกกลุ่ม (Discriminant Function) นักเรียนที่มีทักษะการคิดระดับสูงกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานดังนี้

สมการจำแนกกลุ่ม ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = -8.143 + .075X_5 + .049X_6 + .045X_2 + .038X_1 + .035X_8$$

สมการจำแนกกลุ่มในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z'_y = .385Z_5 + .286Z_6 + .278Z_2 + .219Z_1 + .201Z_8$$

ตัวแปรในสมการจำแนกกลุ่มทั้ง 5 ตัวแปร มีส่วนในการจำแนกกลุ่มนักเรียนที่มีทักษะชีวิตกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และร่วมกันทำนายการเป็นสมาชิกของกลุ่มนักเรียนที่มีทักษะชีวิตกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยทำนายการคิดวิเคราะห์ถูกต้อง ร้อยละ 74.10

2. งานวิจัยต่างประเทศ

2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

Kraft (1992 : 1465 - A) ได้ศึกษาการฝึกอบรมด้านการมีจิตสำนึกทางสังคม โดยการศึกษาทางคริสตศาสนา มีวัตถุประสงค์เพื่ออบรมด้านจิตสังคม ระหว่างประชาชนชาวอเมริกาเหนือ ที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโปแตสแตนท์ ศึกษาในเชิงจริยธรรม ซึ่งเชื่อว่ากระบวนการทางวัฒนธรรมทำให้เกิดความเชื่อ ความศรัทธาร่วมกัน และโครงสร้างของประสบการณ์การเรียนรู้ จะกระตุ้นความคิดอย่างมีวิจารณญาณ พบว่าศาสนามีส่วนสัมพันธ์กับคุณลักษณะทางจิตสังคม และสิ่งที่มีผลต่อจิตทางสังคมคือ การอบรมเกี่ยวกับภาวะผู้นำ การให้ความสำคัญกับศาสนา การพัฒนาชุมชนให้เน้นกระบวนการคิด การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและการมุ่งมั่นในการกระทำ

McElveen (2003 : 714 - A) ได้ศึกษาผลของการใช้ดนตรีในศูนย์ดนตรี เพื่อปลูกจิตสำนึกทางสังคม โดยเนื้อหาที่ปรากฏในดนตรีจะเป็นการให้ความหวังและแนวทางใหม่ ๆ สำหรับชีวิตของชาวอเมริกันเชื้อสายแอฟริกัน ผู้วิจัยได้เสนอกรอบแนวคิดเพื่อตรวจสอบผลงานของศูนย์ดนตรี ที่มีผลต่อการส่งเสริมจิตสำนึกทางสังคมของคนในชุมชน

Pardun - Johannsen (2004 : 1184 - A) ได้วิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้บทละครเชิงสร้างสรรค์ ในการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ศึกษาบทละครโดยมุ่งประเด็นการศึกษาไปว่า รูปแบบต่าง ๆ ของละครช่วยพัฒนาความคิด ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การเคลื่อนไหวสู่ปฏิบัติการทางสังคมหรือไม่ ผลการศึกษาพบว่า การใช้ละครรูปแบบต่าง ๆ สามารถพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนในลักษณะของความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นการเคลื่อนไหวสู่ปฏิบัติการทางสังคมได้จริง

Bryant (2004 : 2831 - A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจิตสำนึกทางสังคม อุดมคตินิยม กับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นครูก่อนประจำการ 7 คน จากผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่า ครูมีจิตสำนึกที่จะปลูกฝังหรือพัฒนางานสอน และต้องการรูปแบบหรือแนวคิดใหม่ ๆ ในการทำงาน รวมทั้งเชื่อมั่นในความรู้ความสามารถของตนเองและปฏิบัติตามความเชื่อนั้น ๆ

Carthon (2007) ได้ศึกษาวัฒนธรรมของ ชาวบ้านและจิตสำนึกทางสังคม ของชาวพื้นเมืองเชื้อสายแอฟริกัน โดยศึกษาผ่านวรรณกรรม การแสดง บทกวีนวนิยาย ที่กล่าวถึงการประท้วงผ่านมาเป็นระยะเวลายาวนานจนกลายเป็นวัฒนธรรมของคนในชุมชน การประท้วง

ส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการเรียกร้องความยุติธรรมในสังคมเพื่อกระตุ้นจิตสำนึกทางสังคมให้เกิดขึ้นภายในจิตใจของผู้คน

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม

Rech (1991 : 457 - A) ได้ออกแบบการศึกษาครั้งนี้เพื่อ 1) เปรียบเทียบกลุ่มนักเรียนผิวดำที่เรียน ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์และเจตคติต่อคณิตศาสตร์ และ 2) สร้างสมการพยากรณ์คะแนนผลสัมฤทธิ์ในวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนผิวดำ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียนผิวดำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 251 คน ซึ่งมาจากโรงเรียนหลายโรงเรียนที่มีผู้ลงทะเบียนเรียนเป็นนักเรียนผิวดำจำนวนมากในนครแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงใต้ วิธีการศึกษาเครื่องมือต่าง ๆ คือ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ของรัฐแคลิฟอร์เนียแบบทดสอบตัวเลขที่อยู่ในกลุ่ม แบบวัดมโนคติในตนเองของเด็กของ Piers - Harris และแบบวัดเจตคติต่อคณิตศาสตร์ ใช้การวิเคราะห์แบบเชิงบรรยาย การวิเคราะห์แตกต่างของกลุ่มการวิเคราะห์พหุคูณเพื่อตอบคำถามวิจัย ผลการศึกษาพบว่า (1) นักเรียนผิวดำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทำคะแนนได้สูงกว่านักเรียนกลุ่มเปรียบเทียบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากเครื่องมือวัดเจตคติต่อคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ (2) บรรดานักเรียนทั้งหมดในกลุ่มตัวอย่างที่ทำคะแนนได้สูงกว่าสัดส่วนการทดสอบคณิตศาสตร์ด้วย (3) คะแนนเจตคติต่อคณิตศาสตร์ที่ต่ำที่สุดเป็นคะแนนของนักเรียนผิวดำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งอยู่ในควอร์ไทล์ที่สูงกว่าในด้านวิชาการโดยรวม (4) สไตล์การเรียนของนักเรียนทุกคนในกลุ่มตัวอย่างมักจะขึ้นอยู่กับภาคสนาม ในขณะที่ความเป็นอิสระจากภาคสนามมีสหสัมพันธ์กับคะแนนคณิตศาสตร์ในการทดสอบผลสัมฤทธิ์ของรัฐแคลิฟอร์เนียที่สูงกว่า นักเรียนที่ครอบครัวยู่ในเศรษฐกิจปานกลางโดยรวมทำคะแนนได้สูงกว่านักเรียนที่ครอบครัวยากจนเป็นระดับต่ำหรือต่ำปานกลาง (5) สมการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนผิวดำสร้างขึ้นโดยใช้คะแนนจากเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์ คะแนนการทดสอบตัวเลขที่อยู่ในกลุ่มและการระบุเพศ สมการนี้พยากรณ์ได้เพียงร้อยละ 10 ของความแปรปรวนในคะแนนคณิตศาสตร์ที่วัดด้วยแบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของรัฐแคลิฟอร์เนีย การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรควรนำไปใช้ ซึ่งกล่าวถึงความต้องการของนักเรียนผิวดำและโดยเฉพาะอย่างยิ่ง มุ่งเป้าไปที่ประชากร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อกำหนดว่าที่ใดมีเจตคติต่อคณิตศาสตร์เป็นลบ เมื่อระบุการเปลี่ยนแปลงเจตคติแล้ว ขั้นตอนต่าง ๆ ก็สามารถจะดำเนินไปได้เพื่อป้องกันการเปลี่ยนแปลงไม่ให้เกิดขึ้น จะต้องทำการเปลี่ยนแปลงเพื่อช่วยนักเรียนผิวดำให้ประสบความสำเร็จในวิชาคณิตศาสตร์เพื่อติดตามรายวิชาคณิตศาสตร์ในระดับสูงขึ้น

Butler (1996 : 4338 - A) ได้ศึกษาเพื่อสอบสวนตัวกำหนดความตั้งใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 5 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ที่จะปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ พื้นฐานทางทฤษฎีเพื่อศึกษาครั้งนี้ คือทฤษฎีการปฏิบัติที่เห็นเหตุไว้แล้วกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียน จำนวน 254 คน ซึ่งได้รับการประเมินความตั้งใจเชิงพฤติกรรมเกี่ยวกับ

ห้องทดลองและไม่เกี่ยวกับห้องทดลองของนักเรียนและเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ วิธีการศึกษาได้ทำการทดสอบความสามารถของทฤษฎีการปฏิบัติที่ให้เหตุผลไว้แล้วเพื่อพยากรณ์ความตั้งใจเชิงพฤติกรรมของนักเรียนโดยใช้ตัวกำหนด 2 ตัวที่รวมอยู่ในทฤษฎีและตัวแปรภายนอก 5 ตัวแปรที่ผู้วิจัยได้ระบุไว้ ตัวแปรภายนอก 5 ตัว ได้แก่ เพศ ระดับคะแนน เชื้อชาติ/ชาติพันธุ์สถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ ตามที่กำหนดด้วยช่วงของรายได้ต่อปีของครอบครัว และเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ตัวกำหนด 2 ตัว ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรมในห้องทดลอง หรือไม่เกี่ยวข้องกันกับห้องทดลอง และบรรทัดฐานที่เป็นอัตนัย ทำการทดสอบ 2 รูปแบบ รูปแบบแรกได้แก่ ตัวกำหนด 2 ตัวที่เป็นตัวแปรของตัวพยากรณ์ และความตั้งใจในเชิงพฤติกรรมที่เป็นเกณฑ์รูปแบบที่ 2 เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ตัวกำหนด 2 ตัว ที่พิจารณาเห็นว่าอยู่ในกลุ่มย่อยตามตัวแปรภายนอก 5 ตัว รูปแบบนี้ได้รวมด้านปฏิสัมพันธ์เข้าไว้ด้วยกัน การทดสอบรูปแบบทั้ง 2 รูปแบบใช้เทคนิคเชิงสถิติพหุคูณ และใช้สหสัมพันธ์ของเพียร์สันรายงานทั้ง 2 รูปแบบ ผลการศึกษาพบว่าสำหรับกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องทดลอง ตัวกำหนดทั้งสองตัวคือ เจตคติต่อพฤติกรรมและบรรทัดฐานที่เป็นอัตนัยนั้น ช่วยการพยากรณ์ความตั้งใจเชิงพฤติกรรมโดยรวมได้เกือบหนึ่งใน 4 ของความแปรปรวนในความตั้งใจเชิงพฤติกรรม

จากแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลกับจิตสาธารณะ ได้แก่ คุณธรรมจริยธรรม ความฉลาดทางอารมณ์ การอบรมเลี้ยงดูพฤติกรรมการสอนของครู ค่านิยมบุคคลทางครอบครัวและอัตมโนทัศน์ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับจิตสาธารณะที่ได้ศึกษานั้นจึงเป็นตัวแปรที่สามารถนำไปพยากรณ์หรือทำนายนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในจังหวัดอุดรธานีได้ ผู้วิจัยจึงใช้การวิเคราะห์จำแนกตัวแปร (Discriminant Analysis) ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะสูงและต่ำ เพื่อให้ผลการวิจัยมีความถูกต้องและเที่ยงตรงมากที่สุด และจะได้ใช้ประโยชน์จากผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวนโยบายที่จะปรับปรุงหรือส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสาธารณะสูงขึ้น ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขในการดำเนินชีวิต

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถวิเคราะห์ตัวแปรทั้งหมดได้ดังตาราง 1 เมื่อวิเคราะห์ตัวแปรที่ได้ทั้งหมดที่ได้จากตาราง 1 และสามารถกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ได้ดังนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย มีลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์และการจัดกระทำข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2558 ในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 28,791 คน จากโรงเรียน 62 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2558 ในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 383 คน จากโรงเรียน 5 โรงเรียน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - stage Random Sampling Technique) มีขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

2.1 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณกรณีทราบจำนวนประชากร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2550 : 25)

$$n = \frac{P(1-P)}{\frac{e^2}{Z^2} + \frac{P(1-P)}{N}}$$

เมื่อ n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

P แทน สัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยกำหนด (กำหนดเป็น .5)

e แทน สัดส่วนความคลาดเคลื่อนกำหนดให้ (5% ซึ่งเท่ากับ .05)

Z แทน ระดับความมั่นใจที่ผู้วิจัยกำหนด (95% ซึ่งเท่ากับ 1.96)

N แทน จำนวนประชากร 28,791 คน

จากการแทนค่าในสูตรคำนวณได้ $n = 383$ คน แต่เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ต้องจำแนกกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะสูงและต่ำซึ่งต้องได้ คะแนนตามตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ (PR) ที่ 75 ขึ้นไป และ 25 ลงมา ตามลำดับ ดังนั้น จึงต้องสุ่มกลุ่มตัวอย่างให้มีจำนวนมากเป็น 2 เท่าของกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้จริง คือ จำนวน 750 คน โดยใช้แบบวัดจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 1 ฉบับ 78 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสอบถามนักเรียนเพื่อจำแนกกลุ่ม พบว่าได้กลุ่มตัวอย่างที่จำแนกออกเป็นกลุ่มสูง จำนวน 191 คน และกลุ่มต่ำ จำนวน 192 คน

2.2 การสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - stage Random Sampling Technique) มีลำดับขั้นดังนี้

ขั้นที่ 1 ใช้แต่ละอำเภอในจังหวัดอุดรธานีเป็นหน่วยการสุ่มทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) มา 20% ได้จำนวน 4 อำเภอ ประกอบด้วยโรงเรียนที่เปิดสอน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 22 โรงเรียน

ขั้นที่ 2 แบ่งขนาดของโรงเรียนจากการสุ่มในขั้นที่ 1 ออกเป็น 4 ขนาด ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน. 2558)

โรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 499 คน
 โรงเรียนขนาดกลาง ได้แก่ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500 - 1,499 คน
 โรงเรียนขนาดใหญ่ ได้แก่ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 - 2,499 คน
 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ได้แก่ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 2,500 คน ขึ้นไป
 พบว่าได้โรงเรียนแบ่งตามขนาดของโรงเรียน รวม 22 โรงเรียน ดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 11 โรงเรียน

โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 6 โรงเรียน

โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 1 โรงเรียน

โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 4 โรงเรียน

ขั้นที่ 3 ใช้โรงเรียนในแต่ละขนาดของแต่ละอำเภอเป็นหน่วยในการสุ่ม ทำการสุ่มอย่างง่ายมาร้อยละ 20 (Simple Random Sampling) ยกเว้นโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งมีจำนวน 1 โรงเรียน ได้โรงเรียนทั้งหมด 5 โรงเรียน ประกอบด้วยห้องเรียน จำนวน 88 ห้อง ดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 2 โรงเรียน ประกอบด้วยห้องเรียน 6 ห้อง

โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 1 โรงเรียน ประกอบด้วยห้องเรียน 14 ห้อง

โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 1 โรงเรียน ประกอบด้วยห้องเรียน 26 ห้อง

โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 1 โรงเรียน ประกอบด้วยห้องเรียน 42 ห้อง

ขั้นที่ 4 ใช้ห้องเรียนของแต่ละโรงเรียนที่สุ่มได้เป็นหน่วยการสุ่ม ทำการสุ่มอย่างง่าย มาร้อยละ 20 (Simple Random Sampling) โดยยกเว้นโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งมีระดับชั้นละ 1 ห้องเรียน ดังนั้นได้ห้องเรียนทั้งหมด 24 ห้อง เมื่อสำรวจนักเรียนพบว่า มีจำนวนทั้งหมด 783 คน จึงเลือกให้เหลือ 750 คน ตามต้องการ

รายละเอียดกลุ่มตัวอย่าง ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้ในการวิจัย

อำเภอ	ชื่อโรงเรียน	ขนาด	จำนวนห้องเรียน			รวม	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง			รวม
			ม.1	ม.2	ม.3		ม.1	ม.2	ม.3	
1. เมือง	1. ราชนูทิศ 2	เล็ก	1	1	1	3	10	10	10	30
	2. ประจักษ์ศิลปาคาร	ใหญ่พิเศษ	1	1	1	3	10	10	10	30
2. สร้างคอม	3. ยิ่งยวดพิทยานุกูล	เล็ก	1	1	1	3	50	50	50	150
3. นาโยง	4. ยูงทองพิทยาคม	กลาง	2	2	2	6	70	70	100	240
4. บ้านผือ	5. เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ อุดรธานี	ใหญ่	3	3	3	9	100	100	100	300
รวม			8	8	8	24	240	240	270	750

ผลจากการใช้แบบวัดจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดอุดรธานี เพื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะสูง คือ ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ (PR) ที่ 75 ขึ้นไป มีจำนวน 191 คน และกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะต่ำ คือ ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ (PR) ที่ 25 ลงมา มีจำนวน 192 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบวัดปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะ แบ่งเป็น 6 ตอน ๆ ละ 8 ข้อ รวมทั้งหมด 48 ข้อ ดังนี้

- ตอนที่ 1.1 คุณธรรมจริยธรรม
- ตอนที่ 1.2 ความฉลาดทางอารมณ์
- ตอนที่ 1.3 การอบรมเลี้ยงดู
- ตอนที่ 1.4 อัตมโนทัศน์
- ตอนที่ 1.5 เจตคติต่อจิตสาธารณะ
- ตอนที่ 1.6 ลักษณะมุ่งอนาคต
- ตอนที่ 2 เป็นแบบวัดจิตสาธารณะ จำนวน 30 ข้อ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย มีดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ คุณธรรมจริยธรรม ความฉลาดทางอารมณ์ การอบรมเลี้ยงดู อัตมโนทัศน์ เจตคติต่อจิตสาธารณะ ลักษณะมุ่งอนาคต และจิตสาธารณะ

ขั้นที่ 2 ศึกษาวิธีสร้างแบบวัด และกำหนดรูปแบบวัด จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 3 สร้างแบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณ (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 1 ฉบับ แยกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 สร้าง 60 ข้อ ต้องการใช้จริง 48 ข้อ ตอนที่ 2 สร้าง 40 ข้อ ต้องการใช้จริง 30 ข้อ

ขั้นที่ 4 นำแบบวัดที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาตลอดจน ความชัดเจนของข้อความ และความถูกต้องของภาษาที่นิยามไว้ โดยนำผลรวมคะแนนพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับคุณลักษณะที่วัด เป็นรายข้อ ทำการพิจารณาค่าเฉลี่ยความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ ถ้าได้ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ .05 - 1.00 แสดงว่าข้อคำถามนั้นมีความเที่ยงตรงเข้าเกณฑ์จะนำไปใช้ (สมนึก ภัททิยธนี. 2546 : 220) ซึ่งผลการวิเคราะห์ผู้วิจัยคัดเลือกไว้จำนวน 78 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง .80 ถึง 1.00 รายนามผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ได้แก่

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัย และพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผล การศึกษา
2. อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ ชมภูวิเศษ สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยการศึกษา

3. อาจารย์สุณิสา ทรงอยู่ สาขาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา

4. อาจารย์ไพรรอด ศิริจันทร์ ครูโรงเรียนอนุตรพิทยานุกูล จังหวัดอุดรธานี ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลการศึกษา

5. อาจารย์วนาพร วั่งคำแหง ครูโรงเรียนโนนสูงพิทยาคาร จังหวัดอุดรธานี ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยการศึกษา

ขั้นที่ 5 ปรับปรุงแก้ไขแบบวัดตามผู้ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากโรงเรียนอนุตรพิทยานุกูล จังหวัดอุดรธานี จำนวน 100 คน

ขั้นที่ 6 นำแบบวัดมาหาคูณภาพ ดังนี้

1. วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของแต่ละข้อกับคะแนนรวม (Item total Correlation)

2. วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) คัดเลือกข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งได้ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .27 ถึง .75 และค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .74 ถึง .92 จำแนกรายละเอียดการวิเคราะห์ในแต่ละตอน ดังนี้

ตอนที่ 1.1 แบบวัดคุณธรรมจริยธรรม ผู้วิจัยตัดไว้จำนวน 8 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .27 - .51 และมีความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .67

ตอนที่ 1.2 แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ ผู้วิจัยตัดไว้จำนวน 8 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .38 - .66 และมีความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .74

ตอนที่ 1.3 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู ผู้วิจัยตัดไว้จำนวน 8 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .39 - .63 และมีความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .80

ตอนที่ 1.4 แบบวัดอัตมโนทัศน์ ผู้วิจัยตัดไว้จำนวน 8 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .42 - .58 และมีความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .80

ตอนที่ 1.5 แบบวัดเจตคติต่อจิตสาธารณะ ผู้วิจัยตัดไว้จำนวน 8 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .40 - .63 และมีความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .76

ตอนที่ 1.6 แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต ผู้วิจัยตัดไว้จำนวน 8 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .39 - .75 และมีความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .82

ตอนที่ 2 แบบวัดจิตสาธารณะ ผู้วิจัยตัดไว้ 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .34 - .65 และมีความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .92

ขั้นที่ 7 พิมพ์แบบวัดเป็นฉบับจริงเพื่อนำไปเก็บข้อมูล

ขั้นที่ 8 ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์การตรวจให้คะแนน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ถึงผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทำหนังสือขออนุญาตติดต่อกับโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอกำหนดวัน เวลา และสถานที่ ใช้แบบวัด
2. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปติดต่อขอความร่วมมือกับโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อกำหนด เวลา ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. จัดเตรียมแบบวัด ให้เพียงพอกับขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2558 - 30 มกราคม พ.ศ. 2559
5. นำผลการสอบมาตรวจให้คะแนน ตามเกณฑ์ของ แบบวัดและแบบประเมิน
6. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาคำตอบการวิจัยโดยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์และการจัดกระทำข้อมูล

การวิเคราะห์เพื่อการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือและเพื่อทดสอบสมมุติฐาน ผู้วิจัย มีการจัดกระทำข้อมูลดังนี้

1. แบบวัด มีลักษณะการให้คะแนนดังนี้

1.1 คำถามเชิงนิมิต (Positive Scale)

จริงมากที่สุด/บ่อยมาก จริงมาก/บ่อย ค่อนข้างจริง/ค่อนข้างบ่อย จริงเล็กน้อย/ บางครั้ง และไม่จริงเลย/ไม่เคยเลย ให้คะแนนเป็น 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ

1.2 คำถามเชิงนิเสธ (Negative Scale)

จริงมากที่สุด/บ่อยมาก จริงมาก/บ่อย ค่อนข้างจริง/ค่อนข้างบ่อย จริงเล็กน้อย/ บางครั้ง และไม่จริงเลย/ไม่เคยเลย ให้คะแนนเป็น 1 2 3 4 และ 5 ตามลำดับ

โดยมีเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี.

2556 : 44)

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เชิงบวก เป็นดังนี้

ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ความหมาย
4.51 - 5.00	มากที่สุด / เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.51 - 4.50	มาก / เห็นด้วย
2.51 - 3.50	ปานกลาง / ไม่แน่ใจ

1.51 - 2.50	น้อย / ไม่เห็นด้วย
1.00 - 1.50	น้อยที่สุด / ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เียงลบ เป็นดังนี้	
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ความหมาย
4.51 - 5.00	น้อยที่สุด / ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.51 - 4.50	น้อย / ไม่เห็นด้วย
2.51 - 3.50	ปานกลาง / ไม่แน่ใจ
1.51 - 2.50	มาก / เห็นด้วย
1.00 - 1.50	มากที่สุด / เห็นด้วยอย่างยิ่ง

2. การจัดกลุ่มนักเรียน

ใช้เกณฑ์การวิเคราะห์จัดกลุ่มจำแนกนักเรียนที่มีจิตสภาวะออกเป็นกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำด้วยเกณฑ์นักเรียนที่ได้คะแนนที่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไปของแบบวัดจิตสภาวะ จัดอยู่ในกลุ่มสูง ส่วนนักเรียนที่ได้คะแนนที่ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ของแบบวัดจิตสภาวะ จัดอยู่ในกลุ่มต่ำ

ตาราง 3 การจัดกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสภาวะกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

ตัวแปร	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (N=383)		การจัดกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสภาวะ			
		\bar{X}	S.D.	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ	
				คะแนนดิบ	เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75	คะแนนดิบ	เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25
จิตสภาวะ	150	112.79	19.94	124	$\geq P_{75}$	103	$\leq P_{25}$

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการทดสอบสมมุติฐานการวิจัย จัดกระทำดังนี้

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีวิจัย โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- 3.1 นำแบบวัดทั้งหมดที่ได้คืนมาตรวจความสมบูรณ์
- 3.2 กำหนดรหัสสำหรับข้อมูล และตรวจให้คะแนนแบบวัดตามเกณฑ์ที่กำหนด
- 3.3 นำข้อมูลไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติดังนี้

- 3.3.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 3.3.2 วิเคราะห์ข้อมูลการจัดกลุ่มผู้เรียนด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปคำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างตัวแปรจำแนก
- 3.3.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบตัวแปรจำแนกของกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะระดับสูง กลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ด้วยการทดสอบค่าที (t - test Independent)
- 3.3.4 วิเคราะห์จำแนกตัวแปรที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะระดับสูงของนักเรียน โดยการวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant Analysis) ด้วยวิธีแบบขั้นตอน (Stepwise Method) ซึ่งพิจารณาคัดเลือกตัวแปรตามค่าวิลค์ส แลมบ์ดา (Wilks's Lambda) ซึ่งเป็น การวิเคราะห์ที่สามารถคัดเลือกตัวแปรชุดหนึ่ง ที่สัมพันธ์กับสิ่งที่ต้องการศึกษา โดยจะชี้ให้เห็นว่า การเป็นสมาชิกกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งขึ้นอยู่กับตัวแปรอะไรบ้าง สมการที่ได้จากการจำแนกจะให้ค่าน้ำหนัก ตัวแปรที่สามารถนำไปใช้ในการประมาณการเป็นสมาชิกในกลุ่ม เรียกว่าสมการจำแนกประเภท (Discriminant Function)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย
 - 1.1 การหาความเที่ยงตรง โดยหาค่าเฉลี่ยจากการประเมินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ ใช้สูตรดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี. 2556 : 219)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

- เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ยความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับนิยามศัพท์
- $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
- N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

- 1.2 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแต่ละข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 110)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X กับ Y
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของค่าตัวแปร X
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมของค่าตัวแปร Y
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่างค่าตัวแปร X และ Y
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของค่าตัวแปร X
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของค่าตัวแปร Y
	N	แทน	จำนวนคู่ของค่าตัวแปรหรือจำนวนสมาชิกในกลุ่ม

1.3 หาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค มีสูตรดังนี้
(บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 99)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_i^2} \right)$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. สถิติพื้นฐาน หาค่าสถิติพื้นฐาน ดังนี้

2.1 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) โดยคำนวณจากสูตรต่อไปนี้ (สมนึก ภัททิยธนี.
2556 : 237)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน
	N	แทน	จำนวนคนทั้งหมด

2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (สมนึก ภัททิยธนี.
2556 : 249)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{N-1}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X แทน คะแนนแต่ละคน
 \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 N แทน จำนวนคนทั้งหมด

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์จำแนกประเภทโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้
 (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. 2556 : 298-301)

3.1 คำนวณค่า Eigenvalue

Eigenvalue (λ) คือความแปรปรวนของคะแนนแปลงรูป Y ที่มาจาก X_1, X_2, \dots, X_p เขียนในรูปสูตรได้เป็น

$$\lambda = \frac{SS_b(Y)}{SS_w(Y)}$$

เมื่อ $SS_b(Y)$ แทน Sum of Squares between Group จากคะแนน Y
 $SS_w(Y)$ แทน Sum of Square within Group จากคะแนน Y

ในที่นี้จะคำนวณหา λ โดยใช้สูตร

$$(W^{-1}B - \lambda I)$$

เมื่อ W^{-1} แทน อินเวอร์สเมตริกซ์ของผลรวมกำลังสองของผลคูณ (SSCP)
 ภายในกลุ่ม (Within Group)

B แทน เมตริกซ์ของผลรวมกำลังสองของผลคูณ (SSCP)
 ระหว่างกลุ่ม (between Group)

λ แทน Eigenvalue

I แทน ไอดีนติทีเมตริกซ์ (Identity Matrix)

3.2 คำนวณหาค่า V แต่ละชุด

หลังจากที่คำนวณค่า λ แต่ละค่าแล้ว นำค่าเหล่านี้ไปคำนวณหาค่า V แต่ละชุด ค่า λ_1 จะให้ค่า V_1 ค่า λ_2 จะให้ค่า V_2 และค่า λ_3 จะให้ค่า V_3 ดำเนินการจนครบ λ ทุกค่าแต่ละค่าดำเนินการดังนี้ จากสูตร

$$(W^{-1}B - \lambda I)V = 0$$

- โดย ขั้นที่ 1 นำเอา λ_1 ไปแทนในค่า $(W^{-1}B - \lambda_1 I)$ และคำนวณออกมา
 ขั้นที่ 2 คำนวณ $adj(W^{-1}B - \lambda I)$
 ขั้นที่ 3 นำเอาค่าในคอลัมน์ใดคอลัมน์หนึ่งของ $adj(W^{-1}B - \lambda I)$ มา ยกกำลังสองรวมกันและถอดรากที่สอง นำไปหารค่าเดิม และค่าผลที่ได้จะเป็น V ที่สอดคล้องกับ V_1 นั้น

3.3 เขียนสมการจำแนก

เขียนสมการจำแนกโดยการนำเอาค่า V แต่ละชุดมาเขียนสมการจำแนกประเภท โดยมีรูปสมการดังนี้

$$\begin{aligned} Y_1 &= V_{11}X_1 + V_{12}X_2 + \dots + V_{1p}X_p \\ Y_2 &= V_{21}X_1 + V_{22}X_2 + \dots + V_{2p}X_p \\ &\vdots \\ Y_k &= V_{k1}X_1 + V_{k2}X_2 + \dots + V_{kp}X_p \end{aligned}$$

3.4 ทดสอบนัยสำคัญของสมการจำแนก โดยวิธีของ Bartlett Test จากสูตร

$$V_m = [N - 1 - .5(p + k)] \ln(1 + \lambda_m)$$

- เมื่อ V_m แทน ค่าสถิติที่เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตเพื่อทราบความมีนัยสำคัญของสมการที่ m ค่าวิกฤต (Critical Value) หาได้จากการเปิดตารางไคสแควร์ที่ $df = p + k - 2m$
- N แทน จำนวนสมาชิกในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
- p แทน จำนวนตัวแปร
- k แทน จำนวนกลุ่ม
- λ_m แทน Eigenvalue ของสมการที่จะทดสอบ

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ

ลำดับที่	ตัวแปร ผู้วิจัย	วิทย์พัฒนท สีทา (2551)	อัญชฎิกา ผิวเพชร (2554)	พรสุดา ศรีญา (2555)	พินภา กำเหนิดผล (2551)	สุวิมล ชาตขำนิ (2555)	พริยา นิลมาตร (2550)	ชนิดา นันทะวัน (2554)	ศุคนธ์ธา เส็งเจริญ (2557)	รวม
1	คุณธรรมจริยธรรม	✓	✓	✓			✓			4
2	อัตมโนทัศน์	✓		✓				✓		4
3	ค่านิยมบุคคลทางครอบครัว	✓						✓	✓	2
4	ความฉลาดทางอารมณ์		✓	✓			✓			3
5	การอบรมเลี้ยงดู		✓	✓		✓	✓			4
6	พฤติกรรมการสอนของครู		✓				✓			2
7	เจตคติต่อจิตสาธารณะ			✓	✓				✓	3
8	การรับรู้ความสามารถของตน				✓				✓	2
9	การมองโลกในแง่ดี				✓					1
10	ความรับผิดชอบ				✓		✓			2
11	ความเมตตากรุณา				✓					1
12	ลักษณะมุ่งอนาคต				✓	✓			✓	4
13	การสนับสนุนจากครูและเพื่อน					✓			✓	2
14	การสนับสนุนจากครอบครัว									1
15	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่						✓			1
16	ด้านความกตัญญูทเวที						✓			1
17	ค่านิยมความเป็นไทย							✓		2

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถวิเคราะห์ตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะพบว่าทั้งหมด 17 ตัวแปร ที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ ทั้งนี้ผู้ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ ระหว่างปี พ.ศ. 2551 - พ.ศ. 2557 จำนวน 6 ราย มีปัจจัยที่ผู้ศึกษาพบว่าส่งผลต่อจิตสาธารณะมากที่สุดจำนวน 4 ราย ได้แก่ คุณธรรมจริยธรรม อัตมโนทัศน์ การอบรมเลี้ยงดู ลักษณะมุ่งอนาคต และพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะรองลงมา คือ จำนวน 3 ราย ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ เจตคติต่อจิตสาธารณะ ผู้วิจัยจึงเลือกปัจจัยที่กล่าวมาแล้วจำนวน 6 ปัจจัย เพื่อใช้ในการศึกษาคั้งนี้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เข้าใจตรงกันในการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
n	แทน	จำนวนนักเรียนในแต่ละกลุ่ม
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
\bar{Z}	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนมาตรฐาน
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	สถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบที (t-distribution)
df	แทน	ขั้นของความอิสระ
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
W	แทน	น้ำหนักการจำแนกหรือสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคัล
d	แทน	ระยะห่างระหว่างกลุ่มหรือตัวแปร
λ	แทน	ค่าไอเกน
Λ	แทน	ค่าวิลค์ แลมบ์ดา
Y	แทน	ค่าสมการจำแนกกลุ่มจิตสาธารณะในรูปคะแนนดิบ
Z_y	แทน	ค่าสมการจำแนกกลุ่มจิตสาธารณะในรูปคะแนนมาตรฐาน
R_c	แทน	ค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคัล
χ^2	แทน	ค่าไค-สแควร์
α	แทน	ระดับความมีนัยสำคัญ
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

**	แทน ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01
X_1	แทน คุณธรรมจริยธรรม
X_2	แทน ความฉลาดทางอารมณ์
X_3	แทน การอบรมเลี้ยงดู
X_4	แทน อัตมโนทัศน์
X_5	แทน เจตคติต่อจิตสาธารณะ
X_6	แทน ลักษณะมุ่งอนาคต

ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์เพื่อศึกษาปัจจัยจำแนกประเภทนักเรียนที่มีจิตสาธารณะกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดอุดรธานี

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เพื่อสร้างสมการจำแนกประเภทนักเรียนที่มีจิตสาธารณะกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดอุดรธานี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์เพื่อศึกษาปัจจัยจำแนกประเภทนักเรียนที่มีจิตสาธารณะกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดอุดรธานี

การแบ่งกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะสูง และต่ำนั้นผู้วิจัยใช้เกณฑ์การหาค่าตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 และตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 โดยนำแบบวัดจิตสาธารณะที่สร้างขึ้นไว้วัดกับนักเรียนที่สุ่มมาจำนวน 750 คน ผลการวิเคราะห์พบว่ากลุ่มนักเรียนที่ได้คะแนนตั้งแต่ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ 75 (P_{75}) ขึ้นไป จัดอยู่ในกลุ่มสูง ซึ่งมีจำนวน 191 คน และกลุ่มนักเรียนที่ได้คะแนนตั้งแต่ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ 25 (P_{25}) ลงไป จัดอยู่ในกลุ่มต่ำ ซึ่งมีจำนวน 192 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 383 คน

จากผลการแบ่งกลุ่มนักเรียนที่ได้นำไปวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มและหาความสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรจำแนกที่ศึกษาต่อไป

- ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรจำแนกนักเรียนที่มีจิตสาธารณะกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ การวิเคราะห์จัดกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะแตกต่างกันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดอุดรธานี โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนนเต็ม ดังตาราง 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนนเต็มของแต่ละปัจจัยของกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

ตัวแปร	คะแนนเต็ม	กลุ่มสูง (N=191)			กลุ่มต่ำ (N=192)		ร้อยละของค่าเฉลี่ยคะแนนเต็ม
		\bar{X}	S.D.	ร้อยละของค่าเฉลี่ยคะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	
X ₁	40	34.70	2.84	86.74	28.76	3.49	71.90
X ₂	40	31.57	3.80	78.93	26.32	3.34	65.81
X ₃	40	34.06	4.43	85.14	28.63	5.53	71.58
X ₄	40	31.80	4.34	79.50	25.06	3.79	62.64
X ₅	40	32.65	3.80	81.64	27.30	3.59	68.26
X ₆	40	32.08	4.13	80.21	24.46	4.85	61.16

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์จัดกลุ่มนักเรียน พบว่าร้อยละของค่าเฉลี่ยคะแนนเต็มที่มีค่าสูง 3 อันดับแรกของปัจจัยกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะในกลุ่มสูง ได้แก่ คุณธรรมจริยธรรม (X₁) การอบรมเลี้ยงดู (X₃) เจตคติต่อจิตสาธารณะ (X₅) ร้อยละของคะแนนเต็มที่มีค่าสูง 3 อันดับแรกของปัจจัยกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะในกลุ่มต่ำ ได้แก่ คุณธรรมจริยธรรม (X₁) การอบรมเลี้ยงดู (X₃) และเจตคติต่อจิตสาธารณะ (X₅)

- ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรจำแนกที่ศึกษา การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยของกลุ่มที่มีจิตสาธารณะในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ดังตาราง 5

ตาราง 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่จำแนก

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	Y
X ₁	1.000						
X ₂	.408**	1.000					
X ₃	.286**	.318**	1.000				
X ₄	.363**	.251**	.263**	1.000			
X ₅	.312**	.237**	.233**	.210**	1.000		
X ₆	.274**	.319**	.254**	.512**	.141**	1.000	
Y	.297**	.181**	.134**	.300**	.272**	.256**	1.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามคือจิตสาธารณะ (Y) พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวแปรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่าซึ่งมีค่า ตั้งแต่ .181 ถึง .300 ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม (Y) จากมากไปน้อยได้แก่ อัตมโนทัศน์ (X₄) คุณธรรมจริยธรรม (X₁) เจตคติต่อจิตสาธารณะ (X₅) ลักษณะมุ่งอนาคต (X₆) ความฉลาดทางอารมณ์ (X₂) และการอบรมเลี้ยงดู (X₃) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่าโดยมีค่าตั้งแต่ .141 ถึง .512

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบตัวแปรด้านต่าง ๆ ของนักเรียนที่มีจิตสาธารณะ กลุ่มสูงกับกลุ่มต่ำ

การวิเคราะห์เปรียบเทียบตัวแปรด้านต่าง ๆ ของนักเรียนที่มีจิตสาธารณะ กลุ่มสูงกับกลุ่มต่ำ ดังตาราง 6

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปร
จำแนกระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะกลุ่มสูงและจิตสาธารณะกลุ่มต่ำ

ตัวแปร	คะแนน เต็ม	จิตสาธารณะ กลุ่มสูง		จิตสาธารณะ กลุ่มต่ำ		t	P-value
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
คุณธรรมจริยธรรม (X_1)	40	34.70	2.84	28.76	3.49	18.241**	.000
ความฉลาดทางอารมณ์ (X_2)	40	31.57	3.80	26.32	3.34	14.336**	.000
การอบรมเลี้ยงดู (X_3)	40	34.06	4.43	28.63	5.53	10.604**	.000
อัตมโนทัศน์ (X_4)	40	31.80	4.34	25.06	3.79	16.178**	.000
เจตคติต่อจิตสาธารณะ (X_5)	40	32.65	3.80	27.30	3.59	14.180**	.000
ลักษณะมุ่งอนาคต (X_6)	40	32.08	4.13	24.46	4.85	16.558**	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่า นักเรียนที่มีจิตสาธารณะสูงมีคะแนนเฉลี่ยตัวแปรคุณธรรมจริยธรรม (X_1) ความฉลาดทางอารมณ์ (X_2) การอบรมเลี้ยงดู (X_3) อัตมโนทัศน์ (X_4) เจตคติต่อจิตสาธารณะ (X_5) และลักษณะมุ่งอนาคต (X_6) มากกว่านักเรียนที่มีจิตสาธารณะกลุ่มต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เพื่อสร้างสมการจำแนกประเภทนักเรียนที่มีจิตสาธารณะกลุ่มสูง
และกลุ่มต่ำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดอุดรธานี

ผลการวิเคราะห์จำแนกตัวแปรที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ โดยใช้วิธีวิเคราะห์จำแนก
ประเภท (Discriminant Analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise Method) โดยวิธี วิลด์ แลมดา
(Wilk' Lampda)

จากตัวแปรที่นำมาศึกษาทั้ง 6 ปัจจัย ผลการวิเคราะห์แบบเลือกตัวแปรเข้ามา
วิเคราะห์ตามลำดับความสำคัญวิธี วิลด์ แลมดา (Wilk' Lampda) ซึ่งถือเกณฑ์การคัดเลือกตัวแปร
ที่สามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างกลุ่มพบว่ามีทั้งหมด 5 ตัวแปร ที่มีความสามารถในการจำแนก
ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะกลุ่มสูงกับกลุ่มต่ำ ดังตาราง 7

ตาราง 7 ตัวแปรปัจจัยที่สามารถจำแนกกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ
โดยวิธีแบบขั้นตอน

ขั้นที่	ตัวแปร	Wilk's Lampda
1	คุณธรรมจริยธรรม (X_1)	.534**
2	ลักษณะมุ่งอนาคต (X_6)	.444**
3	เจตคติต่อจิตสาธารณะ (X_5)	.412**
4	อัตมโนทัศน์ (X_4)	.402**
5	ความฉลาดทางอารมณ์ (X_2)	.396**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 พบว่าตัวแปรที่ร่วมกันจำแนกกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำได้ตามลำดับขั้นที่ตัวแปรนั้น ๆ ได้รับความคัดเลือกเข้าร่วมจำแนกโดยตัวแปร คุณธรรมจริยธรรม (X_1) เป็นตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาวิเคราะห์จำแนกขั้นที่ 1 ตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคต (X_6) เป็นตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาวิเคราะห์จำแนกขั้นที่ 2 ตัวแปรเจตคติต่อจิตสาธารณะ (X_5) เป็นตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาวิเคราะห์จำแนกขั้นที่ 3 ตัวแปรอัตมโนทัศน์ (X_4) เป็นตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาวิเคราะห์จำแนกขั้นที่ 4 และตัวแปรความฉลาดทางอารมณ์ (X_2) เป็นตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาวิเคราะห์เป็นตัวสุดท้าย

จากตัวแปรทั้ง 5 ตัวที่ร่วมกันจำแนกกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะกลุ่มสูงกับกลุ่มต่ำสามารถเปรียบเทียบความสำคัญของตัวแปรแต่ละตัวตามน้ำหนักในการจำแนกกลุ่ม ดังตาราง 8

ตาราง 8 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรที่จำแนกกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสภาวะกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรจำแนกในรูปคะแนนดิบ	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรจำแนกในรูปคะแนนมาตรฐาน
คุณธรรมจริยธรรม (X_1)	.125	.400
ความฉลาดทางอารมณ์ (X_2)	.052	.184
อัธมโนทัศน์ (X_4)	.057	.231
เจตคติต่อจิตสภาวะ (X_5)	.087	.321
ลักษณะมุ่งอนาคต (X_6)	.079	.355
ค่าคงที่ (Constant)	-11.915	
ค่าเฉลี่ยของสมการจำแนกกลุ่ม (Group Centroid)		
กลุ่มนักเรียนที่มีจิตสภาวะกลุ่มสูง	1.235	
กลุ่มนักเรียนที่มีจิตสภาวะกลุ่มต่ำ	-1.228	

จากตาราง 8 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรจำแนกในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลในการจำแนกกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสภาวะสูงกับนักเรียนที่มีจิตสภาวะต่ำ ออกจากกันได้จำนวน 5 ตัวแปร คือ คุณธรรมจริยธรรม (X_1) ความฉลาดทางอารมณ์ (X_2) อัธมโนทัศน์ (X_4) เจตคติต่อจิตสภาวะ (X_5) และลักษณะมุ่งอนาคต (X_6) ซึ่งได้สมการจำแนกกลุ่ม (Discriminant Analysis) ของกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสภาวะกลุ่มสูงกับนักเรียนที่มีจิตสภาวะกลุ่มต่ำ ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

สมการจำแนกกลุ่มในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = -11.915 + .125X_1 + .087X_5 + .079X_6 + .057X_4 + .052X_2$$

สมการจำแนกกลุ่มในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z'_y = .400X_1 + .355X_6 + .321X_5 + .231X_4 + .184X_2$$

จากค่าน้ำหนักตัวแปรในการจำแนกสูงสุดในสมการจำแนกกลุ่มในรูปคะแนนมาตรฐานของจิตสภาวะ คือ คุณธรรมจริยธรรม (X_1) ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยที่จำแนกสมการได้มากที่สุด มีค่าน้ำหนักในการจำแนกในรูปคะแนนมาตรฐาน .400 รองลงมาคือ ลักษณะมุ่งอนาคต (X_6) มีค่าน้ำหนักในการจำแนกในรูปคะแนนมาตรฐาน .355 เจตคติต่อจิตสภาวะ (X_5) มีค่าน้ำหนักในการจำแนกในรูปคะแนนมาตรฐาน .321 อัธมโนทัศน์ (X_4) มีค่าน้ำหนักในการจำแนกในรูปคะแนน

มาตรฐาน .231 และความฉลาดทางอารมณ์ (X_2) มีค่าน้ำหนักในการจำแนกในรูปคะแนนมาตรฐาน .184

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของสมการจำแนกกลุ่ม (Group Centroid) พบว่า นักเรียนที่มีจิตสภาวะกลุ่มสูงมีค่าเฉลี่ยเป็นบวก คือ 1.235 ส่วนค่าเฉลี่ยของนักเรียนที่มีจิตสภาวะกลุ่มต่ำ -1.228 ซึ่งมีค่าแตกต่างกันมากแสดงว่าสมการจำแนกกลุ่มได้ดี

ตาราง 9 ค่าสถิติที่ใช้ในการประเมินสมการจำแนกกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสภาวะสูงและต่ำ

function	λ	R_c	Λ	χ^2	df
1	1.525	.777	.369	350.563**	5

จากตาราง 9 สถิติที่ใช้ประเมินสมการจำแนกประเภทของกลุ่ม มีค่าสหสัมพันธ์ คาร์โนนิกอล เท่ากับ .777 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1.00 แสดงว่าการเป็นสมาชิกของกลุ่มสามารถอธิบายความผันแปรกับสมการได้มาก (ทรงคักดี ภูสีอ่อน.2556 : 298) และค่าวิลค์ แลมบ์ดา เท่ากับ .369 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าสมการที่ได้มีอำนาจจำแนกในการแยกกลุ่มได้ คำนี้อาจไม่สามารถบอกอัตราความมีประสิทธิภาพในการจำแนกของสมการได้ เพียงแต่ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มเท่านั้น

เมื่อนำตัวแปรทั้ง 5 ไปร่วมกันทำนายการเป็นสมาชิกของกลุ่มว่าสามารถจำแนกกลุ่มได้ถูกต้องมากน้อยเพียงใด พบว่าตัวแปรเหล่านี้มีประสิทธิภาพในการจำแนกกลุ่มได้ ดังตาราง 10

ตาราง 10 ประสิทธิภาพของสมการในการจำแนกกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสภาวะกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

กลุ่มจริง	จำนวนคน	กลุ่มที่ทำนาย	
		กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ
กลุ่มสูง	191	170 (89.0%)	21 (11.0%)
กลุ่มต่ำ	192	23 (12.0%)	169 (88.0%)

ร้อยละของการคาดคะเนได้ถูกต้องจากสมการ เท่ากับ 88.5

จากตาราง 10 พบว่าสมการจำแนกกลุ่มสามารถนำมาทำนายการเป็นสมาชิก
ของกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะกลุ่มสูงจำนวนทั้งสิ้น 191 คน ทำนายได้ถูกต้อง 170 หน่วยคิด
เป็นร้อยละ 89.0 และกลุ่มต่ำจำนวนทั้งหมด 192 คน ทำนายได้ถูกต้อง 169 คน คิดเป็นร้อยละ
88.0 เมื่อคิดรวมกันทั้งหมด 383 คน พบว่าสามารถจำแนกกลุ่มได้ถูกต้อง 339 คน สมการจำแนก
กลุ่มสามารถคาดคะเนการเป็นสมาชิกของนักเรียนทั้งสองกลุ่มได้ถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 88.5

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบตัวแปรที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อวิเคราะห์จำแนกประเภทปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดอุดรธานีที่มีจิตสาธารณะสูงและจิตสาธารณะต่ำ

สรุปผล

ผลการวิเคราะห์จัดกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะแตกต่างกัน และสร้างสมการจำแนกกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะแตกต่างกัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดอุดรธานี ปรากฏผลดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรในกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะที่ต่างกันระหว่างกลุ่มสูงกับกลุ่มต่ำ ซึ่งมีตัวแปร คุณธรรมจริยธรรม ความฉลาดทางอารมณ์ การอบรมเลี้ยงดู อัจฉริยะ เจตคติต่อจิตสาธารณะ และลักษณะมุ่งอนาคต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ผลการวิเคราะห์จำแนกตัวแปรที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนที่มีจิตสาธารณะในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาในสมการจำแนกจากตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด 5 ตัวแปร จากที่นำมาศึกษา 6 ตัวแปร โดยเรียงลำดับตามค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในการจำแนกจากมากไปน้อย ได้แก่ ตัวแปรคุณธรรมจริยธรรม ตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคต ตัวแปรเจตคติต่อจิตสาธารณะ ตัวแปรอัจฉริยะ และตัวแปรความฉลาดทางอารมณ์ ได้ถูกต้องอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถจำแนกกลุ่มที่มีจิตสภาวะกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ ถูกต้อง 89.0 กลุ่มที่มีจิตสภาวะกลุ่มต่ำถูกต้องร้อยละ 88.0 และสามารถจำแนกทั้งสองกลุ่มได้ถูกต้องร้อยละ 88.5 ซึ่งได้สมการจำแนกกลุ่ม (Discriminant Analysis) ของนักเรียนที่มีจิตสภาวะกลุ่มสูง กับนักเรียนที่มีจิตสภาวะกลุ่มต่ำ ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

สมการจำแนกกลุ่มในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = -11.915 + .125X_1 + .087X_5 + .079X_6 + .057X_4 + .052X_2$$

สมการจำแนกกลุ่มในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z'_Y = .400X_1 + .355X_6 + .321X_5 + .231X_4 + .184X_2$$

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ตัวแปรจำแนกระหว่างนักเรียนที่มีจิตสภาวะกลุ่มสูงกับกลุ่มต่ำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดอุดรธานี สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยในกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสภาวะกลุ่มสูงกับกลุ่มต่ำ พบว่า กลุ่มนักเรียนที่มีจิตสภาวะกลุ่มสูงกับกลุ่มต่ำ มีคุณธรรมจริยธรรม ความฉลาดทางอารมณ์ การอบรมเลี้ยงดู อ้อมโนทัศน์ เจตคติต่อจิตสภาวะ และลักษณะ มุ่งอนาคต แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งตัวแปรทั้งหมดนี้ มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่ม เป็นการยืนยันผลการวิจัยที่ว่าตัวแปรที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อจิตสภาวะของนักเรียนจริง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรสุตา ศรีปัญญา (2554 : บทคัดย่อ) และชนิดา นันทะวัน (2554 : 119 - 120) ที่พบว่า ตัวแปรที่ศึกษาส่วนมาก มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. จากการวิเคราะห์ตัวแปรที่สามารถจำแนกกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสภาวะกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดอุดรธานี มี 5 ตัวแปร ประกอบด้วย คุณธรรมจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคต เจตคติต่อจิตสภาวะ อ้อมโนทัศน์ และความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ สมติฐานในการวิจัยที่ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อย่างน้อย 1 ปัจจัย สามารถจำแนกกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสภาวะสูง กับกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสภาวะต่ำได้ ตัวแปรที่มีแนวโน้มที่จะเป็นลักษณะกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสภาวะกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ซึ่งอธิบายตามลำดับ ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักมากไปหาน้อย ดังนี้

2.1 ตัวแปรคุณธรรมจริยธรรม เป็นตัวแปรที่มีน้ำหนักสูงที่สุดในการจำแนกสมการจำแนก ซึ่งถือว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดที่สามารถจำแนกกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสภาวะสูงกับต่ำ ข้อค้นพบนี้ชี้ให้เห็นว่าคุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่ช่วยให้นักเรียนมีจิตสภาวะมากกว่าตัวแปรอื่น ๆ ที่ศึกษาในครั้งนี้ ทั้งนี้จิตสภาวะเป็นจิตสำนึกที่ตระหนักถึงความสำคัญในการ

อยู่ร่วมกันหรือค้ำึง ถึงผู้อื่น ในการวางพื้นฐานให้การอบรมด้านจริยธรรมซึ่งจริยธรรมที่แสดงออก มีทั้งภายในและภายนอก ได้แก่ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ กตัญญูกตเวที ความมีระเบียบวินัย และความรับผิดชอบ เป็นต้น โดยคุณธรรมเหล่านี้เป็นพื้นฐานของพลเมืองมีบทบาทสำคัญในการร่วม สร้างให้สังคมเข้มแข็ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรสุตา ศรีปัญญา (2554 : 133 -134) พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดร้อยเอ็ด โดยการวิเคราะห์พหุระดับ ตัวแปรอิสระระดับนักเรียนที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ อัตมโนทัศน์ ความฉลาดทางอารมณ์ เจตคติต่อจิตสาธารณะ คุณธรรม จริยธรรมด้านความรับผิดชอบ คุณธรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คุณธรรมจริยธรรม ด้านความกตัญญู และอัญชลิกา ผิวเพชร (2554 : 105) พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรง คือ คุณธรรมจริยธรรม

2.2 ตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคต เป็นตัวแปรลำดับที่ 2 เป็นตัวแปรที่มีแนวโน้ม ที่จะเป็ยลักษณะของกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะกลุ่มสูง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากลักษณะการมุ่งอนาคต เป็นลักษณะความสามารถของนักเรียนในการคาดการณ์เพื่อวางแผนเกี่ยวกับการเรียนของตนในอนาคต นักเรียนสามารถเห็นผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้น จึงมีความเพียรพยายามที่จะปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ และสามารถอดทนรอผลที่เกิดจากการปฏิบัติได้ จึงทำให้นักเรียนรู้จักที่จะดูแลผู้อื่น หรือสิ่งของ หรือเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อส่วนรวม ไรท์ (Wright. 1975 : 298) ได้อธิบายถึงลักษณะมุ่งอนาคต ไว้ว่าผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงจะสามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ ไม่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เซกจินเนอร์ และ ฮาลาบี (Seginer and Halabi. 1991) ที่พบว่า การมุ่งอนาคตประกอบด้วย การวางแผนความปรารถนา ความหวังดี และความกลัวที่เกี่ยวข้อง กับความน่าจะเป็นของเหตุการณ์และสามารถทำนายล่วงหน้าเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออก ดังนั้น การที่เรียนมีลักษณะมุ่งอนาคตค่อนข้างสูงจึงส่งผลให้นักเรียนมีจิตสำนึกในการที่จะรู้จักดูแล เอาใจใส่ เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของส่วนรวมได้อย่างถูกต้องถูกระเบียบ

2.3 ตัวแปรเจตคติต่อจิตสาธารณะ เป็นตัวแปรลำดับที่ 3 เป็นตัวแปรที่เป็นแนวโน้ม ที่จะเป็ยลักษณะของกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะกลุ่มสูง แสดงว่านักเรียนที่มีเจตคติต่อจิตสาธารณะ สูงจะมีจิตสาธารณะสูงตามด้วย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแนวคิดเกี่ยวกับเจตคติที่กล่าวว่า เจตคติ เป็นลักษณะทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ และเป็นความรู้สึกพอใจ หรือไม่พอใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งของบุคคล เมื่อบุคคลมีความรู้สึกต่อสิ่งนั้น ๆ แล้วจะเกิดเป็น ปฏิกริยาที่พร้อมจะตอบสนองเป็นการกระทำ (ดวงเดือน พันธมนาวิน. 2527 : 215) ดังนั้น เมื่อนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อจิตสาธารณะ จะทำให้นักเรียนมีความรู้สึกพอใจต่อจิตสาธารณะ ทำให้นักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อจิตสาธารณะ จะมีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่มีเจตคติที่ไม่ดีต่อจิตสาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาเจตคติกับการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่พบว่าเมื่อบุคคลมีเจตคติที่ดี

ต่อการแสดงพฤติกรรมนั้น จะส่งผลให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเหล่านั้นออกมาในระดับสูงเช่นกัน อาทิจานวิจัยของ โกลล มีควาดี (2547 : 67) ที่พบว่า ข้าราชการตำรวจที่มีเจตคติต่อจิตสาธารณะสูงจะมีจิตสาธารณะที่แสดงออกด้านพฤติกรรมในการปฏิบัติงานในหน้าที่และการบริการประชาชนสูงด้วยเช่นกัน

2.4 ตัวแปรอ้อมโนทัศน์ เป็นตัวแปรลำดับที่ 4 ที่มีแนวโน้มที่จะเป็นลักษณะของกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะกลุ่มสูง แสดงว่านักเรียนที่มีอ้อมโนทัศน์ในตนเองสูงจะมีจิตสาธารณะสูงด้วยเช่นกัน อาจเป็นผลมาจากการที่นักเรียนมีความรู้สึกนึกคิดต่อตนเองในด้านความสามารถของตนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้การแก้ปัญหา การทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวม การใช้เหตุผลการคิดในด้านบวก รวมถึงการมีมนุษยสัมพันธ์กับคนอื่น การคบเพื่อนการมองโลกในแง่ดี การทำงานร่วมกับผู้อื่นและด้านการปรับตัวทางอารมณ์ในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้ดี จะมีความรู้สึกนึกคิด และสามารถแสดงพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะได้ดีเช่นกันสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิทย์พัฒนท สีหา (2551 : 69 - 70) พบว่า อ้อมโนทัศน์ สามารถพยากรณ์จิตสาธารณะของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคามได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ โกลล มีควาดี (2547 : 57-58) พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนสามารถทำนายจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5 ตัวแปรความฉลาดทางอารมณ์ เป็นตัวแปรลำดับที่ 5 มีแนวโน้มที่จะเป็นลักษณะของกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะกลุ่มสูง แสดงว่านักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงจะทำให้ให้นักเรียน มีจิตสาธารณะสูงด้วย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์เป็นคนที่เข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น และสามารถแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้ รวมถึงมีการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข มีองค์ประกอบ 3 ประการคือ ด้านดี ด้านเก่ง และด้านความสุข ซึ่งมีความพร้อมทางด้านจิตใจในระดับที่จะสามารถแผ่เมตตาทั้งกายก่าลังใจให้กับผู้อื่นได้ดี สอดคล้องกับ ทศพร ประเสริฐสุข (2543 : 15 - 16) ที่ได้สรุปองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของซาโลเวย์ และเมเยอร์ และของโกลแมน ว่าผู้ที่สามารถบริหารจัดการกับอารมณ์ของตนเอง (Managing Emotion) หรือเรียกว่าการกำหนดตนเองเป็นความสามารถที่จะจัดการกับอารมณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม ประกอบด้วยความสามารถในการควบคุมตนเอง เป็นคนที่น่าไว้วางใจได้ มีคุณธรรม มีความสามารถในการปรับตัวและมีความสามารถในการสร้างแนวคิดใหม่ ๆ ที่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการนำผลการวิจัยครั้งต่อไปใช้

จากผลการวิเคราะห์ที่กล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่ามีตัวแปรอย่างน้อย 5 ตัว คือ คุณธรรมจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคต เจตคติต่อจิตสาธารณะ อัตมโนทัศน์ และความฉลาดทางอารมณ์ ที่มีค่าน้ำหนักในการจำแนกนักเรียนที่มีจิตสาธารณะกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำได้แตกต่างกัน ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา โดยเฉพาะครูผู้สอนสามารถให้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนมีจิตสาธารณะสูงขึ้น ดังนี้

1.1 การนำสมการจำแนกกลุ่มไปใช้ประโยชน์ ในกรณีที่มีหน่วยตัวอย่าง (นักเรียน) ที่ยังไม่ทราบว่าจะจัดให้อยู่ในกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะ กลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำ สามารถนำค่าเฉลี่ยของ ของสมการจำแนกแต่ละกลุ่มมาเป็นเกณฑ์ในการจำแนกกลุ่มนักเรียนได้โดยไม่ต้องทดสอบด้วยแบบประเมินจิตสาธารณะ แต่ให้นักเรียนทำแบบวัดคุณธรรมจริยธรรม แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต แบบวัดเจตคติต่อจิตสาธารณะ แบบวัดอัตมโนทัศน์ และแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ จากนั้นนำคะแนนดิบของตัวแปรดังกล่าวแทนที่ในตัวแปรสมการจำแนกในรูปคะแนนดิบ คะแนนที่ได้ใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของสมการจำแนกกลุ่มใดก็ให้จัดในกลุ่มนั้น

1.2 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่จำแนกกลุ่มนักเรียนที่มีจิตสาธารณะสูงและต่ำได้ คือ คุณธรรมจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคต เจตคติต่อจิตสาธารณะ อัตมโนทัศน์ และความฉลาดทางอารมณ์ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ควรตระหนักถึงความสำคัญตัวแปรเหล่านี้ และร่วมกันจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะเหล่านี้ คือ ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม มีกิจกรรมต่าง ๆ เช่น จัดโครงการอบรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์ด้านต่าง ๆ ให้กับนักเรียนทุกคน เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน รู้จักวางแผนการทำงานสิ่งต่าง ๆ ล่วงหน้าโดยมุ่งเน้นกับการพัฒนาตนเองในอนาคต ส่งเสริมปลูกฝังและพัฒนาให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อจิตสาธารณะเพื่อจะได้พัฒนานักเรียนให้มีจิตสาธารณะเพิ่มมากขึ้น ครู ผู้ปกครอง ควรมีความรู้ทางด้านจิตวิทยา มีความเข้าใจเด็ก ใช้กิจกรรมในการพัฒนาอัตมโนทัศน์ เสริมสร้างให้นักเรียนมีความภูมิใจในตนเองสูง มีลักษณะมั่นใจในตนเอง ยอมรับตนเอง เข้าใจในความสามารถของตนเอง และเห็นคุณค่าในตนเอง ส่งเสริมให้มีกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ สามารถดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ และมีความสุข

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้พบว่า การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้เนื่องมาจากแบบวัดมีจำนวนข้อที่มากเกินไปรวมทั้งเป็นข้อคำถามบางข้ออาจจะยาวไป ทำให้นักเรียนเกิดความสับสนทำให้เลือก

คำตอบที่ไม่ตรงตามความรู้สึกที่แท้จริง จึงส่งผลทำให้ความเชื่อมั่นของแบบวัดอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ จึงควรจัดทำแบบวัดให้มีความกระชับและน่าสนใจยิ่งขึ้น

2.2 การวิเคราะห์ตัวแปรที่จำแนกนักเรียนที่มีจิตสาธารณะออกเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ พบว่าตัวแปรที่เข้าสมการจำแนก มีจำนวน 5 ตัวแปร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเครื่องมือที่ใช้แบบวัด มีจำนวนข้อ ที่มากเกินไปรวมทั้งเป็นข้อคำถามบางข้ออาจจะยาวไป รวมถึงในการสร้างแบบวัด ด้านการอบรมเลี้ยงดูผู้วิจัยได้ใช้ข้อคำถามที่รวมเอาการเลี้ยงดูทั้ง 4 รูปแบบเข้าไว้ด้วยกัน อาจส่งผลให้ผู้ตอบแบบวัดเกิดความสับสนทำให้เลือกคำตอบที่ไม่ตรงตามความรู้สึกที่แท้จริง

2.3 ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการวิเคราะห์จำแนกประเภทกลุ่มปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อจิตสาธารณะของนักเรียน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ควรทำการศึกษาจิตสาธารณะ ของนักเรียน ในแต่ละระดับชั้น เช่น ระดับประถมตอนปลาย และมัธยมตอนปลาย ว่าเมื่อกลุ่ม ของระดับชั้นเปลี่ยนไปตัวแปรในงานวิจัยนี้จะสามารถจำแนกการมีจิตสาธารณะสูงและต่ำในระดับชั้น อื่น ๆ หรือไม่

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนิษฐา นิต์ศน์พัฒนาและคณะ. จิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541.
- กรมวิชาการ. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำหรับอนาคต. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2535.
- . แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย : การประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมไทย. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2523.
- กระทรวงศึกษาธิการ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2553.
- . หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2552.
- กวิน ธรรมบุตร. การอบรมเลี้ยงดู. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2522.
- ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์. จริยธรรมในสังคมไทย. กรุงเทพฯ. สำนักนายกรัฐมนตรียุ, 2522.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. จอมปราชญ์นักการศึกษา. กรุงเทพฯ : ชัคเชสมิเดีย, 2544.
- . แนวทางการสร้างจิตสาธารณะในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ., 2556.
- ชนิดา นันทะวัน. ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2554.
- คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-11. 25 ก.ค. 2558. <<http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=62>> 2561.
- คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. วาระการวิจัยแห่งชาติในภาวะวิกฤตเพื่อฟื้นฟูชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักงาน คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2542.
- ชัชวาล พรธาดาวิทย์. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526.
- ชัยวัฒน์ ธีรพันธุ์. “บทสัมภาษณ์ Chaos Theory กับจุดเปลี่ยนของสังคมไทย,” สื่อพลัง. 7(3) : 21-33 ; เมษายน, 2542.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ. กรุงเทพฯ : วีพริ้นท์, 2553

- ชูชัย สมितिไกร. “การจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาอัตมโนทัศน์,” วารสารแนะแนว. 21(108) : 65 - 74 ; ธันวาคม - มกราคม, 2540.
- ชูศิลป์ นาราหนองแขง. การพัฒนาเครื่องมือวัดจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในสังกัดสา นักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 31. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2554.
- มัลลิกา มดีโก. จิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541.
- ดารา บัวส่อง. การวิเคราะห์ตัวแปรจำแนกทักษะการคิดระดับสูงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.
- ดวงเดือน พันธุ์มาวิน. พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 2 จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาจริยธรรม. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- ดุขฎิ โยเหลา. การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูในประเทศไทย โดยใช้วิธีเมต้า. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 6. มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์, 2556.
- ทศพร ประเสริฐสุข. “ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์กับการศึกษา,” การแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา. 2(3-4) : 8-9 ; กรกฎาคม 2542-มิถุนายน, 2543.
- ทัศนีย์ ทองสว่าง. สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2549.
- ธีระพล อรุณะกลีกร และคณะ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549). กรุงเทพฯ : ม.ป.พ., 2544.
- ธีรยุทธ บุญมี. สังคมเข้มแข็ง : ความคิด - ปรัชญาของธีรยุทธ บุญมี. กรุงเทพฯ : มิ่งมิตร, 2536.
- นันทนา วงศ์อินทร์. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวัยรุ่น,” วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มศว. 1(2) : 25 ; กุมภาพันธ์, 2543.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. รากหญ้าสร้างบ้าน ชนชั้นกลางสร้างเมือง. กรุงเทพฯ : มติชน, 2552.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2545.
- . วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2541.
- . วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กภาพสินธุ์ : ประสานการพิมพ์, 2551.

- ประทีป จินสี. เอกสารประกอบการสอนวิชาการวิเคราะห์พฤติกรรมและการปรับพฤติกรรม.
กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2540.
- ประเวศ วะสี. “ลูสมิแล,” วารสารการสร้างความเข้มแข็งของสังคมไทย. 2(1) : 2 ; เมษายน –
มิถุนายน, 2542.
- ประสาธ อิศรปริดา. สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กภาพสินธุ์ :
ประสานการพิมพ์, 2546.
- ปิยะวรรณ เลิศพานิช. การพัฒนารูปแบบการพัฒนาเชาว์อารมณ์แบบผสมผสาน. วิทยานิพนธ์
ค.ด. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- ปริญญาณี ดีพรหม. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเชาวน์ปัญญาทางอารมณ์กับการใช้เหตุผล
เชิงจริยธรรมของนิสิต ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2551.
- ปรีชา โยธี. ปัจจัยด้านครอบครัว โรงเรียน และจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์
ของนักเรียนในโครงการส่งเสริมความสามารถทางการเรียนคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์
ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร.
ปริญญาานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2551.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2546.
- พรพรรณ จันทรง. การศึกษารูปแบบการเลี้ยงดูของพ่อแม่กับการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2541.
- พรรณี (ซูทัย) เจนจิต. จิตวิทยาและสังคมวิทยาพื้นฐานเพื่อการแนะแนวหน่วยที่ 1 - 8.
นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2533.
- พรสุดา ศรีปัญญา. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
จังหวัดร้อยเอ็ด การวิเคราะห์พหุระดับ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัย มหาสารคาม, 2554.
- พิริยา นิลมาต. ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสำนึกสาธารณะ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม, 2541.
- พีไลลักษณ์ ทองรอด. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับคุณธรรมจริยธรรม
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชน
กรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
2547.

- ไพฑูริย์ จันตะเสน. การเปรียบเทียบพฤติทางวิชาชีพและอัตมโนทัศน์ ระหว่างนักเรียนที่มีแบบเรียนแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2544.
- มาลินี วชิราภากร. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดวิจารณ์ของนักเรียนสถาบันอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2546.
- ราตรี พัฒนรังสรรค์. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏจันทรเกษม, 2544.
- รัฐพล พรหมสะอาด. การวิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่ส่งผลต่อการได้รับตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2547.
- รัตนา ไกรสีหนาท. การเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์สุขภาพจิตและความพึงพอใจในงานพยาบาลวิชาชีพกับพยาบาลเทคนิค. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.
- รุ่งจิต กองคำ. การพัฒนาจิตสำนึกทางสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการสร้างนิสัย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541.
- ละมัย สุวรรณสิงห์. การเปรียบเทียบคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย และความกตัญญูทเวทีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีการอบรมเลี้ยงดูชาวปัญญาและชาวอารมณ์ต่างกัน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.
- วชิราภรณ์ มอนเต้. เรื่องผลของการอบรมเลี้ยงดู และบรรยากาศในครอบครัวที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กวัยรุ่นตอนต้นในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546.
- วนาพร สาขนะ. การวิเคราะห์จำแนกกลุ่มปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2554.
- วิจิตพาณี เจริญขวัญ. การทดสอบทางจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2543.
- วิทย์พัฒน สี่หา. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับจิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.
- วิโหมษฐ์ วัฒนานิมิตกุล. “จิตสำนึกสาธารณะ : วิถีที่เป็นจุดเน้นของการปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่ 2,” วารสารที่ศน์วัฒนธรรม. 9(1) : 25 – 34 ; มกราคม – ธันวาคม, 2553.

- วีระวัฒน์ ปณิตามัย. เขาวังอารมณ์ (EO) ดัชนีวัดความสุขและความสำเร็จของชีวิต. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท, 2542.
- วัลลภ ปิยมโนธรรม. คุยกับนักจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์, 2532.
- ศิราณี อุปละ. การพัฒนาจิตสำนึกในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยใช้การสอนแบบโดยใช้การสอนแบบโครงการสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541.
- ศรีประภา เพ็ชรศรี. “จิตสำนึกสาธารณะเส้นทางสู่ประชาคม,” สื่อพลัง. 4(8) : 3 – 19 ; เมษายน, 2540.
- สงบ ลักษณะ. การวัดคุณลักษณะทางด้านความรู้สึก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- . “การศึกษาและพัฒนาจริยธรรมไทย,” การวัดผลการศึกษา. 2 : 29 - 57 ; กันยายน - ธันวาคม, 2524.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. ทฤษฎีและปฏิบัติการทางจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2529.
- สมคริต เตชะ. การวิเคราะห์ตัวแปรที่จำแนกระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐานสูงกับต่ำ ในโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548.
- สมนึก ภัททิยธนี. การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 8. กภาพสินธุ์ : ประสานการพิมพ์, 2555.
- . การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 9. กภาพสินธุ์ : ประสานการพิมพ์, 2556.
- . เทคนิคการสอนและรูปแบบการเขียนข้อสอบแบบเลือกตอบวิชาคณิตศาสตร์เบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 4. กภาพสินธุ์ : ประสานการพิมพ์, 2546.
- สมพงษ์ สิงหะพล. “ต้องสอนให้เกิดจิตสำนึกใหม่,” วารสารสีมาจารย์. 13(27) : 15 - 16 ; มิถุนายน - ตุลาคม, 2542.
- สมพร สุทัศน์ย์. การทดสอบทางจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- สมาคมคหเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย. “ตำราพัฒนาการเด็ก : ค่านิยมครอบครัว ศาสนา,” วารสารวิชาการ. 13(2) : 15 - 17 ; มีนาคม, 2548.
- สมาพร ภัทรพงศ์กิจ. ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้เรียนและการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพมหานคร. สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2551.

- สวัสดี วิชระโกชน. การวิเคราะห์จำแนกประเภทปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามที่มีผลการเรียนสูงและต่ำ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2549.
- สื่อพลัง. “จิตสำนักสาธารณะเส้นทางสู่ประชาสังคม,” วารสารสื่อพลัง. 7(3) : 3 – 4 ; สิงหาคม, 2542.
- สิริอร วิชชาวุธ. จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. จำนวนโรงเรียน นักเรียน ครู และห้องเรียน จำแนกขนาดตามจำนวนนักเรียนสังกัด สพฐ. ปีการศึกษา 2558. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549.
- สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ. วาระการวิจัยแห่งชาติในภาวะวิกฤติเพื่อฟื้นฟูชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ, 2542.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558.
- สำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม. รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2538 - 2539. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, 2539.
- สำราญ มีแจ้ง และคณะ. การวิเคราะห์ตัวแปรจำแนกโรงเรียนมัธยมศึกษาที่นักเรียนสามารถสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยได้สูงและต่ำ. พิษณุโลก : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2543.
- สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรพหุคูณ. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร, 2526.
- สุนทรธส หุตะวัฒน์. ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยเทคนิคการสอนแบบผ่านภาพการณ์ต้นร่วมกับการชี้แนะทางวาจาที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. ปริญญาโท วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2550.
- สุชาติ จักพิสุทธิ์. “จิตสำนักสาธารณะ,” ศิลปวัฒนธรรม. 22(9) : 22 -23 ; กุมภาพันธ์, 2540.

- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และลัดดาวัลย์ รอดมณี. เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : เลียงเชียง, 2540.
- สุชีรา ภัทรายุตวรรัตน. คู่มือการวัดทางจิตวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เมติคัลมีเดีย, 2546.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- สุทธิย อาจปรุ. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิต และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง กับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ พย.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- อรพินทร์ ชูชม. “สถานภาพการวัด E.Q.,” พฤติกรรมศาสตร์. 5(1) : 67 - 78 ; สิงหาคม, 2542.
- อัจฉรา สุขารมณ์ และอรพินทร์ ชูชม. โปรแกรมการส่งเสริมและพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวตะวันออกสำหรับเยาวชนไทยเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2548.
- อัญชลิกา ผิวเพชร. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2554.
- Bryant, James Allen, Jr. “A Noble Discontent : The Experiences and Perception of Seven Preservice Teachers in an Experimental Course Designed to Examine the Relationship Between Social Consciousness and Education,” Dissertations Abstracts International. 64(8) : 2831-A ; February, 2004
- Butler, Malcolm B. “Factors Associated with Student’s Intentions to Engage in Science Learning Activities : An Application of the Theory of Reasoned Action,” Dissertation Abstracts International. 53(5) : 4338-A ; May, 1996.
- Carthon, Adrienne Colette. “Popular Culture and African- Americans’ (Literary) Social Consciousness,” Dissertations Abstracts International. 67(9) : unpagged ; March, 2007.
- Kraft, F.N. “Nurturing Social Consciousness Through Church Education,” Dissertations Abstracts International. 53(5) : 1465-A ; November, 1992.

- McElveen, Georgiary Bledsoe. "My Hands, O God, I Offer Three : Religious Social Consciousness and Cooperative Power in the Metropolitan St. Louis Gospel Music Center, 1930-1960," Dissertations Abstract International. 64(3) : 714-A ; September, 2003.
- Pardun-Johannsen, Kirsten C. "Social Issue Drama and Its Impact on the SocialConsciousness of Preadolescent School Children," Dissertations AbstractInternational. 65(4) : 1184-A ; October, 2004.
- Park, Jieud K. "Maternal Separation Anxiety of an At-home Support System, and Child Gender as Predictors of Preschool Adjustment of Korean Children (Separation Anxiety)," Dissertations Abstract International. 53(5) : 142-A ; November, 1992.
- Rech, Janice Fay. "The Relationships Between Mathematics Attitude, Self-concept, Learning Style, Socioeconomic Status, Gender, and Mathematics Achievement Among Fourth and Eighth-Grade Black Students," Dissertation Abstracts International. 52(02) : 457-A ; August, 1991.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

**แบบวัดเกี่ยวกับจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ในจังหวัดอุดรธานี**

.....

คำชี้แจง

1. การตอบแบบวัดในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์จำแนกประเภทปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดอุดรธานี ที่มีจิตสาธารณะสูง และจิตสาธารณะต่ำ และเปรียบเทียบตัวแปรที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดอุดรธานี
2. แบบวัดชุดนี้ มี 2 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 เป็นแบบวัดปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะ จำนวน 6 ปัจจัย มีทั้งหมด 48 ข้อ เป็นมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบวัดจิตสาธารณะ จำนวน 30 ข้อ เป็นมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ
3. ขอให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อ พิจารณาเลือกตอบคำถาม ให้ครบทุกข้อ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นทางขวามือเพียงช่องเดียว ที่ตรงกับความรู้สึกรู้สึกที่เป็นจริง ของนักเรียน มากที่สุด แต่ละข้อไม่มีคำตอบ ถูก หรือ ผิด
4. ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ จะถือเป็นความลับ และผู้วิจัยจะนำเสนอผลในภาพรวมเพื่อการวิจัยซึ่งไม่มีผลทำให้นักเรียนได้รับความเสียหายใด ๆ ทั้งสิ้น

ขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือ

นราพร อาชนะชัย

นิสิตปริญญาโท สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบวัด

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตรงตามความเป็นจริง

1. เพศ

1. ชาย 2. หญิง

2. ระดับชั้น

1. ม.1 2. ม.2 3. ม.3

3. ขนาดโรงเรียน

1. เล็ก 2. กลาง 3. ใหญ่ 4. ใหญ่พิเศษ

ตอนที่ 1 แบบวัดปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะ

ประกอบด้วยแบบวัดปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะ แบ่งเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1.1 แบบวัดคุณธรรมจริยธรรม

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามระเบียบในการใช้ห้องสมุด.....
2.	เมื่อมีการทำงานกลุ่มกับเพื่อนข้าพเจ้าจะช่วยอย่างเต็มความสามารถ.....
3.	ข้าพเจ้ายอมรับผิดชอบ เมื่อทำผิดแม้จะไม่มีใครรู้.....
4.	ข้าพเจ้าเห็นเพื่อนเดือดร้อนข้าพเจ้าจะเข้าไปช่วยเหลือ.....
5.	ข้าพเจ้าแบ่งปันสิ่งของให้เพื่อนใช้ด้วยความเต็มใจ.....
6.	เมื่อนั่งรถโดยสารข้าพเจ้าจะยืนให้เด็กและคนแก่ได้นั่ง.....
7.	ข้าพเจ้าตั้งใจจะเลี้ยงดูผู้ปกครองยามแก่ชรา.....
8.	ข้าพเจ้าสนใจดูแลทรัพย์สินของส่วนรวมเหมือนกับดูแลทรัพย์สินของข้าพเจ้าเอง.....

ตอนที่ 1.2 แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ข้าพเจ้าสามารถอดทนได้เมื่อต้องอยู่ในระเบียบกฎเกณฑ์ที่ไม่เคยชิน.....
2.	เมื่อต้องเผชิญกับความผิดหวัง ข้าพเจ้าจะไม่ยอมแพ้.....
3.	ข้าพเจ้าสามารถรอคอยคนอื่นนาน ๆ โดยไม่หงุดหงิด.....
4.	ข้าพเจ้าสามารถทำตามใจผู้อื่นได้แม้จะมีความขัดแย้งในใจ.....
5.	ข้าพเจ้าสามารถยอมรับได้ว่าผู้อื่นก็อาจมีเหตุผลที่ไม่พอใจในการกระทำของข้าพเจ้า.....
6.	แม้จะมีภารกิจที่ต้องทำ ข้าพเจ้าก็ยินดีที่จะรับฟังความทุกข์ของผู้อื่นที่ต้องการความช่วยเหลือ.....
7.	เมื่อข้าพเจ้าทำผิดข้าพเจ้าสามารถกล่าวขอโทษผู้อื่นได้.....
8.	รู้ว่าไม่ชอบเพื่อนคนนี้แต่ข้าพเจ้าก็สามารถทำงานร่วมกันกับเพื่อนคนนี้ได้.....

ตอนที่ 1.3 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	เมื่อมีเวลาว่างครอบครัวของข้าพเจ้าจะ ร่วมกันสนทนาเรื่องต่าง ๆ อย่างเป็นกันเอง ภายในครอบครัว.....
2.	ข้าพเจ้าสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ เรื่องในครอบครัวได้.....
3.	พ่อแม่จะสนใจกิจกรรมของข้าพเจ้าทุกครั้ง ที่ข้าพเจ้ามีส่วนร่วม.....
4.	พ่อแม่จะส่งเสริมให้ข้าพเจ้าเรียนในด้าน ที่ถนัด.....
5.	เมื่อข้าพเจ้าทำผิด พ่อแม่จะเปิดโอกาสให้ ได้อธิบายเหตุผลก่อนที่จะตัดสินในลงโทษ....
6.	ข้าพเจ้าสามารถขอคำปรึกษาจากพ่อแม่ ได้ทุกเรื่อง.....
7.	พ่อแม่จะตอบคำถามให้หายข้องใจ ถ้าข้าพเจ้าซักถาม.....
8.	เมื่อข้าพเจ้า ทำพฤติกรรมไม่เหมาะสม พ่อแม่จะว่ากล่าวตักเตือนแทนการตี.....

ตอนที่ 1.4 แบบวัดอัตมโนทัศน์

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ข้าพเจ้าเป็นคนเรียนเก่ง.....
2.	ข้าพเจ้าทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ดี.....
3.	ข้าพเจ้าสามารถเป็นผู้นำกิจกรรมกลุ่มได้ดี...
4.	ข้าพเจ้าเป็นคนมีเหตุผล.....
5.	ข้าพเจ้ารู้สึกที่ตัวเองเป็นบุคคลที่น่าคบ.....
6.	ข้าพเจ้าเป็นคนที่เพื่อน ๆ ชอบเล่าเรื่องต่าง ๆ ให้ฟังและปรึกษา.....
7.	ข้าพเจ้าทำตัวเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่และนักเรียนที่ดีของครู.....
8.	ข้าพเจ้ามองโลกในแง่ดี.....

ตอนที่ 1.5 แบบวัดเจตคติต่อจิตสาธารณะ

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ข้าพเจ้ารู้สึกเต็มใจที่จะช่วยตรวจสอบและปิดไฟฟ้าหรือพัดลมที่ไม่ได้ใช้ก่อนออกจากห้องเรียน.....
2.	หากพบเห็นครูหรือเพื่อนถือของหนัก ข้าพเจ้าคิดว่าควรที่จะช่วยเหลือโดยไม่ต้องให้ร้องขอ.....
3.	ข้าพเจ้ารู้สึกเต็มใจที่จะให้คำแนะนำเพื่อนในการเรียนและการทำงานตามความสามารถของข้าพเจ้า.....
4.	ข้าพเจ้าคิดว่าการขีดเขียนข้อความบนโต๊ะเรียน หรือสถานที่สาธารณะเป็นสิ่งที่ไม่สมควรอย่างยิ่ง.....
5.	ข้าพเจ้ามีความเห็นว่า ศาสนสถานเป็นของส่วนรวมต้องช่วยกันดูแลรักษา.....
6.	เมื่อพบทรัพย์สินของโรงเรียนเสียหาย ข้าพเจ้ายินดีที่จะแจ้งให้ครูทราบ.....
7.	ข้าพเจ้าเปื้อนหน่วยการความสะอาดห้องเรียนตามเวรที่ได้รับมอบหมายเพราะรู้สึกว่าเป็นการบังคับให้ทำ.....
8.	ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วยกับการที่ต้องทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์.....

ตอนที่ 1.6 แบบวัดลักษณะการมุ่งอนาคต

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	หากสงสัยเกี่ยวกับบทเรียนข้าพเจ้า จะพยายามหาคำตอบให้ได้.....
2.	ข้าพเจ้าจะรีบทำงานที่อาจารย์สั่ง ก่อนที่จะทำกิจกรรมอื่น ๆ งานจะได้เสร็จตามกำหนด.....
3.	ข้าพเจ้าต้องจัดตารางการอ่านหนังสือ ทุกครั้งที่มีการสอบ.....
4.	ข้าพเจ้าสามารถตอบได้ว่า ถ้าเรียนจบแล้ว จะประกอบอาชีพอะไร.....
5.	ข้าพเจ้าอดทนอ่านหนังสือ เพื่อให้คะแนนดี ๆ ในการสอบ ถึงแม้จะไม่ได้ไปเที่ยวกับเพื่อน ๆ ก็ตาม.....
6.	ข้าพเจ้าปรับปรุงพฤติกรรมการเรียนของตน เพื่อให้ได้เกรดเฉลี่ยดี ๆ เพราะเกรดเฉลี่ยมีผลต่อการเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น.....
7.	ข้าพเจ้าไม่ลอกงานเพื่อนเพราะกลัวตอนสอบจะทำไม่ได้.....
8.	ข้าพเจ้าทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างดี ที่สุด เพื่อให้ได้คะแนนดี.....

ตอนที่ 2 แบบวัดจิตสาธารณะ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านคำถาม แล้วพิจารณาข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		ปฏิบัติ จนเป็น นิสัย	ปฏิบัติ บ่อย ๆ	ปฏิบัติ นาน ๆ ครั้ง	ปฏิบัติ น้อย ที่สุด	ไม่เคย ปฏิบัติ เลย
1.	นักเรียนร่วมกิจกรรมพัฒนาโรงเรียนที่โรงเรียน จัดขึ้น.....
2.	นักเรียนร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีไทยที่โรงเรียนจัดขึ้น.....
3.	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาสาธารณะสมบัติ เช่นพัฒนาวัด /พัฒนาแหล่งน้ำ พัฒนา สวนสาธารณะ เป็นต้น.....
4.	นักเรียนร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาเช่น วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา เป็นต้น.....
5.	นักเรียนร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีไทยที่ หมู่บ้าน/ ตำบล/อำเภอ จัดขึ้น.....
6.	นักเรียนร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาเช่น วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา วันอาสาฬหบูชา ที่หมู่บ้าน/ตำบล/อำเภอ จัดขึ้น.....
7.	นักเรียนอาสาสมัครร่วมกิจกรรมทำความดีเพื่อถวาย แด่ในหลวง ในวาระครบรอบต่าง ๆ
8.	นักเรียนร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ ศิลปะ วัฒนธรรมและประเพณีไทย.....
9.	นักเรียนดูแลรักษาห้องเรียนให้อยู่ในสภาพที่ดี โดยไม่ขีดเขียนข้อความบนโต๊ะ /บนเก้าอี้/ บนฝาผนังห้องเรียน

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		ปฏิบัติ จนเป็น นิสัย	ปฏิบัติ บ่อย ๆ	ปฏิบัติ นาน ๆ ครั้ง	ปฏิบัติ น้อย ที่สุด	ไม่เคย ปฏิบัติ เลย
10	นักเรียนใช้อุปกรณ์การทำ ความสะอาดของ ห้องเรียน เช่น ไม้กวาดที่ตักขยะ ถังขยะ แปรงลบกระดาน อย่างระมัดระวังเพื่อยืดอายุ การใช้งาน.....
11.	นักเรียนทำ ความสะอาดห้องเรียนทุกครั้ง ที่ได้รับมอบหมาย.....
12.	เมื่อนักเรียนพบเห็นเศษกระดาษ ถุงพลาสติก และขยะทั่วไปที่ถูกทิ้งเกลื่อนกลาดในบริเวณ โรงเรียนนักเรียนจะช่วยเก็บไปทิ้งในถังขยะ.....
13.	นักเรียนช่วยดูแลรักษาพัฒนาแหล่งเรียนรู้ใน โรงเรียน เช่น ห้องสมุด สวนพฤกษศาสตร์ สวนสมุนไพร สวนสุขภาพ.....
14.	นักเรียนช่วยพ่อแม่/ผู้ปกครองซ่อมแซมข้าว ของเครื่องใช้ที่ชำรุด.....
15.	นักเรียนใช้อุปกรณ์การทำ ความสะอาดบ้าน เช่น ไม้กวาด ไม้ถูพื้น อย่างระมัดระวัง เพื่อยืดอายุการใช้งาน.....
16.	นักเรียนช่วยดูแลรักษาอุปกรณ์ เครื่องเล่น เครื่องออกกำลังกาย ในสวนสาธารณะ ที่ชุมชนช่วยกันจัดสร้างขึ้นให้อยู่ในสภาพพร้อม ใช้โดยการไม่ทำลายให้เกิดการชำรุด.....
17.	นักเรียนดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมไม่ทำลายให้เกิด ความชำรุดเสียหายไม่ทิ้งขยะในบริเวณบ้าน/ วัด/ชุมชน/พื้นที่ ที่เป็นสาธารณะ เช่นลาน กีฬา สนามเด็กเล่น ศาลานั่งพักผ่อน/ศาลารอ รถ /แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้มีความสะอาด เพื่อให้สังคมน่าอยู่.....

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		ปฏิบัติ จนเป็น นิสัย	ปฏิบัติ บ่อย ๆ	ปฏิบัติ นาน ๆ ครั้ง	ปฏิบัติ น้อย ที่สุด	ไม่เคย ปฏิบัติ เลย
18.	นักเรียนพบเห็นก๊อกน้ำหรือไฟฟ้าในบ้าน ใน สวนสาธารณะ/ศาลากลางบ้าน เปิดทิ้งไว้ นักเรียนเข้าไปปิด.....
19.	นักเรียนอาสาทำงานให้พ่อแม่หรือผู้อื่นเสมอ เช่น ช่วยพ่อแม่ยกสิ่งของ รดน้ำต้นไม้ เป็น ต้น...
20.	นักเรียนช่วยพ่อแม่ทำงานตามอาชีพของ ครอบครัวในวันหยุดหรือในเวลาที่มีโอกาส ที่จะช่วยเหลือได้เช่นถ้าพ่อแม่/ผู้ปกครอง ประกอบอาชีพค้าขายนักเรียนก็ไปช่วยขายของ หรือประกอบอาชีพทำนา ทำไร่ก็ช่วยพ่อแม่ เป็นต้น.....
21.	นักเรียนช่วยทำธุระให้พ่อแม่/ผู้ปกครองเช่นไป จ่ายค่าน้ำ ค่าไฟ ไปพบญาติผู้ใหญ่ นำของไป ส่งให้กับผู้ที่พ่อแม่/ผู้ปกครองให้นำไปส่ง เป็นต้น.....
22.	นักเรียนอาสาช่วยครูถือสิ่งของด้วยความเต็มใจ เมื่อเห็นคุณครู เดินหอบสิ่งของเดินผ่านหน้า นักเรียน หรือเมื่อครูต้องการความช่วยเหลือ....
23.	นักเรียนอาสาช่วยครูแจกสื่อการสอนใน ห้องเรียน เช่นใบงานใบความรู้ เป็นต้น.....
24.	นักเรียนอาสาช่วยครูเตรียมเครื่องมือหรือ วัสดุทัศนูปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน.....
25.	นักเรียนอาสาช่วยครูจัดบอร์ด/จัดป้ายนิเทศ/ จัดป้ายสารสนเทศ.....
26.	นักเรียนให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียนเช่นไม้ บรรทัด ปากกา ดินสอ.....

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		ปฏิบัติ จนเป็น นิสัย	ปฏิบัติ บ่อย ๆ	ปฏิบัติ นาน ๆ ครั้ง	ปฏิบัติ น้อย ที่สุด	ไม่เคย ปฏิบัติ เลย
27.	นักเรียนแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น เช่น เสื้อผ้า เสื้อกันหนาว หนังสือเรียน อุปกรณ์การเรียน หรือของเล่นต่าง ๆ.....
28.	นักเรียนแบ่งปันสิ่งดี ๆ ให้ผู้อื่นได้รับรู้ เช่น ความรู้ เคล็ดลับต่าง ๆ หรือแม้แต่ธรรมะหรือ คำสอนที่ดีมีประโยชน์ เป็นต้น.....
29.	นักเรียนช่วยเหลือผู้ที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้และ กำลังได้รับความเดือดร้อน เช่น ช่วยเหลือคน ตาบอดให้ข้ามถนน/ช่วยคนล้มให้ลุกขึ้น/ช่วย คนที่อ่อนแอและช่วยเหลือตนเองไม่ได้
30 นักเรียนช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเพื่อนไม่ได้เข้าเรียน จากการ ขาดเรียน ลา เป็นต้น.....

ภาคผนวก ข
คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตาราง 11 ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ ค่าอำนาจจำแนก ที่เข้าเกณฑ์ และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด

ข้อที่	ดัชนีความสอดคล้อง	ค่าอำนาจจำแนก	ค่าความเชื่อมั่น
แบบวัดคุณธรรมจริยธรรม			
1	1.0	0.252	0.785
2	1.0	0.532	
3	1.0	0.275	
4	1.0	0.341	
5	1.0	0.588	
6	1.0	0.57	
7	1.0	0.584	
8	1.0	0.455	
ความฉลาดทางอารมณ์			
1	1.0	0.302	0.735
2	1.0	0.657	
3	1.0	0.422	
4	1.0	0.464	
5	1.0	0.484	
6	1.0	0.398	
7	1.0	0.377	
8	1.0	0.446	
แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู			
1	1.0	0.604	0.799
2	1.0	0.462	
3	1.0	0.439	
4	1.0	0.479	
5	1.0	0.538	
6	1.0	0.626	
7	1.0	0.586	
8	1.0	0.386	

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อที่	ดัชนีความสอดคล้อง	ค่าอำนาจจำแนก	ค่าความเชื่อมั่น
แบบวัดอัถมโนทัศน์			
1	1.0	0.447	0.795
2	1.0	0.574	
3	1.0	0.583	
4	1.0	0.522	
5	1.0	0.529	
6	1.0	0.417	
7	1.0	0.553	
8	1.0	0.5	
แบบวัดเจตคติต่อจิตสาธารณะ			
1	1.0	0.575	0.763
2	0.8	0.506	
3	1.0	0.489	
4	0.8	0.397	
5	0.8	0.652	
6	1.0	0.414	
7	1.0	0.396	
8	1.0	0.452	
แบบวัดลักษณะการมุ่งอนาคต			
1	1.0	0.405	0.815
2	1.0	0.695	
3	1.0	0.453	
4	1.0	0.387	
5	1.0	0.747	
6	1.0	0.737	
7	1.0	0.397	
8	1.0	0.641	

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อที่	ดัชนีความสอดคล้อง	ค่าอำนาจจำแนก	ค่าความเชื่อมั่น
แบบวัดจิตสาธารณะ			
1	1.0	0.466	0.918
2	1.0	0.624	
3	1.0	0.519	
4	1.0	0.307	
5	1.0	0.581	
6	1.0	0.462	
7	1.0	0.562	
8	1.0	0.612	
9	1.0	0.339	
10	1.0	0.36	
11	1.0	0.287	
12	1.0	0.245	
13	1.0	0.566	
14	1.0	0.458	
15	1.0	0.542	
16	1.0	0.468	
17	1.0	0.424	
18	1.0	0.321	
19	1.0	0.497	
20	1.0	0.532	
21	1.0	0.465	
22	1.0	0.518	
23	1.0	0.573	
24	1.0	0.524	
25	1.0	0.497	

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อที่	ดัชนีความสอดคล้อง	ค่าอำนาจจำแนก	ค่าความเชื่อมั่น
แบบวัดจิตสาธารณะ			
26	1.0	0.34	
27	1.0	0.387	
28	1.0	0.464	
29	1.0	0.396	
30	1.0	0.454	

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวนราพร อาชนะชัย
วันเกิด	วันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2526
สถานที่เกิด	อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 77/21 ถนนศรีสุข ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000 โทรศัพท์ 08-8056-9835
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู อันดับ คศ. 1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนอนุตรพิทยานุกูล อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2548	ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) วิชาเอกคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
พ.ศ. 2555	ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู (ปวค.) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
พ.ศ. 2561	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

